

2021

Van analyseren kun je leren

Angela van Middendorp en Annebeth den Hertog

Welke lessen kunnen krachtgezinnen mogelijk meenemen in de praktijk op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders?

Project Innoveren & Ondernemen

SW-8-INNOV-17

Opleiding: Social Work,
Christelijke Hogeschool Ede

Titel: Van analyseren kun je leren

Naam: Angela van Middendorp

Studentnummer: 170591

Uitstroomprofiel: Jeugdzorg & Pedagogiek

Naam: Annebeth den Hertog

Studentnummer: 161163

Uitstroomprofiel: Jeugdzorg & Pedagogiek

Opleiding: Social Work

Onderwijsinstelling: Christelijke Hogeschool Ede

Afstudeercoach: Hugo Plaisier

Module: Project Innoveren en Ondernemen, eindverslag, SW-8-INNOV-17

Organisatie: Spring Up

Opdrachtgever: Salvo en Monique D'Agata

Datum: 31 mei 2021

Aantal woorden: 14.781

© 2021, Angela van Middendorp en Annebeth den Hertog.

Alle rechten voorbehouden. Deze uitgave mag niet openbaar gemaakt worden op enige wijze of in enige vorm. Tevens, mag deze uitgave niet worden opgeslagen in een gegevensbestand en/of worden verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en auteurs.

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het afstudeeronderzoek 'Van analyseren kun je leren'. Dit afstudeeronderzoek is geschreven in het kader van het afstuderen van Angela van Middendorp en Annebeth den Hertog aan de opleiding Social Work, uitstroomprofiel Jeugdzorg en Pedagogiek, aan de Christelijke Hogeschool Ede. Van februari 2021 tot en met mei 2021 hebben wij in opdracht van Spring Up een afstudeeronderzoek uitgevoerd.

Wij hebben met plezier aan dit onderzoek gewerkt. Wij willen onze dank uitspreken richting onze afstudeercoach Hugo Plaisier en lector Martine Noordegraaf die op de achtergrond betrokken waren. We willen beiden bedanken voor de ondersteuning bij het uitvoeren en schrijven van ons afstudeeronderzoek. Verder willen we alle gezinshuisouders bedanken die mee hebben gewerkt aan dit onderzoek. Zonder hun medewerking hadden wij ons onderzoek niet kunnen uitvoeren.

Tot slot willen wij onze opdrachtgevers Monique en Salvo D'Agata bedanken voor het vertrouwen in ons om dit afstudeeronderzoek uit te voeren en de prettige samenwerking.

Wij wensen u veel leesplezier toe,

Angela van Middendorp en Annebeth den Hertog

Ede, mei 2021

Samenvatting

In ons onderzoek staat de vraag ‘*Welke lessen kunnen krachtgezinnen mogelijk meenemen in de praktijk op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders?*’ centraal. Aangezien het begrip geleerde lessen erg breed is hebben we in samenspraak met Salvo D’Agata (persoonlijke communicatie, 27 februari 2021) en aan de hand van De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen (NJI, 2018) vier thema’s opgesteld die centraal staan tijdens ons onderzoek. Deze thema’s zijn: het werken in het ‘gewone’ gezinsleven, het inzetten van het eigen netwerk, het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat en de samenwerking met de biologische ouders.

Wij voeren ons onderzoek uit in opdracht van Spring Up. Spring Up is een zorgadviesbureau van Salvo en Monique D’Agata. In 2019 kwamen zij met het concept krachtgezinnen om uithuisplaatsing te voorkomen. Dit sluit aan bij de ambitie van de nieuwe Jeugdwet, die is opgesteld naar aanleiding van de transitie in 2015, om het aantal uithuisplaatsing onder jeugdigen te verminderen (Movisie, 2015). De gemeente Ede is de eerste gemeente die (momenteel) twee krachtgezinnen inzet om uithuisplaatsing te voorkomen.

Deborah Erkelens en Rosette Verboom hebben in 2020 in opdracht van Spring Up een onderzoek uitgevoerd naar welke vormen van ambulante jeugdhulp ingezet moeten worden om uithuisplaatsing te voorkomen. Naar aanleiding van dit onderzoek kwam Martine Noordegraaf voor een vervolgonderzoek met de hypothese dat krachtgezinnen in de praktijk waarschijnlijk tegen problemen aan gaan lopen waar gezinshuisouders, van zelfstandig ondernemende gezinshuizen, al tegenaan gelopen zijn. Martine Noordegraaf kwam met deze hypothese, omdat krachtgezinnen en zelfstandig ondernemende gezinshuizen een aantal overeenkomsten hebben, zoals het leveren van maatwerk, het eigen gezin gebruiken als verbinding en hulp bieden bij de opvoeding door betaalde professionals.

In onze deelvragen hebben we per thema gekeken naar welke lessen zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd hebben op basis van de begrippen valkuilen en bevorderende factoren. Ons onderzoek heeft bijgedragen aan het creëren van een doorlopende lijn van onderzoek naar krachtgezinnen en aan het beter kunnen beschrijven van de methodiek voor krachtgezinnen door Salvo D’Agata (M. Noordegraaf, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021). Tevens, heeft ons onderzoek bijgedragen aan het creëren van inzicht in de bevorderende factoren voor krachtgezinnen in het werken met vraaggezinnen.

Om tot een antwoord te komen op onze hoofdvraag hebben wij kwalitatieve onderzoeksmethoden, zoals interviews en een focusgroep bijeenkomst, gebruikt, omdat deze beschrijvend van aard zijn en zich richten op ervaringen (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Allereerst hebben wij een literatuurstudie uitgevoerd betreffende de wereld van de krachtgezinnen en de gezinshuisouders. Hierbij was het rapport Kwaliteitscriteria van Gezinshuizen (2014) een belangrijke bron, omdat dit rapport inzicht geeft in de bouwstenen die gezinshuizen moeten bezitten om transparante en navolgbare hulpverlening te bieden. Tevens, was de website van Spring Up een belangrijke bron, omdat hier informatie over krachtgezinnen te vinden is en Salvo D’Agata deze informatie heeft goedgekeurd.

Vervolgens hebben wij bij zeven gezinshuisouders semi-gestructureerde interviews afgenomen. Bij het afnemen van semi- gestructureerde interviews wordt gebruik gemaakt van een algemeen interviewschema, zoals te lezen in *Bijlage 3. Interviewleidraad gezinshuisouders* op pagina 55,

waarbij er vooropgestelde, wat algemenere, vragen zijn. Hier mag van afgeweken worden om bijvoorbeeld door te vragen als de respondent iets interessants zegt. Je krijgt op die manier meer gedetailleerde informatie (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Wij kwamen op basis van zeven interviews tot een redelijk theoretische saturatie. Dit houdt in dat we weinig nieuwe informatie meer verkregen in de antwoorden op onze interviewvragen. Toen dit het geval was, wisten wij dat we voldoende gezinshuisouders geïnterviewd hadden om tot valide uitspraken te komen (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Naar aanleiding van het analyseren en labelen van de informatie van de gezinshuisouders kwamen wij tot dertien lessen, zoals te lezen in *Hoofdstuk 4. Deelvraag 1. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het werken in het 'gewone' gezinsleven?* op pagina negentien tot en met *Hoofdstuk 7. Deelvraag 4. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot de samenwerking met de biologische ouders?* op pagina 25. Om de vertaalslag te maken van deze adviezen naar de praktijk van de krachtgezinnen hebben we een focusgroep bijeenkomst georganiseerd. Salvo D'Agata, krachtgezin Wildeboer en krachtgezin Kleeff waren hierbij aanwezig. Met hen hebben wij nagedacht over welke lessen krachtgezinnen mogelijk wel en niet mee kunnen nemen in de praktijk.

Middels de uitkomsten van onze interviews met de gezinshuisouders en de focusgroep bijeenkomst hebben wij in *Hoofdstuk 9. De conclusie* op pagina 31 antwoord kunnen geven op onze hoofdvraag. De belangrijkste lessen volgens en voor krachtgezinnen op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders waren:

- Ga met je gezin in gesprek over het (willen) zijn van een krachtgezin;
- Zorg ervoor dat je als krachtgezin voldoende oplaadmomenten hebt;
- Probeer waar nodig en/of mogelijk het netwerk van het vraaggezin te vergroten door te kijken naar wat het netwerk zelf al kan en/of hoe het vraaggezin het netwerk zelf kan vergroten. Probeer hierbij in te zetten op het vergroten van de zelfredzaamheid van het vraaggezin;
- Stel je kwetsbaar, betrouwbaar en beschikbaar op. Maak hierbij gebruik van verwachtingsmanagement;
- Werk zoveel mogelijk samen met ouders door middel van heldere afspraken, duidelijke communicatie op hetzelfde niveau en cross cultureel werken;
- Geef op een sensitieve manier je grenzen richting het vraaggezin aan;
- Bekrachtig ouders in hun ouderrol en geef hierbij erkenning.

Wij raden Salvo D'Agata aan om de kaart waarop wij deze adviezen beschreven hebben, zoals te lezen in *Bijlage 7. Ons product* op pagina 84, te gebruiken bij het werven, selecteren en begeleiden van de krachtgezinnen. Krachtgezinnen kunnen op die manier inzicht krijgen in de bevorderende factoren in het werken met vraaggezinnen. Tevens, raden wij Salvo aan om met de krachtgezinnen in gesprek te gaan over de begrippen sensitief begrenzen, cross cultureel werken en verwachtingsmanagement, zodat voor beide partijen duidelijk is wat hieronder verstaan wordt. Wij raden krachtgezinnen aan om de kaart met de zeven adviezen waar mogelijk vanaf de startfase en anders zo snel mogelijk door te nemen en waar mogelijk te gebruiken in de praktijk. Wanneer de krachtgezinnen vragen hebben over de kaart raden wij hen allereerst aan om het advies door te lezen. In dit advies is een uitgebreidere beschrijving van de punten, zoals beschreven op de kaart, te

lezen. Wanneer dit nog vragen oproept, raden wij de krachtgezinnen aan contact op te nemen met Salvo D'Agata, omdat hij nauw betrokken was bij ons onderzoek.

In *Hoofdstuk 10. De discussie op pagina 40* hebben wij gekeken naar de betrouwbaarheid en validiteit van ons onderzoek. Met betrouwbaarheid wordt bedoeld dat je ernaar streeft dat het onderzoek dezelfde onderzoeksresultaten oplevert als het wordt herhaald. Met validiteit wordt bedoeld dat je datgene onderzoekt wat je wilt onderzoeken (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Een aantal factoren hebben de betrouwbaarheid van ons onderzoek bevorderd, zoals het doorvragen op uitspraken van onze respondenten en het overleggen over het labelen van de interviews. Er waren echter ook een aantal factoren die de betrouwbaarheid van ons onderzoek belemmerden, zoals dat we de interviews apart afgenomen hebben en dat we ons niet onbevooroordeeld konden opstellen (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Tevens, waren er een aantal factoren die de validiteit van ons onderzoek bevorderden, zoals het laten checken van ons onderzoek door een externe partij en het bereiken van een redelijk theoretische saturatie. Echter, waren er ook een aantal factoren die de validiteit van ons onderzoek belemmerden, zoals dat we te maken hadden met een sociale beroepscontext waarbij een onderzoek niet op identieke wijze herhaald kan worden (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Door middel van ons onderzoek komen de krachtgezinnen meer in beeld in Nederland. Tevens, draagt ons onderzoek bij aan het doel van Spring Up om een expertisecentrum te worden voor krachtgezinnen. Aangezien de krachtgezinnen zich in de startende fase beginnen, is het aan te bevelen dat er in een volgend onderzoek gekeken wordt naar of en welke adviezen helpend zijn voor krachtgezinnen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Hoofdstuk 1. De inleiding	8
1.1 De aanleiding van ons onderzoek	8
1.2 De context	8
1.2.1. Macroniveau	9
1.2.2. Mesoniveau	9
1.2.3. Microniveau	10
1.3 De organisatie	10
1.4 De stakeholderanalyse	11
1.5 De leeswijzer	11
Hoofdstuk 2. De verbetersituatie	12
2.1 De verbetersituatie	12
2.2 De verbeterrelevantie	12
2.3 De eerdere onderzoeken	13
2.4 Het onderzoeksdoel	13
2.5 De onderzoeksvraag	14
2.6 De kernbegrippen	15
Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethoden	17
3.1 Deelvraag 1, 2, 3 en 4	17
3.2 Deelvraag 5	19
3.3 De beperkingen van onze onderzoeksmethoden	20
3.4 Ons eindproduct	20
Hoofdstuk 4. Deelvraag 1. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het werken in het 'gewone' gezinsleven?	21
4.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het werken in het 'gewone' gezinsleven?	21
4.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het werken in het 'gewone' gezinsleven?	21
Hoofdstuk 5. Deelvraag 2. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het inzetten van hun eigen netwerk?	24
5.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het inzetten van hun eigen netwerk?	24
5.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het inzetten van hun eigen netwerk?	24

Hoofdstuk 6. Deelvraag 3. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?	26
6.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?.....	26
6.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?	26
Hoofdstuk 7. Deelvraag 4. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot de samenwerking met de biologische ouders?	28
7.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in de samenwerking met de biologische ouders?	28
7.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in de samenwerking met de biologische ouders?	29
Hoofdstuk 8. Deelvraag 5. Welke lessen kunnen volgens de krachtgezinnen toegepast worden in de praktijk?	31
8.1 De geleerde lessen die wij niet meenemen in onze adviezen	31
8.2 De door gezinshuisouders geleerde lessen die wij wel meenemen in ons advies	32
Hoofdstuk 9. De conclusie	34
9.1 De onderzoeksvraag	34
9.2 De aanbevelingen	35
Hoofdstuk 10. De discussie	37
10.1 De opzet van ons onderzoek	37
10.2 De uitvoering van ons onderzoek	38
10.3 De uitkomsten van ons onderzoek	38
10.4 Wat is de toegevoegde waarde van ons onderzoek aan de kwaliteit en ontwikkeling van de organisatie?.....	39
10.5 Moeilijkheden, kansen en uitdagingen bij het implementeren van de onderzoeksresultaten.	39
Hoofdstuk 11. Literatuurlijst	41
De bijlagen	44
Bijlage 1. Stakeholderanalyse	45
Bijlage 2. De literatuurstudie	47
Bijlage 3. Interviewleidraad gezinshuisouders	58
Bijlage 4. Schema gecodeerde interviews	62
Bijlage 5. De focusgroep	78
Bijlage 6. Schema gecodeerde transcriptie focusgroep	83
Bijlage 7. Ons product.....	91
Bijlage 8. Presentatie Beoordeling.....	98

Hoofdstuk 1. De inleiding

Ons onderzoek richt zich op welke lessen krachtgezinnen mogelijk mee kunnen nemen in de praktijk op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders. In dit hoofdstuk nemen we u mee in de aanleiding van ons onderzoek, de context op micro-, meso- en macroniveau, de onderzoeksorganisatie, de stakeholderanalyse en de leeswijzer.

1.1 De aanleiding van ons onderzoek

Salvo en Monique D'Agata zijn de oprichters van zorgadviesbureau Spring Up. Salvo en Monique zagen het aantal uithuisplaatsingen na de transitie in de jeugdzorg in 2015 oplopen van 40.000 uithuisplaatsingen in 2015 naar 43.000 uithuisplaatsingen in 2019 (CBS, 2020).

Om uithuisplaatsingen te voorkomen kwamen Salvo en Monique in 2019 met het concept krachtgezinnen. *'Toen ik hoorde van steungezinnen op vrijwillige basis, maar geen professionele variant ontdekte, stelde ik mij voor wat de voordelen zouden zijn van een professioneel steungezin. Het leek mij als vraaggezin inspirerend om een stevig en professioneel gezin te spreken op zelfstandige basis (Sociaalweb, 2020)'*. Krachtgezinnen zijn gezinnen waarvan minimaal één ouder SKJ- of BIG-geregistreerd is. Het krachtgezin is erop gericht om hulpvragende gezinnen met opvoed advies te ondersteunen door in het dagelijks leven de verbinding aan te gaan (Spring Up, z.d.).

In begin 2020 is er door Erkelens & Verboom in opdracht van Spring Up een afstudeeronderzoek uitgevoerd waarin krachtgezinnen vergeleken werden met andere ambulante hulpverleningsvormen. Martine Noordegraaf van het Lectoraat Jeugd en Gezin van de Christelijke Hogeschool Ede kwam aansluitend op dit onderzoek met een nieuw onderzoek, namelijk het onderzoeken van de wereld van de zelfstandig ondernemende gezinshuizen, omdat er overeenkomsten zijn tussen de praktijk van gezinshuizen en krachtgezinnen. Een gezinshuis is een kleinschalige vorm van jeugdhulp voor één of meerdere kinderen van nul tot 23 jaar. De kinderen worden opgenomen in het eigen gezin van de gezinshuisouders. De gezinshuisouders bieden 24 uur per dag en zeven dagen per week begeleiding, verzorging en opvoeding aan de kinderen (NJI, 2019).

Het afstudeeronderzoek rondom de krachtgezinnen trok onze interesse, omdat wij het mooi vinden dat er door middel van krachtgezinnen geprobeerd wordt uithuisplaatsing te voorkomen. Wij werken beiden met kinderen met onder andere trauma's door uithuisplaatsing en zien wij van dichtbij wat dit met het kind doet. Wij zouden het mooi vinden als het voorkomen kan worden dat een kind zo'n traumatische ervaring meemaakt. Met de inzet van krachtgezinnen wordt dit op een laagdrempelige manier geprobeerd. Wij geloven erin dat deze laagdrempelige manier van hulpverlening zorgt voor meer openheid bij de kwetsbare gezinnen, omdat zorgaanbieders door hun omvang onbedoeld bedreigend kunnen zijn voor gezinnen.

1.2 De context

Om u een inzicht te geven binnen welke context ons afstudeeronderzoek plaatsvindt, beschrijven wij hoe en welk (overheids- of instellings) beleid op macro-, meso- en microniveau van toepassing is op de betrokken partijen bij ons onderzoek.

1.2.1. Macroniveau

Op één januari 2015 heeft er een transitie plaatsgevonden in de jeugdzorg. Voor één januari 2015 werd de jeugdzorg geregeld vanuit de Wet op de Jeugdzorg. Vanaf één januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Onder jeugdzorg worden drie verschillende hulp typen verstaan, namelijk jeugdreclassering, jeugdbescherming en jeugdhulp. Onder jeugdhulp wordt de hulp aan jongeren en hun ouders bij een verstandelijke beperking, opvoedproblemen of psychische problemen verstaan (Bakker, 2018).

De nieuwe Jeugdwet van 2015 had onder andere als ambitie om het aantal uithuisplaatsingen van jeugdigen te verminderen. Om dit waar te maken zou er meer gerichte zorg aan huis komen voor het gezin (Movisie, 2015). Echter, werd gemerkt dat het aantal uithuisplaatsingen na 2015 opliep tot wel 43.000 uithuisgeplaatste kinderen in 2019 (CBS, 2020). Deze uithuisplaatsingen hebben een grote impact op jeugdigen blijkt uit een onderzoek van het Nederlandse Jeugdinstituut (2020). Jeugdigen kampen vaak met problemen, zoals een trauma, waardoor ze professionele hulp nodig hebben.

Het concept krachtgezinnen sluit aan bij de ambitie en doelen die voortkomen uit de Jeugdwet. Het doel van krachtgezinnen is namelijk gerichte zorg aan huis bieden voor het vraaggezin om zo uithuisplaatsing te voorkomen (Spring Up, z.d.). Daarnaast probeert een krachtgezin het opvoedkundig klimaat van het vraaggezin te versterken, te kijken naar de eigen verantwoordelijkheid van jeugdigen en het vraaggezin, het sociale netwerk van het vraaggezin te vergroten en maatwerk te leveren aan vraaggezinnen (S. D'Agata, persoonlijke communicatie, 27 februari 2021).

1.2.2. Mesoniveau

De gemeente Ede is de eerste gemeente die krachtgezinnen in zet (als laatste redmiddel) om uithuisplaatsing te voorkomen. Momenteel zijn er twee krachtgezinnen gestart in de gemeente Ede. Het derde krachtgezin zal starten in de gemeente Westerkwartier, omdat dit krachtgezin nog niet gestart is, kijken wij niet naar de gemeente Westerkwartier.

Sinds de transitie in 2015 voert de gemeente Ede het grootste gedeelte van haar taken uit op lokaal niveau met lokale jeugdhulpverleningsorganisaties. Kijkend naar een uithuisplaatsing en de voorkoming daarvan is terug te zien in het beleid van de Gemeente Ede betreffende de Jeugdwet dat er in de periode van 2015 tot 2018 bij een crisis in circa 50% van de gevallen een uithuisplaatsing volgde. Hierbij wordt aangegeven dat de gemeente uithuisplaatsing wil verminderen door de jeugdige zo snel mogelijk met extra hulp en inzet van het eigen netwerk in het gezin wil steunen en houden (Ede Raadsinformatie, 2018).

In de hulpverlening wordt gebruik gemaakt van de eigen kracht van de jeugdige, ouders en hun sociale netwerk. Hierbij is het belangrijk dat zij zelf de regie blijven houden over hun leven en dat er te allen tijde eerst samen met de eigen omgeving en de professionele hulpverleners naar oplossingen gezocht wordt. Het uitgangspunt is dat als het thuis niet veilig of houdbaar is er zo veel als mogelijk gedaan wordt om het thuis beter te maken. Mocht dit niet lukken dan wordt er een plek gezocht die op thuis lijkt. Het liefst een plek in de buurt. Hierbij wordt er een duidelijk plan opgesteld met zicht op het perspectief dat de jeugdige zo snel mogelijk weer naar huis kan (Ede Raadsinformatie, 2018).

Wethouder Leon Meijer benoemt (Persoonlijke communicatie, 5 maart 2021) dat krachtgezinnen aansluiten bij de hierboven genoemde visie en het beleid van de gemeente Ede. *'Wij willen dat de*

hulpverlening zo normaal mogelijk en het liefst in eigen gezin plaatsvindt. Een uithuisplaatsing is een traumatische ervaring voor de jeugdige die wij het liefst voorkomen. Hierbij willen wij waar nodig onorthodoxe maatregelen inzetten. Een krachtgezin kan ingezet worden als zo'n maatregel, omdat het andere niet heeft gewerkt'. Er zal begonnen worden met de inzet van drie krachtgezinnen. Deze inzet verloopt via het wijkteam, waarbij de gemeente Ede verantwoordelijk is voor de financiering van de zorg die de krachtgezinnen leveren.

1.2.3. Microniveau

Krachtgezinnen zijn gezinnen waarvan minimaal één ouder SKJ- of BIG-geregistreerd is. Een krachtgezin is erop gericht om voor maximaal één jaar kwetsbare of hulpvragende gezinnen te ondersteunen met opvoedadvies door de verbinding in het dagelijks leven aan te gaan. Zo kan een krachtgezin bijvoorbeeld samen gaan eten met het vraaggezin (Spring Up, z.d.). Krachtgezinnen zijn laagdrempeliger dan de ambulante vorm van hulpverlening. Dit kan ervoor zorgen dat het vraaggezin zich sneller veilig voelt. Tevens, ziet een krachtgezin meer van het kwetsbare gezin, omdat ze vaker bij elkaar zijn. Een krachtgezin is 24/7 bereikbaar. Op de achtergrond kijkt een gedragswetenschapper mee met de krachtgezinnen. Waar nodig geeft de gedragswetenschapper de krachtgezinnen advies (Spring Up, z.d.).

De inzet van de krachtgezinnen zal maatwerk zijn, waarbij met het vragende gezin gewerkt wordt aan doelen. Voorbeelden van doelen zouden een structuur neer zetten of de communicatie in het gezin verbeteren kunnen zijn (Huiselijk geweld, 2020). De gemeente kan met een aanvraag voor een krachtgezin bij Spring Up komen. Salvo D'Agata werft, selecteert en ondersteunt de krachtgezinnen vanuit Spring Up om te voldoen aan de kwaliteitscriteria van de betreffende beroepsregistratie¹. In het selectieproces bevragen Salvo en Monique D'Agata de mogelijke krachtgezinnen onder meer op de methodieken die zij willen gebruiken. In hun portfolio moet dit terugkomen, zodat de vraaggezinnen, de gedragswetenschapper, het sociaal team en eventueel de gezinsvoogd helder hebben waarlangs de krachtgezinnen werken (Sociaalweb, 2020).

Het streven van krachtgezinnen is ouders in kwetsbare gezinnen hun waardigheid en regie terug te geven en hen te versterken in hun ouderrol. Martine Noordegraaf zegt hierover: *'Krachtgezinnen is een innovatieve vorm van jeugdhulp waarin een geschoolde jeugdzorgprofessional als professionele vriend oploopt met een gezin waar problemen rondom opvoeden en opgroeien zijn opgestapeld. Dit is vernieuwend, omdat de jeugdzorgprofessional ook vanuit zijn eigen gezin werkt als een bron van gastvrijheid'* (Spring Up, 2019). Momenteel bevinden de krachtgezinnen zich in de opstartende fase. In februari 2021 kwam de eerste match tussen een krachtgezin en vraaggezin tot stand.

1.3 De organisatie

Wij voeren ons afstudeeronderzoek uit in opdracht van zorgadviesbureau Spring Up te Arnhem. Spring Up werkt vanuit de zes kernwaardes: persoonlijk, geïnspireerd, professioneel, creatief, ontspringend en bekrachtigend. Salvo en Monique D'Agata zijn werkzaam binnen Spring Up. Salvo ondersteunt de lokale overheid en de zorgaanbieder door middel van interim-management en adviezen. Tevens, coacht hij particulieren en geeft hij trainingen. Monique biedt individuele begeleiding binnen de omgeving van kamer begeleiding, dagbesteding en gezinshuizen. Daarnaast

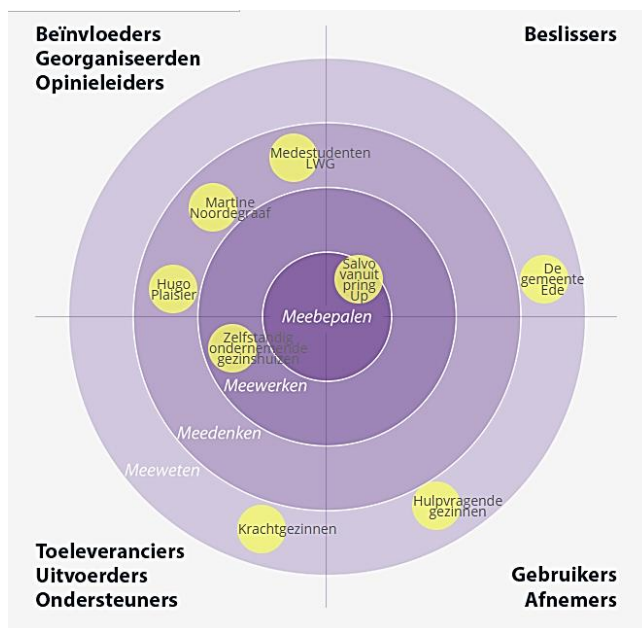
¹ In paragraaf 2.6 *Kernbegrippen* wordt dit begrip nader toegelicht.

geeft ze coaching aan particulieren en staat ze tijdelijk naast de zorgwerker om de randvoorwaarden van de zorg te ondersteunen.

1.4 De stakeholderanalyse

In figuur 1 is de stakeholderanalyse door middel van de ringen van invloed te zien. Hierin wordt duidelijk welke invloed de partijen hebben rondom de ontwikkeling van ons afstudeeronderzoek. In *Bijlage 1. Stakeholderanalyse* op pagina 43 lichten wij deze stakeholderanalyse nader toe en onderbouwen wij deze. Tevens, geven wij uitleg over welke partijen baat hebben bij ons onderzoek.

Figuur 1. Stakeholderanalyse: de ringen van invloed

1.5 De leeswijzer

De eerste drie hoofdstukken geven een inleiding op ons onderzoek. Het eerste hoofdstuk geeft informatie over de aanleiding van ons onderzoek, de context en de partijen die baat hebben bij ons onderzoek. In hoofdstuk 2 wordt vervolgens de verbetersituatie, de relevantie van dit onderzoek en de vraagstelling beschreven. In hoofdstuk 3 lichten wij toe welke methoden wij gebruikt hebben om ons onderzoek uit te voeren.

Vervolgens worden in hoofdstuk 4 tot en met 8 de deelvragen beantwoord om daarna in hoofdstuk negen een conclusie te trekken en aanbevelingen te doen. De validiteit, betrouwbaarheid en beperkingen van ons onderzoek wordt in hoofdstuk 10 middels een discussie toegelicht. Daarna volgt in hoofdstuk 11 de literatuurlijst.

Hoofdstuk 2. De verbetersituatie

Nu de context en de aanleiding voor ons onderzoek beschreven zijn, kijken we in dit hoofdstuk naar de verbetersituatie en de verbeterrelevantie. Wij hebben niet te maken met een praktijkprobleem, maar met een situatie die Salvo D'Agata graag verbeterd ziet worden. Vervolgens kijken we naar eerdere onderzoeken rondom de krachtgezinnen en het onderzoeksdoel om zo tot een onderzoeksvraag te komen.

2.1 De verbetersituatie

Martine Noordegraaf kwam in samenspraak met Salvo D'Agata tot de hypothese dat krachtgezinnen in de praktijk waarschijnlijk tegen problemen aan gaan lopen waar gezinshuisouders van zelfstandig ondernemende gezinshuizen al tegenaan gelopen zijn, omdat de praktijk van krachtgezinnen en gezinshuizen op een aantal vlakken overeenkomen. Zo werken met jeugdigen met verschillende leeftijden en achtergronden, wordt het eigen gezin gebruikt om de verbinding aan te gaan, wordt er maatwerk geleverd en wordt er hulp bij de opvoeding geleverd door betaalde professionals, zoals te lezen in *Bijlage 2. De literatuurstudie* op pagina 45 (NJI, 2018). De ervaringen van de gezinshuisouders kunnen krachtgezinnen mogelijk ook toepassen in de praktijk om mogelijke moeilijke situatie te voorkomen of aan te pakken. De kanttekening hierbij is dat een volgend onderzoek uit zal moeten wijzen of de krachtgezinnen daadwerkelijk met deze moeilijke situaties te maken hebben gekregen en/of krijgen.

Er zijn ook verschillen tussen krachtgezinnen en zelfstandig ondernemende gezinshuizen. Zo nemen gezinshuisouders (tijdelijk) de opvoeding, verzorging en begeleiding van het kind van ouders/opvoeders over voor 24 uur per dag en zeven dagen per week. Tevens, biedt een gezinshuis formele zorg (NJI, 2018). Terwijl krachtgezinnen naast ouders/opvoeders gaan staan, de regie bij hen laten en niet 24/7 bij het vraaggezin zijn. Verder bevindt het krachtgezin zich op het snijvlak van formele en informele zorg, omdat het professionele zorg is, maar met een informeel karakter (S. D'Agata, persoonlijke communicatie 27 februari 2021).

De hierboven genoemde verschillen staan de vergelijking die wij gaan maken niet in de weg, omdat wij ons richten op vier thema's die zowel in de praktijk van de krachtgezinnen als in de praktijk van de gezinshuisouders terug te zien zijn. Deze thema's zijn: werken in het 'gewone' gezinsleven, het inzetten van het eigen netwerk, het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat en de samenwerking met ouders.

2.2 De verbeterrelevantie

Nu de verbetersituatie helder is, kijken we in deze paragraaf naar wat de relevantie is van het verbeteren van de huidige situatie.

In 2020 en 2021 wordt er onderzoek gedaan naar de theoretische onderbouwing rondom krachtgezinnen, maar er is nog geen onderzoek gedaan naar de mogelijke problemen waar krachtgezinnen in de praktijk tegenaan kunnen lopen. Ons onderzoek draagt bij aan het creëren van inzicht in wat mogelijke valkuilen en bevorderende factoren zijn voor krachtgezinnen in het werken met vraaggezinnen. Deze kunnen uitgewerkt worden in een kaart met adviezen, zodat krachtgezinnen deze kaart op elk gewenst moment kunnen raadplegen. Op die manier kan er

efficiënt gewerkt worden om uithuisplaatsing te voorkomen (Spring Up, z.d.). Een uithuisplaatsing is namelijk een ingrijpende gebeurtenis met negatieve gevolgen voor alle betrokkenen (NJI, 2020). Tevens, draagt ons onderzoek bij aan de wens van Spring Up om een expertisecentrum voor krachtgezinnen te worden (S D'Agata, persoonlijke communicatie, 20 april 2021).

2.3 De eerdere onderzoeken

Nu de verbeter situatie en de verbeter relevantie duidelijk zijn, kan er in kaart gebracht worden welke eerdere onderzoeken er plaatsgevonden hebben en relevant zijn voor ons afstudeeronderzoek. In 2018 is er door Rob de Munck in opdracht van het Nederlands Jeugdinstituut onderzoek gedaan naar de kwaliteit van jeugdhulp in professionele gezinsvormen. Het uitgangspunt van de kwaliteitscriteria is dat hulpverlening en zorg in gezinshuizen naast kwalitatief goed ook transparant en navolgbaar is. Op basis van een gedeelde definitie van gezinshuizen is er een visie geformuleerd op het functioneren. Deze visie vormt het fundament voor de kwaliteitscriteria. De bouwstenen van de kwaliteitscriteria focussen zich op de bekwame gezinshuisouder, het leefklimaat in gezinshuizen, de positie van het kind en diens ouders en de organisatie van transparante, navolgbare en goede zorg (NJI, 2018)

In 2020 is er in opdracht van Salvo D'Agata onderzoek gedaan naar krachtgezinnen door twee studenten van de Christelijke Hogeschool Ede. In hun onderzoek: *'Waarom moeilijk doen als het makkelijk kan?'* is er gekeken naar welke ambulante jeugdhulpverleningsvorm aansluit bij de hulp die ouders graag willen ontvangen ter preventie van uithuisplaatsing van hun kind (Erkelens & Verboom, 2020). Hieruit kwamen verschillende punten naar voren, zoals bijvoorbeeld dat ouders het fijn vinden als er contact is buiten kantoortijden. De uitkomst van dit onderzoek was dat er in sommige gevallen van uithuisplaatsing aangeraden kan worden om krachtgezinnen in te zetten, maar dit niet in alle gevallen passend is (Spring Up, 2020).

2.4 Het onderzoeksdoel

Met het uitvoeren van ons onderzoek dragen wij bij aan het creëren van een doorlopende lijn van onderzoek naar krachtgezinnen en aan het beter kunnen beschrijven van de methodiek van krachtgezinnen door Salvo D'Agata (M. Noordegraaf, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021). Tevens, draagt ons onderzoek voor Salvo D'Agata, vanuit Spring Up, bij aan het inzicht krijgen in de mogelijke praktijkproblemen waar krachtgezinnen tegenaan kunnen lopen. Wat hierin mogelijke valkuilen en bevorderende factoren zijn op basis van de eerdergenoemde vier thema's. Tijdens het selectieproces kan Salvo D'Agata dan kijken of de krachtgezinnen voldoende bekwaam zijn om de bevorderende factoren in te kunnen zetten in de praktijk en hoe ze dit denken te gaan doen (S. D'Agata, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021).

Tot slot draagt ons onderzoek bij aan het creëren van inzicht in wat bevorderende factoren zijn voor krachtgezinnen tijdens het werken met vraaggezinnen. Om dit inzicht te creëren, gaan we de praktijk van de krachtgezinnen op basis van vier thema's vergelijken met die van zelfstandig ondernemende gezinshuizen, omdat deze een aantal overeenkomsten hebben, zoals te lezen in paragraaf 2.1 op pagina twaalf (M. Noordegraaf, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021). Hiervoor hebben we allereerst kennis nodig over en inzicht in de valkuilen en bevorderende factoren die gezinshuisouders uit ervaring geleerd hebben. Vervolgens kunnen we met de krachtgezinnen in gesprek gaan om

inzicht te krijgen in welke valkuilen, zoals genoemd door de gezinshuisouders, zij mogelijk denken tegen te komen in de praktijk en welke bevorderende factoren hierin helpend zijn.

2.5 De onderzoeksvraag

Naar aanleiding van het beschrijven van de verbetersituatie, de verbeterrelevantie, het onderzoeksdoel en de overleggen met Salvo D'Agata hebben wij onze hoofdvraag en vijf deelvragen geformuleerd. Deze worden in deze paragraaf beschreven.

De hoofdvraag

Welke lessen kunnen krachtgezinnen mogelijk meenemen in de praktijk op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders?

Deelvraag 1. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het werken in het 'gewone' gezinsleven?

- A. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het werken in het 'gewone' gezinsleven?
- B. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het werken in het 'gewone' gezinsleven?

Deelvraag 2. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het inzetten van hun eigen netwerk?

- A. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het inzetten van hun eigen netwerk?
- B. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het inzetten van hun eigen netwerk?

Deelvraag 3. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuizen uit ervaring geleerd met betrekking tot het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?

- A. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?
- B. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?

Deelvraag 4. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot de samenwerking met de biologische ouders?

- A. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in de samenwerking met de biologische ouders?
- B. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in de samenwerking met de biologische ouders?

Deelvraag 5. Welke ervaringen kunnen volgens krachtgezinnen toegepast worden in de praktijk?

2.6 De kernbegrippen

In deze eerste drie hoofdstukken van ons onderzoek hebben wij verscheidene begrippen gebruikt. In deze paragraaf lichten we deze begrippen nader toe. Hierbij focussen wij ons met name op de begrippen vanuit de hoofdvraag en deelvragen.

De kwaliteitscriteria van de beroepsorganisatie van de krachtgezinnen

Een krachtgezin is een innovatieve vorm van jeugdhulp. Geschoolde jeugdzorgprofessionals lopen als professionele vriend op met een gezin waar rondom de opvoeding en het opgroeien van het kind problemen ervaren worden (Sociaalweb, 2020).

De kwaliteitscriteria van de jeugdhulp zijn terug te lezen in Het Kwaliteitskader Jeugd (2016). Jeugdhulporganisaties moeten verantwoorde zorg leveren die voorzien is van goede kwaliteit. Er worden om die reden opgeleide specialisten ingezet. Verschillende inspecties, zoals de GGD, werken samen om de kwaliteit van de jeugdhulp te bewaken. De opgeleide specialisten moet een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) hebben, geregistreerd zijn in het BIG-register of Kwaliteitsregister Jeugd. De jeugdzorgorganisaties moeten de verplichte certificaten hebben en bepaalde taken, zoals het schrijven van een behandelplan, mogen alleen uitgevoerd worden door geregistreerde professionals. Tot slot moet er meer samengewerkt worden in de jeugdhulp. Zo moeten professionals een samenwerking aangaan met de gemeente en derden, omdat dit de kwaliteit van de jeugdhulp verhoogt (Kwaliteitskader Jeugd, 2016).

Gezinshuisouders

Gezinshuisouders zijn professionele opvoeders die als taak hebben een leefklimaat te creëren waarin ieders welzijn wordt gewaarborgd en ieders ontwikkeling wordt gestimuleerd. Daarnaast moeten ze de dynamiek van het gezinsleven in evenwicht brengen. Het gaat hierbij om 'goed genoeg' professioneel ouderschap, waarbij de gezinshuisouders ieder op hun eigen manier de jeugdigen voorzien in ontwikkelingsmogelijkheden, liefde en stabiliteit. Het verschil tussen gezinshuisouders en ouders van 'gewone' kinderen is dat het opvoeden van 'ingewikkelde' kinderen een beroep doet op de flexibiliteit, competenties en stevigheid van de gezinshuisouders (Rijksoverheid, 2019 en NJI, 2015).

Het 'gewone' gezinsleven

In onze eerste deelvraag hebben we het over het 'gewone' gezinsleven. Onder het 'gewone' gezinsleven verstaan wij het leven in het alledaagse gezin. Een gezin waarin kinderen naar school gaan, vriendjes mogen komen spelen, hobby's uitgeoefend kunnen worden en samen thee gedronken wordt na een schooldag. De kinderen hebben een voorspelbare en stabiele relatie nodig met hun opvoeder om tot ontwikkeling te kunnen komen. Het hoeft niet altijd alleen maar goed te gaan in het 'gewone' gezinsleven. Ruzies, tegenslagen en strijd horen ook bij het 'gewone' gezinsleven (Bolt, 2017). Het woord gewone staat tussen aanhalingstekens, omdat iedereen een andere definitie van gewoon kan hebben.

Het netwerk

In onze tweede deelvraag hebben wij het over het netwerk van de gezinshuisouders. Onder het netwerk vallen alle mensen die je kent en die jou ook kennen verstaan. Mensen waar je een beroep op kunt doen als het gaat om praktische ondersteuning, gezelschap, emotionele steun en/of advies

en uitwisseling van informatie. De betekenisvolle mensen uit je omgeving (Movisie, z.d.). Het primaire netwerk bestaat uit ouders en familie. Het secundaire netwerk bestaat uit vrienden en kennissen (NJI, 2018).

Lessen

Onder lessen, zoals onder andere benoemd in de hoofdvraag, wordt hetgeen gezinshuisouders geleerd hebben uit ervaring en hetgeen ze daarvan meenemen in hun handelen in de praktijk verstaan. Wij leggen de focus op vier thema's, namelijk het werken in het 'gewone' gezinsleven, het inzetten van het eigen netwerk, het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat en de samenwerking met de biologische ouders, omdat het begrip 'lessen' erg breed is.

Onorthodoxe maatregelen

Dit zijn maatregelen die anders zijn dan de gebruikelijke maatregelen. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld dat de Gemeente Ede krachtgezinnen in wil zetten als onorthodoxe maatregelen. Hiermee wordt bedoeld dat de Gemeente Ede normaliter intensieve ambulante gezinsbegeleiding of iets dergelijks inzet en nu krachtgezinnen in wil gaan zetten in het vraaggezin (L. Meijer, persoonlijke communicatie, 5 maart 2021).

Positief en ondersteunend leefklimaat

Onder een leefklimaat worden de omstandigheden waarin we moeten leven verstaan. In een positief en ondersteunend leefklimaat draagt de kwaliteit van de fysieke en sociale omgeving bij aan de geestelijke en fysieke gezondheid van de mens. Hierin is het belangrijk dat er ondersteuning is, dat er kansen om te ontwikkelen zijn en dat er een goede sfeer is (NJI, 2018).

Zelfstandig ondernemende gezinshuizen

Een zelfstandig ondernemend gezinshuis is een gezinshuis dat niet aangesloten is bij een organisatie, maar werkt in opdracht van een zorgaanbieder of direct contact heeft met de gemeente. Een zorgaanbieder kiest een gezinshuis op basis van een portfolio (gezinshuisouder I, 06.20). Er zijn drie vormen van zelfstandig ondernemende gezinshuizen, namelijk gezinshuizen aangesloten bij een franchiseorganisatie, gezinshuizen die onderaannemer zijn of gezinshuizen die vrijgevestigd zijn (Gezinshuis, 2018).

Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethoden

Nu de inleiding van ons onderzoek en de verbetersituatie beschreven zijn, gaan wij nader toelichten welke onderzoeksmethoden wij gebruikt hebben om ons onderzoek uit te voeren. Hierbij beschrijven we voor elke deelvraag hoe wij tot onze resultaten zijn gekomen.

Binnen ons onderzoek hebben we gebruik gemaakt van kwalitatieve onderzoeksmethoden, omdat deze methode inzicht geeft in de verschillende opvattingen en interpretaties die mensen hebben. Tevens, geeft het inzicht in de betekenis die mensen toekennen aan bepaalde gebeurtenissen (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Wij maken vanuit ons kwalitatief onderzoek gebruik van dataverzamelmethode met een open karakter. Dit 'open' karakter betekent dat de antwoordmogelijkheden van de gezinshuisouders niet vooraf bepaald zijn, maar dat de gezinshuisouders in eigen bewoording inbreng kunnen hebben. Doorgaans bestaat dit bijvoorbeeld uit interviews. Op basis hiervan hebben wij gekozen voor een semi-gestructureerd interview. Bij het afnemen van semi- gestructureerde interviews wordt gebruik gemaakt van een algemeen interviewschema, waarbij er vooropgestelde, wat algemenere, vragen zijn. Hier mag van afgeweken worden om bijvoorbeeld door te vragen als de respondent iets interessants zegt. Je krijgt op die manier meer gedetailleerde informatie (Van der Donk & Van Lanen, 2017, p. 136).

Om tot de gewenste resultaten te komen met betrekking tot ons onderzoek hebben wij een literatuurstudie uitgevoerd, namen wij interviews af en hebben wij een focusgroep bijeenkomst georganiseerd. Bij de literatuurstudie maakten we gebruik van verschillende bronnen om zo tot brontriangulatie te komen (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

3.1 Deelvraag 1, 2, 3 en 4

Om deelvraag één tot en met vier te beantwoorden hebben we de onderzoeksmethoden literatuurstudie en interviewen gebruikt. Op die manier hebben we inzicht gekregen in de ervaringen van gezinshuisouders met betrekking tot de begrippen valkuilen en bevorderende factoren.

De literatuurstudie

We hebben een literatuurstudie naar het werken in het 'gewone' gezinsleven, het inzetten van het eigen netwerk, het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat en de samenwerking met de biologische ouders binnen het gezinshuis uitgevoerd. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van de dataverzamelmethode tekstbronnen bestuderen. Het accent lag op de inhoud van de tekstbronnen, waardoor onze literatuurstudie een kwalitatief karakter had (Van der Donk & Van Lanen, 2017). We hebben verschillende bronnen onderzocht, zoals vakliteratuur, wetenschappelijke artikelen en theses. Hierbij was het rapport Kwaliteitscriteria van Gezinshuizen (2018) een belangrijke bron, omdat dat inzicht geeft in de bouwstenen die gezinshuizen moeten bezitten om transparante en navolgbare hulpverlening te bieden. Onder andere naar aanleiding van deze bron zijn wij tot de eerdergenoemde vier thema's gekomen.

Om tot een valide conclusie te komen, hebben we meerdere soorten databronnen geraadpleegd, oftewel brontriangulatie. Brontriangulatie bevorderde de betrouwbaarheid van ons onderzoek

doordat we verschillende artikelen met elkaar vergeleken hebben (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Wij hebben voorafgaand aan onze literatuurstudie een literatuurverkenning uitgevoerd om zo informatie in te winnen over het werken in gezinshuizen. Zo hebben wij bijvoorbeeld de vraag gesteld: 'Wat is belangrijk in een gezinshuis?'

Wij hebben de gebruikte literatuur geselecteerd op basis van verschillende criteria, ook wel selectiecriteria genoemd, om zo de geschiktheid van de informatie te beoordelen. De gebruikte vakliteratuur en wetenschappelijke artikelen moesten eraan voldoen dat ze onveranderbaar zijn en dat ze gaan over onze vier thema's, zoals benoemd in de deelvragen. Daarnaast moesten onderzoeken van Het Nederlands Jeugdinstituut gebruikt worden, omdat dit een kenniscentrum voor de jeugdzorg is. Het rapport *Kwaliteitscriteria Gezinshuizen (2019)* is hierbij vooral belangrijk, omdat dat gaat over de kwaliteiten van gezinshuizen. Tot slot mag de gebruikte literatuur maximaal elf jaar oud zijn, zodat de artikelen redelijk recent zijn (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Het interviewen

Naast onze literatuurstudie hebben we zeven gezinshuisouders geïnterviewd door middel van een semi-gestructureerd interview om tot methodetriangulatie te komen. Methodetriangulatie houdt in dat er verschillende interviews afgenomen worden om hetzelfde fenomeen te onderzoeken. Drie van de zeven gezinshuizen bevonden zich in het netwerk van Salvo D'Agata. De andere vier gezinshuizen hebben wij zelf geworven. Wij hebben deze geworven door te kijken naar welke gezinshuizen aangesloten zijn bij de franchiseorganisatie Gezinshuis.com. Op die manier ontstond er diversiteit betreffende de geïnterviewde gezinshuisouders (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Voorafgaand aan onze interviews hebben wij een interviewleidraad opgesteld, zoals te lezen in *Bijlage 3. Interviewleidraad gezinshuisouders* op pagina 55. Hierbij hebben we onderscheid gemaakt tussen de inleiding, de kern en het slot van ons interview. Op die manier konden we onze informatie achteraf ordenen en meer gedetailleerde informatie verkrijgen met betrekking tot de vier thema's. Dit leidde tot een kwalitatief onderzoek. Tijdens het afnemen van de interviews hebben we stilgestaan bij de eigen ervaringen van de gezinshuisouders door middel van de gesprekstechniek doorvragen. We gingen op zoek naar ervaringen en de betekenissen die gezinshuisouders gaven aan de uit ervaring geleerde lessen op basis van het werken in het 'gewone' gezinsleven, het inzetten van het eigen netwerk, het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat en de samenwerking met de biologische ouders (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Voor we onze semi-gestructureerde interviews gingen afnemen, hebben wij een proefinterview afgenomen. We hebben daardoor gekeken of we tot de verwachte antwoorden kwamen. Op basis van dit interview hebben wij vragen weggehaald en de bestaande vragen aangepast (Van der Donk & Van Lanen, 2017, p. 197).

Naar aanleiding van de interviews hebben wij de uitkomsten geanalyseerd en vervolgens gecodeerd volgens de methode van open coderen van Van der Donk & Van Lanen (2017). Open coderen houdt in dat we labels hebben toegevoegd aan de antwoorden van de gezinshuisouders. Deze labels geven per tekstfragment het hoofdthema weer. Vervolgens hebben we axiaal gecodeerd. Dit houdt in dat we alle antwoorden met dezelfde labels samen konden voegen tot één overkoepelende kernlabel,

zoals te zien in *Bijlage 4. Schema gecodeerde interviews* op pagina 59. Deze kernlabels hebben we gebruikt om antwoord te geven op onze deelvragen (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Wij hebben een homogene groep geïnterviewd. Een homogene groep is een groep die bestaat uit personen die op een bepaalde manier hetzelfde zijn (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Voor ons waren dat de zelfstandig ondernemende gezinshuisouders.

3.2 Deelvraag 5

In deelvraag één tot vier kijken we naar de lessen die zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd hebben op basis van vier thema's. Hierop aansluitend kijken we in deelvraag vijf naar welke lessen krachtgezinnen hiervan denken toe te kunnen passen in de praktijk om zo uiteindelijk onze hoofdvraag te kunnen beantwoorden.

Om deelvraag vijf te kunnen beantwoorden, hebben we allereerst de informatie uit de interviews gecodeerd en uitgewerkt in deelvraag één tot en met vier, zoals te lezen in paragraaf 3.1. Vervolgens hebben we een focusgroep georganiseerd. Een focusgroep is een groep die is samengesteld met belanghebbenden die met het onderwerp te maken hebben. Je presenteert het onderwerp en gaat daarna aan de hand van vragen met de aanwezigen in gesprek over het onderwerp (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Voor het opstellen van de focusgroep hebben wij met Salvo D'Agata overlegd wie er deel uit zouden maken van deze groep. Er is toen in overleg besloten dat Salvo en de twee krachtgezinnen die net gestart zijn de deelnemers van onze focusgroep zouden worden. Door verschillende mensen te bevragen over hetzelfde onderwerp ontstond er brontriangulatie (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Voorafgaand aan de focusgroep hebben we een uitleg gegeven van ons afstudeeronderzoek en de focusgroep en de vier thema's naar de krachtgezinnen en Salvo D'Agata gestuurd. Hierdoor waren de deelnemers op de hoogte van het onderwerp. Tijdens de bijeenkomst konden we uitvragen wat de krachtgezinnen uit de informatie verkregen van de gezinshuisouders mogelijk mee konden nemen in de praktijk. Het bevragen van de deelnemers hebben wij op twee manieren gedaan. Allereerst hebben we per thema gevraagd naar de ingevingen die de deelnemers rond het thema hadden. Dit hebben we in een MindMap genoteerd, zoals te lezen in *Bijlage 5. De focusgroep* op pagina 75. Wij hebben gekozen voor een MindMap, omdat dit in één oogopslag duidelijk maakt wat krachtgezinnen denken bij de verschillende thema's (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Daarnaast hebben we aan de hand van stellingen naar de mening van de deelnemers gevraagd, zoals te lezen in *Bijlage 6. Schema gecodeerde transcriptie focusgroep* op pagina 79. Wij hebben voor het gebruiken van stellingen gekozen, omdat dit ervoor zorgt dat de deelnemers geprikkeld worden om hun mening te geven. Door af te wisselen tussen deze twee werkvormen hielden we de aandacht van de deelnemers er bij (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Tevens, hebben we voorafgaand aan de focusgroep een agenda opgesteld. In deze agenda stond wat er besproken wat er in de inleiding, de kern en het slot van het gesprek besproken zou gaan worden en door wie. Deze agenda was de leidraad voor onze focusgroep.

Tot slot hebben wij voorafgaand aan de focusgroep een literatuurstudie gedaan naar de krachtgezinnen. Hierbij waren de onderzoeken '*Waarom moeilijk doen als het thuis kan?*' uitgevoerd

door Erkelens en Verboom (2020) en *'Een gezin naast een kwetsbaar gezin'* uitgevoerd door Wildeboer (2021) belangrijk, omdat deze een beeld geven over de krachtgezinnen en hun werkveld. Ook het artikel *'In gesprek over krachtgezinnen'* van Martine Noordegraaf (2020) gaf een beeld over krachtgezinnen en hun werkveld. Eén van onze selectiecriteria was dat deze onderzoeken en artikelen gebruikt zouden worden om deelvraag vijf te beantwoorden. Door deze verschillende bronnen met elkaar te vergelijken werd de betrouwbaarheid van ons onderzoek vergroot (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Ons tweede selectiecriteria was dat de onderzoeken en artikelen van de website van Spring Up afkomstig moesten zijn, omdat deze door Salvo D'Agata goedgekeurd zijn.

3.3 De beperkingen van onze onderzoeksmethoden

Semi-gestructureerde interviews hebben geen interne validiteit of constructvaliditeit. Onder interne validiteit wordt het aantonen dat de onderzochte resultaten waar zijn verstaan. Onder constructvaliditeit wordt het aantonen dat ons onderzoeksinstrument daadwerkelijk meet wat wij willen meten verstaan. Het ontbreken van de interne validiteit en constructvaliditeit kan de betrouwbaarheid van ons onderzoek aantasten (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Ondanks deze beperkingen hebben we toch gekozen voor een semi-gestructureerd interview, omdat we kijkend naar de interne validiteit de nadruk niet leggen op de waarheid van de onderzochte resultaten, maar juist kijken naar de verschillende ervaringen. Ervaringen kunnen namelijk niet langs een schaal of meetlat gehouden worden om te kijken of ze waar zijn. Kijkend naar de constructvaliditeit is het zo dat we afgeweken zijn van de vragen en waar nodig doorgevraagd hebben om zo tot de gewenste resultaten te komen (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Onze semi-gestructureerde interviews hebben als beperking dat het mogelijk is dat sommige antwoorden meerdere keren voorkomen en andere maar één keer. Hierdoor kan het zoeken zijn hoe we de antwoorden gebruiken ten behoeve van de beantwoording van onze deelvragen. Het kan zijn dat we de ene keer een antwoord gebruiken als die maar één keer voorkomt, omdat we deze belangrijk vinden. Terwijl we een volgend antwoord pas gebruiken als die meerder keren voorkomt. Hierin hadden we niet één richtlijn, omdat dit lastig was bij onze interviews. Dit tast de betrouwbaarheid en validiteit van onze conclusies aan (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Wij vinden echter de ervaring van gezinshuisouders te belangrijk om te kiezen voor een andere manier van interviewen.

Een andere beperking is dat we niet meer dan twee krachtgezinnen hebben kunnen uitnodigen voor onze focusgroep, omdat de rest van de krachtgezinnen nog niet gestart zijn. Dit zorgde ervoor dat de betrouwbaarheid van ons onderzoek afnam, omdat je voor betrouwbare en valide resultaten tussen de zes tot tien krachtgezinnen moet bevragen op het onderwerp (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

3.4 Ons eindproduct

Ons eindproduct zal een advies worden gericht op krachtgezinnen. Naar aanleiding van de hierboven genoemde onderzoeksmethoden willen wij een advies schrijven waarin de bevorderende factoren in het werken met het vraaggezin te lezen zijn. Ons advies zal uitlopen in een kaart voor krachtgezinnen. In deze kaart is per categorie te zien wat de bevorderende factoren zijn. Aangezien krachtgezinnen startend zijn, zou een volgend onderzoek voort kunnen bouwen op het kijken of onze adviezen daadwerkelijk werken in de praktijk van krachtgezinnen.

Hoofdstuk 4. Deelvraag 1. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het werken in het 'gewone' gezinsleven?

Bij jeugdhulp in gezinsvormen, zoals krachtgezinnen en gezinshuizen, draait het om het versterken van het gewone gezinsleven (NJI, 2017). Gezinshuisouders hebben vanuit ervaring verschillende lessen in het werken in het gewone gezinsleven geleerd. Wat zijn valkuilen en bevorderende factoren in het werken in het 'gewone' gezinsleven? Op die vraag geven we in dit hoofdstuk antwoord. Wij hebben de meest voorkomende antwoorden uit de zeven afgenomen interviews in kernlabels uitgewerkt. We lichten deze kernlabels in dit hoofdstuk nader toe.

4.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het werken in het 'gewone' gezinsleven?

Om onze eerste deelvraag te kunnen beantwoorden, willen we te weten komen wat volgens gezinshuisouders valkuilen zijn in het werken in het 'gewone' gezinsleven. Tijdens de interviews werd gemerkt dat gezinshuisouders het lastig vonden om valkuilen in het werken in het 'gewone' gezinsleven te benoemen. Uiteindelijk is er uit de interviews één valkuil gekomen, namelijk je eigen kind anders behandelen dat de gezinshuiskinderen.

Andere behandeling van je eigen kind ten opzichte van de gezinshuiskinderen

De in huis geplaatste kinderen zijn verschillend van de eigen kinderen van de gezinshuisouders. Ze hebben een andere achtergrond en daardoor een andere aanpak nodig (NJI, 2018). Twee gezinshuisouders gaven aan dat het hierin een valkuil kan zijn dat je je eigen kinderen anders behandelt dan de kinderen in het gezinshuis (M- 14.15). *'Wat ik denk dat in het gewone gezinsleven lastig kan zijn, is om de kinderen die je helpt gelijk te behandelen als je eigen kinderen, omdat ze heel ander gedrag en/of problematiek hebben dan je eigen kinderen (B- 16.10).'*

In de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen is terug te lezen dat het voor de eigen kinderen van gezinshuisouders soms lastig kan zijn om deel uit te maken van een gezinshuis door het gedrag en/of de problematiek van de gezinshuiskinderen. De eigen kinderen van gezinshuisouders hebben er niet voor gekozen om op te groeien in een gezinshuis en kunnen hierdoor het gevoel hebben dat hun ouders alleen maar aandacht hebben voor de wensen en behoeften van de gezinshuiskinderen (NJI, 2018). In paragraaf 4.2 beschrijven we de bevorderende factoren in het werken in het 'gewone' gezinsleven. Ook lichten we toe wat helpend is om de hierboven genoemde valkuil aan te pakken.

4.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het werken in het 'gewone' gezinsleven?

Nu we duidelijk hebben wat de valkuil is in het werken in het 'gewone' gezinsleven kijken we in deze paragraaf naar de drie bevorderende factoren die gezinshuisouders noemen en lichten we deze toe. Deze bevorderende factoren zijn de jeugdige centraal zetten, samen met je gezin en oplaadmomenten.

De jeugdige centraal

Vijf van de zeven gezinshuisouders benoemen dat de jeugdige centraal staat in de werkwijze in hun gezinshuis. Dit doen de gezinshuisouders door te kijken naar wat het kind kan, wat er haalbaar is, realistische verwachtingen te stellen en zich waar mogelijk aan te passen aan de behoefte van het kind (M- 06.30). Wat namelijk voor het ene kind normaal is, kan het andere kind soms nog niet (I- 14.20 en M-06.30). Ook De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen benoemt dat de professional goed moet afstemmen op het kind en zijn behoeften (NJI, 2018).

Bij het centraal stellen van de jeugdige wordt het gezinsleven in grote mate aangepast. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de eigen kinderen van de gezinshuisouders niet uit het oog verloren worden door regelmatig te vragen wat de eigen kinderen nodig hebben. Ook kan er gevraagd worden of iedereen het zijn van een gezinshuis nog volhoudt (Van der Koot & Noordegraaf, 2018).

Samen met je gezin

In paragraaf 4.1 is terug te lezen dat het volgens een aantal gezinshuisouders een valkuil kan zijn dat hun eigen kinderen anders behandeld worden dan gezinshuiskinderen. Drie gezinshuisouders benoemen dat het, in het aanpakken van deze valkuil en om samen sterk te staan als gezin, helpend is om met je kinderen in gesprek te gaan over hoe het zijn van een gezinshuis voor hen is (I-13.37), naar hen te luisteren en hen een stem te geven (K-10.41). Het is hierbij belangrijk om richting je eigen kinderen te benoemen dat afspraken op sommige vlakken verschillen en de achtergrond van de gezinshuiskinderen toe te lichten (B. ,16.10). I. (12.00) vult hierop aan dat je als gezin hulpverlening biedt en het belangrijk is dat je kinderen een stem hebben in het proces.

In De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen wordt ook benoemd dat het belangrijk is om als gezinshuisouder oog te hebben voor de wensen en behoeften van je eigen kinderen en af en toe met hen te bespreken of ze er nog achter staan om met elkaar een gezinshuis te zijn (NJI, 2018).

Oplaadmomenten

Drie gezinshuisouders benoemen dat het belangrijk is dat er voldoende oplaadmomenten zijn om het werken in het gezinshuis vol te kunnen houden. Gezinshuisouders zijn 24 uur per dag en zeven dagen per week beschikbaar. Dit vraagt veel van hen en hun kinderen (NJI, 2018). Gezinshuisouder MI (14.47) onderbouwt dit met de aanvulling dat professional Marscha Struijk benoemt dat er in de jeugdzorg veel op je afkomt en je jezelf daarin kwijt kunt raken. Dat het hierin belangrijk is om keuzes te maken vanuit jezelf, waardoor je meer energie overhoudt en je je fijner voelt (Marscha, 2019).

De gezinshuisouders geven verschillende invullingen aan deze oplaadmomenten. B. (10.41) benoemt dat hij als gezinshuisouder eens per vier weken een weekend vrij neemt om zijn vitaliteit te bewaken. K. (59.03) benoemt vervolgens dat het belangrijk is om bijvoorbeeld eens per twee weken een vrij momenten voor het gezin in te plannen om het werken in het gezinshuis vol te houden. M. (59.04) benoemt dat je bijvoorbeeld eens per x aantal weken een dag in kunt plannen voor jezelf of je gezin.

Tot slot komt in Kwaliteitscriteria Gezinshuizen terug dat het belangrijk is voor gezinshuisouders en hun kinderen om voldoende oplaadmomenten te hebben. Voor beide partijen is dit belangrijk om de

manier van leven waarin werk en privé zo met elkaar vervlochten zijn vol te kunnen houden (NJI, 2018).

Conclusie

Naar aanleiding van het analyseren van de interviews en de theorie is er kijkend naar deelvraag één te concluderen dat er volgens de gezinshuisouders één valkuil is in het werken in het 'gewone' gezinsleven. Deze valkuil is dat gezinshuisouders hun eigen kinderen anders behandelen dan de gezinshuis kinderen. Echter, wordt door de gezinshuisouders benoemd dat het samenwerken als gezin waarin overlegd wordt met de kinderen en er voldoende oplaadmomenten zijn helpend is voor het aanpakken van deze valkuil. Daarnaast is de jeugdige centraal stellen volgens de gezinshuisouders een sterke factor in het werken in het 'gewone' gezinsleven.

Hoofdstuk 5. Deelvraag 2. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het inzetten van hun eigen netwerk?

Om tot een antwoord te komen op onze hoofdvraag kijken we in dit hoofdstuk naar hetgeen zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd hebben in het inzetten van hun eigen netwerk. Hierbij staan we stil bij de valkuilen en bevorderende factoren die zelfstandig ondernemende gezinshuisouders ervaren hebben, want wat was helpend en wat was/is een aandachtspunt? Wij hebben de meest voorkomende antwoorden uit de zeven afgenomen interviews in kernlabels uitgewerkt. In deze paragraaf lichten we deze kernlabels nader toe.

5.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het inzetten van hun eigen netwerk?

Kijkend naar de deelvraag focussen wij ons allereerst op de valkuil die gezinshuisouders tegen komen in het inzetten van hun eigen netwerk. Naar aanleiding van de interviews benoemen vijf van de zeven gezinshuisouders één valkuil, namelijk dat hun netwerk niet altijd zit te wachten op 'extra' personen.

Jouw netwerk zit niet altijd te wachten op 'extra' personen

In De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen staat dat een gezinshuisouder zijn eigen gezinsleven, privésituatie en sociaal netwerk inzet als hulpverleningsvorm (NJI. 2018). Echter, benoemt I. (25.25) dat niet iedereen uit het eigen netwerk daarvoor open staat. B (12.33) voegt hieraan toe dat als ze de gezinshuis kinderen betreft in haar netwerk er vaak gedacht wordt heb je haar weer met die kinderen. Dit ervaart ze als lastig.

Ook gezinshuisouder K. (20.53) benoemt dat ze het lastig vindt dat de gezinshuis kinderen niet altijd welkom zijn bij mensen uit haar netwerk. De kanttekening die K. (20.53) hierbij benoemt, is dat er grote verschillen zijn per netwerk. *'Het ene netwerk staat er heel erg voor open en het andere netwerk vindt het lastig.'* Naast K. benoemen nog vier andere gezinshuisouders dat ze het lastig vinden dat hun netwerk niet altijd op 'extra' personen zit te wachten, omdat ze de positieve effecten zien van het betrekken van hun eigen netwerk in de hulpverlening. Zo benoemen I. (24.23) en M (52.40) dat het inzetten van het eigen netwerk het netwerk van de jeugdige vergroot. In paragraaf 5.2 wordt verder ingegaan op de positieve effecten en andere bevorderende factoren met betrekking tot het inzetten van het eigen netwerk.

5.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het inzetten van hun eigen netwerk?

Nu duidelijk is dat de valkuil in het inzetten van je eigen netwerk is dat het eigen netwerk niet altijd op een 'extra' persoon zit te wachten, kunnen we kijken naar de bevorderende factoren in het inzetten van het eigen netwerk. De gezinshuisouders benoemen vier bevorderende factoren, namelijk het netwerk vergroten, ondersteuning bieden, informatie geven over je werk en de match tussen personen uit je netwerk en de gezinshuis kinderen. Deze factoren helpen in het aanpakken van de valkuil, zoals beschreven in paragraaf 5.1. In deze paragraaf lichten we de bevorderende factoren nader toe.

Het netwerk vergroten

Eén van de uitgangspunten van het huidige jeugdbeleid is dat jeugdigen (en gezinnen) minder afhankelijk zijn van hulp door het vergroten en/of versterken van hun netwerk. Een betrokken netwerk kan kinderen beschermen als er risicofactoren of problemen in het gezin zijn (NJI, 2017). Door steunbronnen om een kwetsbaar gezin heen te bouwen wordt de draagkracht vergroot. Daarnaast vergroot een sociaal netwerk de praktische en emotionele steun waardoor uithuisplaatsing van het kind mogelijk voorkomen kan worden (NJI, 2015).

Het eigen netwerk inzetten om het netwerk van de jeugdige te vergroten is volgens zes gezinshuisouders positief. K. (21.25) denkt dat de kracht in het inzetten van het eigen netwerk is dat gezinshuiskinderen met andere kinderen en ouders in contact komen en zo nieuwe mensen leren kennen. B. (12.33) voegt hieraan toe dat zowel kinderen als ouders hier veel van leren en positieve ervaringen in op kunnen doen. Volgens de gezinshuisouders zijn bij het vergroten van het netwerk drie punten belangrijk.

Allereerst is het belangrijk dat de professional ondersteuning biedt om te zorgen dat het informele sociale netwerk functioneert en blijft functioneren (NJI, 2017). B. benoemt dat het belangrijk is om in het begin kinderen (en mogelijk ouders) te ondersteunen in het maken van contact. *'Ze kunnen hier veel van leren en positieve ervaringen opdoen (B- 12.33).'* M. (13.08) benoemt dat je bijvoorbeeld ondersteuning kan bieden door zelf contact te leggen met mensen uit de buurt en je de gezinshuiskinderen hierin kan betrekken. Daarnaast benoemt A. (17.50) dat je ook ondersteuning kan bieden door activiteiten te ondernemen met de gezinshuiskinderen, zoals voetballen bij de voetbalclub.

Ten tweede benoemt D. (21.10) dat het belangrijk is om uitleg te geven over wat je doet, waarom je dit doet en wie de gezinshuiskinderen zijn wanneer je netwerk niet op 'extra' personen zit te wachten. K. (21.25) voegt hieraan toe dat haar netwerk soms al een vooroordeel heeft over de gezinshuiskinderen zonder hen te kennen. Volgens K. kan dit vooroordeel weggenomen worden door in gesprek te gaan met de mensen uit je netwerk. *'Geef aan hoe jij je voelt en wat het positieve voor het kind is als hij mee kan naar verjaardagen enzovoort (K-21.15).'*

Tot slot benoemt AM. (09.12) dat sommige jongeren niet passen bij bepaalde mensen uit haar netwerk. Het is dan belangrijk om daar niet op in te gaan zetten. Kijk naar welke mensen wel bij elkaar passen. Op die manier staat je netwerk meer open voor 'extra' personen, omdat je hebt gekeken naar de overeenkomsten tussen beide partijen.

Conclusie

Kijkend naar deelvraag twee is te concluderen dat er meer bevorderende factoren zijn in het inzetten van het eigen netwerk dan valkuilen. Vijf gezinshuisouders noemen dezelfde en enige valkuil, namelijk dat je netwerk niet altijd op 'extra' personen zit te wachten. Tegelijkertijd benoemen drie gezinshuisouders dat ondersteuning bieden en informatie geven over je werk en de gezinshuiskinderen helpend is in het aanpakken van deze valkuil. Daarnaast geeft één gezinshuisouder aan dat het belangrijk is om te letten op de match tussen de gezinshuiskinderen en het eigen netwerk. Tot slot zien gezinshuisouders het als een sterke factor dat het netwerk van de jeugdige vergroot wordt.

Hoofdstuk 6. Deelvraag 3. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?

Om tot een antwoord te komen op onze hoofdvraag kijken we in dit hoofdstuk naar hetgeen zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd hebben in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat. Wat zijn hierin mogelijk valkuilen en bevorderende factoren volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders? Op die vraag geven wij in dit hoofdstuk antwoord. Wij hebben de meest voorkomende antwoorden uit de zeven afgenomen interviews in kernlabels uitgewerkt. In deze paragraaf lichten we de kernlabels nader toe.

6.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?

Het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat is een belangrijk kenmerk van gezinshuizen. In zo'n leefklimaat draagt de kwaliteit van de fysieke en sociale omgeving bij aan de geestelijke en fysieke gezondheid van de kinderen en gezinshuisouders. Hierbij is het belangrijk om te kijken naar wat wel kan in plaats van wat niet (NJI, 2018). De gezinshuisouders benoemen dat ze het soms lastig vinden om te kijken naar wat wel in plaats van wat niet. Ze benoemen de negatieve benadering als enige valkuil. Deze valkuil lichten we in deze paragraaf nader toe.

Negatieve benadering

Gezinshuisouders I. en D. benoemen dat het soms minder goed gaat in het gezinshuis. Hierbij vertelde I. (31.00) dat er soms te veel gekeken wordt naar wat niet kan in plaats van wat wel kan. De focus ligt dan te veel op het negatieve. Echter, is het beter om te kijken naar het positieve, want belonen werkt immers beter dan het geven van een consequentie (Nabuurs, 2018). Gezinshuisouder D. sluit hierbij aan. Hij zegt: *'Ik denk dat het een mogelijke valkuil kan zijn dat je te veel de focus legt op wat niet kan. Het is echter mooier om te kijken naar wat wel kan. De jeugdige heeft er niet zoveel aan om te horen wat niet kan, maar het is juist belangrijk om te horen wat wel kan (D- 56.03).'*

In paragraaf 6.2 kijken we naar de bevorderende factoren in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat.

6.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?

Naast het verzamelen van informatie over de valkuil lichten we in deze paragraaf de bevorderende factoren die gezinshuisouders benoemen in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat nader toe. De gezinshuisouders benoemen vijf bevorderende factoren, namelijk beschikbaarheid, kwetsbaarheid, betrouwbaarheid, positieve benadering en structuur bieden.

Beschikbaarheid

Om in het gezinshuis een positief leefklimaat te creëren, is het belangrijk dat de gezinshuisouder beschikbaar is. Een gezinshuisouder is 24/7 beschikbaar en daardoor een stabiele factor voor het kind. Daarnaast heeft een gezinshuisouder goed zicht op wat de kinderen bezighoudt en wat ze doen (NJI, 2018). Drie gezinshuisouders benoemen ook dat het belangrijk is om beschikbaar te zijn. De

sterke kant hierin is oprecht beschikbaar zijn, oftewel er zijn als je nodig bent (I., 28.01) A. (16.13) voegt hieraan toe dat als je vanuit het hart beschikbaar bent kinderen weten dat er iemand voor hen is. Ook als ze problemen hebben. Het kind voelt zich hierdoor gesteund (NJI, 2018).

Kwetsbaarheid

Een belangrijk aspect in het leven in het gezinshuis is kwetsbaarheid. Vijf van de zeven gezinshuisouders benoemden dat het belangrijk is om je kwetsbaar op te stellen. Vier van deze vijf gezinshuisouders leggen hierin de nadruk op het delen van eigen ervaringen en emoties door bijvoorbeeld voorbeelden uit je eigen opvoeding te delen (MI-19.16). Zo ga je naast het kind en/of de ouders staan en zo nodig je hen uit om meer te vertellen. Het kind en/of de ouder krijgt hierdoor het inzicht dat het oké is om je kwetsbaar op te stellen en hoeft emoties niet op te kroppen (Nabuurs, 2018).

Betrouwbaarheid

Naast kwetsbaarheid en beschikbaarheid is het ook belangrijk om betrouwbaarheid uit te stralen. Betrouwbaarheid creëer je onder andere door te zeggen wat je doet en te doen wat je zegt (Nabuurs, 2018). K. (23.20) benoemt hierin dat kinderen gaan testen of je veilig bent door te kijken of je doet wat je zegt. Wees hierin betrouwbaar. M. (58.06) voegt hieraan toe dat betrouwbaar zijn ervoor zorgt dat het kind weet wat hij aan je heeft. Een belangrijke factor in betrouwbaar zijn is dat je echt bent. *'Je krijgt geen verbinding met de jeugdige als je een trucje opvoert* (AM- 41.42).

Positieve benadering

In paragraaf 6.1 wordt benoemd dat het een valkuil kan zijn dat de focus te veel ligt op de negatieve benadering. Zes gezinshuisouders benoemen dat hieraan gewerkt kan worden door middel van de positieve benadering. Vanuit de positieve benadering wordt de focus gelegd op het benoemen van wat het kind wel moet doen. Hierdoor leert het kind hoe hij anders met situaties om kan gaan en groeit zijn zelfvertrouwen (Nabuurs, 2018). Gezinshuisouder K. (05.20) benoemt dat ze een positieve sfeer belangrijk vindt. Hierbij benoemen K. (05.20), B. (35.53) en I. (30.01) dat complimenten geven belangrijk zijn bij het werken vanuit de positieve benadering. Deze complimenten moeten gericht worden op wat het kind goed doet (K. ,23.20).

Structuur bieden

Naast een goede sfeer is ook een duidelijke structuur belangrijk voor het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat. Zonder structuur ontstaat er namelijk verveling en acting-outgedrag (NJI, 2018). Vier gezinshuisouders benoemen ook dat een structuur belangrijk is. Deze gezinshuisouders benoemen dat een goede structuur onder andere bestaat uit duidelijke regels (K- 05.20), voldoende rust, regelmaat en ondersteuning (M- 14.15).

Conclusie

Kijkend naar deelvraag drie kan geconcludeerd worden dat gezinshuisouder in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat tegen één valkuil aanlopen, namelijk de negatieve benadering richting kinderen in gezinshuizen. Tegelijkertijd benoemen de gezinshuisouders dat het positief benaderen van de kinderen, beschikbaar zijn, betrouwbaar zijn en je kwetsbaar op durven te stellen, kunnen helpen om deze valkuil aan te pakken. Daarnaast is het bieden van een structuur ook een sterke factor in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat.

Hoofdstuk 7. Deelvraag 4. Welke lessen hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot de samenwerking met de biologische ouders?

Zowel krachtgezinnen als zelfstandig ondernemende gezinshuisouders werken samen met de biologische ouders van het kind. Wanneer een uithuisgeplaatst kind dusdanig complexe problemen heeft dat er professionele opvoeding nodig is, wordt een gezinshuis gezocht. Hierbij wordt de samenwerking met de biologische ouders opgezocht (Verduijn & Noordegraaf, 2020).

Gezinshuisouders hebben hierin vanuit ervaring al verschillende lessen geleerd. Wat zijn de valkuilen en bevorderende factoren in de samenwerking met de biologische ouders volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders? Op die vraag gaan wij in dit hoofdstuk antwoord geven. Wij hebben de meest voorkomende antwoorden uit de zeven afgenomen interviews in kernlabels uitgewerkt en we gaan deze in dit hoofdstuk nader toelichten.

7.1 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in de samenwerking met de biologische ouders?

Om antwoord te kunnen geven op onze vierde deelvraag kijken we naar de twee valkuil die zelfstandig ondernemende gezinshuisouders tegengekomen zijn in de samenwerking met de biologische ouders, namelijk je grens aangeven en biologische ouders afvallen. In deze paragraaf lichten we de valkuilen nader toe.

Je grens aangeven

In *Het gezin centraal* benoemt Arjan Bolt (2018) dat jeugdprofessionals vaak hun eigen grenzen overschrijden en/of anderen hun grenzen laten overschrijden, omdat ze het lastig vinden hun grens aan te geven. Dit levert wrijving, stress en mogelijk overspanning op waardoor de relatie met de cliënt of collega's verslechtert.

Drie gezinshuisouders gaven aan dat ze het lastig kunnen vinden om hun grens aan te geven richting biologische ouders. M. gaf hierbij aan dat ouders veel van haar kunnen vragen. *'Je wilt veel voor ouders doen, omdat ze al niet zo'n fijne tijd gehad hebben. Hierbij kan het zijn dat je te veel op je vork neemt of te hard aan het werken bent (M - 25.57).'* I. (28.07) benoemt dat het bijvoorbeeld kan zijn dat ouders over je grens heen gaan doordat ze jou al het werk laten doen.

Biologische ouders afvallen

Naast het aangeven van je grens benoemen vier gezinshuisouders dat het een valkuil is dat je de kant van het kind kiest en ouders afvalt (K- 18.01). Het komt volgens deze gezinshuisouders regelmatig voor dat ouders zich niet aan de gemaakte afspraken houden. Zo stond een kind te wachten voor het raam en kwamen ouders niet (K- 18.01) en P. die om 16u terug zou zijn, maar er niet was (I-41.11). Dit is voor het kind en de gezinshuisouders niet fijn, maar door het kind af te vallen kan hij in een loyaliteitsconflict terecht komen (I-16.08).

Een loyaliteitsconflict is een innerlijke strijd die een kind voert, omdat hij het gevoel heeft niet trouw te mogen blijven aan zijn ouders. Vanuit de existentiële loyaliteit blijft een kind altijd verbonden aan

zijn biologische ouders. Hoe slecht de relatie nu ook is, omdat ouders het kind het leven gegeven hebben. Wanneer gezinshuisouders in het bijzijn van de kinderen negatief praten over diens ouders kan het kind het gevoel hebben een kant te moeten kiezen. Dit kan leiden tot een loyaliteitsconflict bij het kind waardoor de eigenwaarde van het kind aangetast wordt (Nabuurs, 2019).

Gezinshuisouders I (16.08) en M (25.57) benoemen dat het belangrijk is om een loyaliteitsconflict bij het kind te voorkomen.

In paragraaf 7.2 wordt gekeken naar de bevorderende factoren in de samenwerking met biologische ouders.

7.2 Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in de samenwerking met de biologische ouders?

Nu de valkuilen helder zijn, kijken we naar de drie bevorderende factoren die zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd hebben in de samenwerking met de biologische ouders. Deze bevorderende factoren zijn samen met de biologische ouders, biologische ouders niet afvallen en de communicatie. In deze paragraaf lichten we de bevorderende factoren nader toe.

Samen met de biologische ouders

In een onderzoek van Verduijn en Noordegraaf (2020) werd teruggezien dat ouders het belangrijk vinden dat gezinshuisouders hun betrekken in grote en kleinere beslissingen. Ouders waarderen het als ze actief kunnen bijdragen in het gedeeld opvoederschap en hun mening meeweegt.

Naar aanleiding van onze interviews werd bij vijf van de zeven gezinshuisouders teruggezien dat ze het ook belangrijk vinden om samen te werken met biologische ouders. Gezinshuisouder I (14.30) zegt hierover: *'We zijn voorstander van het betrekken van biologische ouders waar mogelijk, want het kind blijft altijd met hen verbonden. We willen biologische ouders altijd de overtuiging meegeven dat we het samen doen'*. Gezinshuisouder A (19.33) vult hierbij aan dat het kind het voelt als er een goede samenwerking met zijn ouders is. De vijf gezinshuisouders benoemen dat het belangrijk is om te overleggen met ouders en te kijken wat er mogelijk is qua samenwerking voor beide partijen. A. (19.33) benoemt dat het hierin belangrijk is om te kijken naar wat ouders kunnen, hen daarbij in hun kracht te zetten en aan te vullen op wat ouders zelf niet kunnen.

Samenwerken met biologische ouders heeft bij de gezinshuisouders een verschillende invulling. Zo heeft B. (18.35) het over het betrekken van ouders bij de gang van zaken en de normale dingen, zoals een kopie van het rapport meegeven. I. (15.07) heeft het over het afstemmen met ouders door bijvoorbeeld te kijken wie gaat er met A naar de kapper? Tot slot heeft M. (14.15) het over het stil staan bij de normen en waarden van ouders en die waar mogelijk mee te nemen in het gezinshuis.

Biologische ouders niet afvallen

Meerdere malen benoemen de gezinshuisouders dat het belangrijk is om de biologische ouders niet af te vallen. Zoals in paragraaf 7.1 beschreven is kan het negatief praten over ouders tot een loyaliteitsconflict leiden bij kinderen. Gezinshuisouders I. (16.08) en M. (25.57) benoemen dat het belangrijk is om dit te voorkomen door positief over ouders te praten. *'Probeer uit te leggen waarom ouders de afspraak niet nakomen zonder negatief over de ouders te praten. Je wilt dat het kind positief naar ouders blijft kijken (M- 25.57).'* Wanneer er vanuit een contextuele benadering gewerkt

wordt, is er ruimte voor het kind om loyaal aan ouders te blijven. Bij de contextuele benadering wordt er onder andere naar de context waarin de problemen voorkomen gekeken (NJI, 2018).

Vijf gezinshuisouders benoemen dat het belangrijk is om ouders niet af te vallen in het bijzijn van het kind, maar juist het goede te belichten. Hierbij geven de gezinshuisouders aan dat je een mening mag hebben over het feit dat ouders afspraken niet nakomen, maar je deze niet deelt met de kinderen. De gezinshuisouder geven aan contact te hebben met ouders over waarom de afspraken niet nagekomen worden. Hierbij wordt er eerst gekeken of er iets aan de hand is en wat de reden is achter het niet nakomen van de afspraak (D- 18.26). B. (25.25) benoemt dat er altijd contact is met biologische ouders over het (niet) nakomen van de afspraken. M. (25.57) voegt hieraan toe dat het belangrijk is om richting het kind uit te leggen waarom de ouders de afspraak niet nakomen zonder hier negatief over te praten. *'Tuurlijk heb je er een mening over, maar die deel je niet met het kind (M - 25.57).'*

De communicatie met de biologische ouders

In een onderzoek van Van de Koot en Noordegraaf (2018) kwam naar voren dat ouders het belangrijk vinden als gezinshuisouders open, duidelijk en transparant communiceren. Hierbij vinden ouders het belangrijk dat ze weten waar ze aan toe zijn door bij de start heldere afspraken. Ook wel verwachtingsmanagement genoemd. Deze afspraken kunnen gaan over wie welke taak heeft, wat ervan wie verwacht wordt in de samenwerkingsrelatie en wat eenieder nodig heeft (NJI, 2018). Dit komt overeen met hetgeen vier gezinshuisouders tijdens het interview benoemd hebben. Zij geven aan dat het belangrijk is om duidelijk te communiceren richting ouders en vooraf heldere afspraken op te stellen. I. (15.07) voegt hieraan toe dat communiceren wat zij kunnen en gaan doen belangrijk is.

In paragraaf 7.1 is te lezen dat het een valkuil is dat gezinshuisouders hun grens niet (tijdig) aangeven richting ouders. Volgens vier gezinshuisouders is het hierin helpend om duidelijk communiceren en heldere en haalbare afspraken te maken. M. (22.12) benoemt dat kijken naar wat je wilt en kunt als gezinshuisouder belangrijk is, omdat je anders heel hard moet werken voor ouders of ouders denken dat je het wel 'even' oplost. Beide partijen weten door duidelijke communicatie waar ze aan toe zijn (K., 11.40).

Conclusie

Kijkend naar deelvraag vier kan geconcludeerd worden dat gezinshuisouders in de samenwerking met biologische ouders tegen twee valkuilen aangelopen zijn, namelijk het aangeven van hun grens en het afvallen van biologische ouders waardoor het kind in een loyaliteitsconflict terecht kan komen. Tegelijkertijd benoemen gezinshuisouders dat deze valkuilen aangepakt kunnen worden. Dit kan door duidelijk te communiceren, heldere afspraken te hebben, de samenwerking met ouders (waar mogelijk) op te zoeken en positief te praten over ouders in het bijzijn van het kind.

Hoofdstuk 8. Deelvraag 5. Welke lessen kunnen volgens de krachtgezinnen toegepast worden in de praktijk?

In hoofdstuk 4 tot en met 7 hebben we toegelicht welke lessen de zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd hebben in het werken in het 'gewone' gezinsleven, het inzetten van het eigen netwerk, het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat en de samenwerking met de biologische ouders. Hier kwamen dertien lessen uit naar voren. Om de vertaalslag naar de praktijk van de krachtgezinnen te maken, hebben we tijdens de focusgroep bijeenkomst, zoals te lezen in *Bijlage 6. Schema gecodeerde transcriptie focusgroep* op pagina 79, met Salvo D'Agata, krachtgezin Wildeboer (G) en krachtgezin Kleeff (P) nagedacht over welke lessen krachtgezinnen mogelijk wel en niet mee kunnen nemen in de praktijk. In dit hoofdstuk lichten we toe welke lessen wel en niet meegenomen worden in ons advies.

8.1 De geleerde lessen die wij niet meenemen in onze adviezen

Tijdens de focusgroep bijeenkomst kwam naar voren dat krachtgezinnen een aantal lessen die de gezinshuisouders benoemd hadden niet herkenden en/of hier geen moeilijkheden in ervaarden. In deze paragraaf lichten we nader toe welke lessen dat zijn.

Vijf van de zeven gezinshuisouders benoemden dat het belangrijk is om de jeugdige centraal te stellen. G en P gaven aan dat ze niet weten of het belangrijk is om de jeugdige centraal te stellen in het vraaggezin. Beiden gaven ze aan dat dit per vraaggezin verschilt en het mooi is om het gehele gezin centraal te stellen, want kinderen zijn volgens G (17.55) vaak de symptomen van ouders. G (20.05) zegt hierover: *'Ik werk met een moeder en jeugdige en ik denk dat ik ze beiden centraal zou zetten.'* P (16.50) benoemt dat ze van tevoren had verwacht de focus op de kinderen van het vraaggezin te leggen, maar ze erachter kwamen dat er een ander probleem lag waardoor de focus nu op de ouders van het vraaggezin ligt. P (19.26) benoemde hierbij ook dat het tijdens het werken met het gezin voor kan komen dat je je eigen kind anders behandelt, omdat elk kind een andere aanpak nodig heeft.

Tevens, kwam uit de interviews met de gezinshuisouders naar voren dat het eigen netwerk niet altijd op 'extra' personen zit te wachten en dat informatie geven over je werk en de kinderen en/of ouders helpend kan zijn. De twee krachtgezinnen konden zich hier niet in vinden, omdat zij niet (direct) in willen zetten op het inzetten van hun eigen netwerk, maar willen kijken naar hoe het vraaggezin zelf het netwerk kan vergroten. P (42.02) zegt hierover: *'Ik zou bij ons vraaggezin in eerste instantie kijken wat heeft het netwerk te bieden?'* G sluit hierbij aan. *'Het hoeft niet zozeer mijn netwerk te zijn. Ik zou ook kijken naar hoe ze zelf hun netwerk kunnen vergroten (G- 45.16).'* Daarnaast benoemen de krachtgezinnen dat ze wel informatie geven over het zijn van een krachtgezin (P- 48.32), maar er minimale informatie over het vraaggezin gegeven wordt (G- 48.13).

Verder benoemden twee gezinshuisouders dat het mogelijk is dat in de begeleiding de focus te veel ligt op wat niet mag in plaats van op wat wel mag. G en P gaven aan dat dit voor zou kunnen komen, maar ze door werkervaring weten hoe ze hier mee om moeten gaan. Zo benoemt P (52.08) dat het benoemen van dingen veel doet. Daarnaast wordt benoemd dat G en P weten dat het belangrijk is om de focus op het positieve te richten. G (55.47) en P (55.50) weten ook uit ervaring dat het belangrijk is om structuur te bieden. Hier ervaren ze geen moeilijkheden in.

Tot slot benoemden gezinshuisouders dat het belangrijk is om ouders niet af te vallen in het bijzijn van de kinderen. G (1:00:45) gaf aan dat het een open deur is hoe ze hier als krachtgezin instaan en dit al verworven zit in de manier waarop krachtgezinnen werken.

Conclusie

Alles overziend nemen wij bovenstaande punten niet mee in ons advies, omdat de krachtgezinnen aangeven deze punten niet te herkennen en/of hier geen moeilijkheden in te ervaren. In paragraaf 8.2 benoemen we welke lessen we wel opnemen in ons advies.

8.2 De door gezinshuisouders geleerde lessen die wij wel meenemen in ons advies

Nu helder is welke geleerde lessen wij niet meenemen in ons advies beschrijven we in deze paragraaf welke lessen we wel meenemen in ons advies naar aanleiding van de focusgroep bijeenkomst.

Drie gezinshuisouders benoemen dat het belangrijk is om in gesprek te gaan met je kinderen over het zijn van een gezinshuis. Trekken de kinderen het nog (B-16.10)? G en P benoemen beiden dat het voor hen belangrijk is om met hun gezin in gesprek te gaan over het (willen) zijn van een krachtgezin. Hierbij benoemt P (26.40) dat ze haar kinderen overal bij zou betrekken en hen de vraag zou stellen of ze een krachtgezin zouden willen zijn? G (24.52) benoemt dat hij niet zou vragen: 'Gaan we dit doen?' Echter, zou hij wel de vraag neerleggen hoe gaan we dit doen? Daarnaast benoemt Salvo (27.40) dat het derde krachtgezin heel goed afgestemd heeft met hun kinderen, omdat ze het belangrijk vonden dat de kinderen een positieve ervaring op zouden doen. G (28.45) kan zich vinden in het belang van het opdoen van een positieve ervaring.

Tijdens de interviews met de gezinshuisouders kwam naar voren dat een aantal gezinshuizen soms vrij zijn om op te laden. Toen wij dit aan de krachtgezinnen voorlegde gaven ze aan voldoende oplaadmomenten belangrijk te vinden. Zowel G (33.22) als P (34.22) zijn eens per vier weken een weekend vrij als krachtgezin.

Het Nederlands Jeugdinstuut (2015) benoemt dat het belangrijk is om zoveel mogelijk steunbronnen om een kwetsbaar gezin te bouwen om zo de draagkracht te versterken en de zelfredzaamheid te vergroten. Hierbij wordt uitgegaan van de eigen kracht van de gezinnen. Hierop aansluitend gaven zes van de zeven gezinshuisouders aan dat het vergroten van het netwerk van de jeugdige belangrijk is. Tijdens de focusgroep bijeenkomst gaven beide krachtgezinnen aan dat ze het belangrijk vinden om het netwerk van het gehele vraaggezin te vergroten. Hierbij willen G en P kijken naar wat het netwerk zelf al kan (P- 42.02) en/of hoe het gezin zelf het netwerk kan vergroten (G- 45.16) in plaats van het eigen netwerk in te zetten. G (40.44) gaf aan dat het sociogram een handig hulpmiddel voor het in kaart brengen van het netwerk is.

Naar aanleiding van de afgenomen interviews benoemden een aantal gezinshuisouders dat het belangrijk is om je kwetsbaar, beschikbaar en betrouwbaar op te stellen richting de gezinshuis kinderen. De krachtgezinnen denken dat dit ook belangrijk is in het werken met vraaggezinnen. G (50.52) en P (51.08) benoemden dat jezelf zijn ook belangrijk is. 'Als dat de ene keer kwetsbaar is dan is dat zo (G- 50.52).' G (52.48) gaf aan dat je betrouwbaar kan zijn door te zeggen wat je doet en te doen wat je zegt. Salvo D'Agata (53.31) benoemde hierbij dat je betrouwbaar en

beschikbaar wilt zijn als krachtgezin, maar dit soms lastig kan zijn als je een afspraak niet na kunt komen. Het vraaggezin kan dan argwaan krijgen waardoor het krachtgezin in een negatieve spiraal met het vraaggezin terecht komt. Hierin is het volgens Salvo D'Agata (54.52) en P (54.42) belangrijk om te benoemen wat je te bieden hebt en wat het vraaggezin van je kan verwachten, oftewel werken vanuit verwachtingsmanagement. Door vanuit verwachtingsmanagement te werken wordt de kloof tussen wat een ander verwacht en wat de ander krijgt zoveel mogelijk gedicht (Broekmans, Leijdekkers & Torrance, 2019).

Ook werd er naar aanleiding van de interviews met de gezinshuisouders benoemd dat het belangrijk is om zoveel mogelijk samen te werken met ouders en hierbij ouders in hun ouderrol te laten. Doordat de kinderen nog thuis wonen is het makkelijker om ouders in hun rol te laten (P- 59.01) en hen daarbij in hun kracht te zetten (G- 1.00.10). Heldere afspraken, duidelijke communicatie en het aangeven van je grenzen is hierbij belangrijk volgens de krachtgezinnen. Tevens, is naast het gezin staan en erkenning geven belangrijk (G. Wildeboer & P. Kleeff, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021).

Salvo D'Agata (01.05.10) gaf aan dat het voor een krachtgezin belangrijk is om op een sensitieve manier te begrenzen. Deze manier van begrenzen houdt in dat je in het aangeven van je grens rekening houdt met de gevoelens van de ander (Remmerswaal, 2013). Daarnaast benoemde Salvo D'Agata dat het belangrijk is om te kijken naar de cultuur van het vraaggezin door cross cultureel te werken. Cross cultureel werken houdt in dat je de verschillen tussen de culturen leert kennen en hierop inspeelt door je communicatie en gedrag af te stemmen op de ander (Remmerswaal, 2013). G (1.05.57) voegt hieraan toe dat het belangrijk is om in contact met het vraaggezin op hetzelfde niveau te communiceren.

Conclusie

Alles overziend nemen wij bovenstaande punten mee in ons advies, omdat de krachtgezinnen aangeven dat ze deze punten mogelijk in kunnen zetten in het werken als krachtgezin.

Hoofdstuk 9. De conclusie

In hoofdstuk 4 tot en met 7 hebben we gekeken naar de lessen die zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd hebben. In hoofdstuk 8 hebben we de vertaalslag van deze geleerde lessen naar de praktijk van de krachtgezinnen gemaakt. Hierdoor kunnen we in dit hoofdstuk een conclusie schrijven die antwoord geeft op onze hoofdvraag.

9.1 De onderzoeksvraag

In dit onderzoek is gezocht naar een antwoord op de vraag: 'Welke lessen zouden krachtgezinnen mogelijk mee kunnen nemen in de praktijk op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders?' Hiervoor is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar de lessen die gezinshuisouders uit ervaring geleerd hebben en de betekenis die krachtgezinnen verlenen aan deze lessen (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Uit de analyse van de interviews, de focusgroep en de literatuurstudie is gebleken dat er zeven lessen zijn die zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd hebben die krachtgezinnen mogelijk toe kunnen passen in de praktijk. Deze zeven lessen lichten we nader toe.

Ten eerste is het voor krachtgezinnen belangrijk om met hun gezin in gesprek te gaan over het (willen) zijn van een krachtgezin. Het is belangrijk dat een professional rekening houdt met de behoeften en wensen van zijn eigen kinderen. Het is hierbij belangrijk is om regelmatig te checken of de kinderen van het krachtgezin het nog trekken en wat ze hiervoor nodig hebben (NJI, 2018).

Ten tweede is het voor krachtgezinnen belangrijk om voldoende oplaadmomenten te hebben. Om ervoor te zorgen dat het krachtgezin een goede balans heeft tussen energie verbruiken en opladen (Hol & Neerven, 2014). Wij denken dat de frequentie van deze oplaadmomenten per krachtgezin verschilt, afhankelijk van onder andere de draagkracht en -last.

Ten derde is het helpend als krachtgezinnen, waar mogelijk en/of nodig, het netwerk van het vraaggezin vergroten. Dit kan door te kijken naar wat het netwerk zelf al kan en/of hoe het vraaggezin het netwerk zelf kan vergroten. Het versterken van de eigen kracht van het gezin is een belangrijke pijler van de transitie van de jeugdzorg. Hierbij is het belangrijk dat de professional met het gezin gaat kijken naar wat ze zelf kunnen doen en welke ondersteuning ze vanuit hun netwerk kunnen krijgen. Er wordt hierbij gekeken naar de sterke kanten, waarden, krachten en behoeften van het gezin. Hierdoor krijgt het gezin de hoop dat ze zelf de situatie kunnen veranderen (NJI, 2018).

Ten vierde is het belangrijk dat het krachtgezin zich kwetsbaar, betrouwbaar en beschikbaar opstelt. Je kwetsbaar, beschikbaar en betrouwbaar opstellen draagt bij aan het werken aan het onderlinge vertrouwen en de samenwerkingsrelatie tussen het kracht- en vraaggezin (NJI, 2017). Tevens, weet het vraaggezin dan wat ze van het krachtgezin kunnen verwachten en doet het krachtgezin waar mogelijk wat er gezegd wordt. Hierbij is het belangrijk om de verwachting te managen. Bespreek wat het vraaggezin van jou kan verwachten en ga in gesprek over wat ze verwachten van het krachtgezin (Remmerswaal, 2013). Daarnaast is het belangrijk om te benoemen dat de opvoeding voor eenieder soms pittig is.

Ten vijfde is het belangrijk om als krachtgezin samen te werken met ouders door middel van heldere afspraken, duidelijke communicatie afgestemd op het niveau van het vraaggezin en cross cultureel werken. Tijdens de startfase is het belangrijk dat krachtgezinnen heldere en haalbare afspraken maken over de samenwerking en communicatie. Op die manier is voor beide partijen duidelijk wat ze van elkaar kunnen verwachten (NJI, 2017). Daarnaast is de professional zich door cross cultureel te werken bewust van de cultuurverschillen en bijbehorende normen en waarden en houdt hij hier in zijn communicatie rekening mee. Misverstanden worden zo, waar mogelijk, voorkomen (Remmerswaal, 2013).

Ten zesde is het belangrijk om als krachtgezin op een sensitieve manier je grens richting het vraaggezin aan te geven. Het is voor de professional belangrijk om zorg te dragen voor zijn eigen energie en geluk door zijn grenzen aan te geven (NJI, 2017). Door als krachtgezin tijdens het aangeven van je grenzen rekening te houden met de gevoelens van het vraaggezin, oftewel sensitief je grens aan te geven, raak je niet uit contact (Bolt, 2018).

Tot slot is het belangrijk om als krachtgezin ouders in hun ouderrol te bekrachtigen. Dit kan het krachtgezin doen door naast de ouders van het vraaggezin te gaan staan zonder de rol van ouder over te nemen. Hierbij is het belangrijk om de regie bij ouders te laten. Dit is een transitiedoel, waarbij het een aandachtspunt is om ouders in hun ouderrol te versterken. Tevens, is het belangrijk dat er erkenning gegeven wordt. Door middel van erkenning voelen ouders zich gehoord en wordt er een gelijkwaardige samenwerkingsrelatie gecreëerd (NJI, 2017).

Concluderend, is het voor krachtgezinnen belangrijk om:

- Met je gezin in gesprek te gaan over het (willen) zijn van een krachtgezin;
- Ervoor te zorgen dat je als krachtgezin voldoende oplaadmomenten hebt;
- Te proberen waar nodig en/of mogelijk het netwerk van het vraaggezin te vergroten door te kijken naar wat het netwerk zelf al kan en/of hoe het vraaggezin het netwerk zelf kan vergroten. Probeer hierbij in te zetten op het vergroten van de zelfredzaamheid van het vraaggezin;
- Je kwetsbaar, betrouwbaar en beschikbaar op te stellen en hierbij gebruik te maken van verwachtingsmanagement;
- Zoveel mogelijk samen te werken met ouders door middel van heldere afspraken, duidelijke communicatie op hetzelfde niveau en cross cultureel werken;
- Op een sensitieve manier je grenzen richting het vraaggezin aan te geven;
- Ouders in hun ouderrol te bekrachtigen en hierbij erkenning te geven.

Deze adviezen hebben wij in *Bijlage 7. Ons product* op pagina 86 uitgewerkt in een kaart voor krachtgezinnen.

9.2 De aanbevelingen

In deze paragraaf geven wij aanbevelingen doen die logisch voortkomen uit onze conclusie en concreet en toepasbaar zijn in de praktijk van de krachtgezinnen, zoals zal blijken in het eindproduct. Hierbij noemen wij de aandachtspunten voor het overnemen van ons advies en verwoorden wij een mogelijk vervolgonderzoek. Wij doen zowel aanbevelingen voor Spring Up als voor de krachtgezinnen, omdat Salvo D'Agata graag zou willen dat wij het uiteindelijke advies voor de krachtgezinnen schrijven.

Wij raden Salvo aan om bij het werven, selecteren en begeleiden van de krachtgezinnen de kaart waarop bovenstaande resultaten staan te gebruiken. Dit zijn namelijk tevens onze adviezen. Daarnaast raden wij Salvo aan om met de krachtgezinnen in gesprek te gaan over de begrippen sensitief begrenzen, verwachtingsmanagement en cross cultureel werken die in de adviezen staan, zodat Salvo en de krachtgezinnen op één lijn zitten als het gaat om het toepassen van deze begrippen in het werkveld. Een voorbeeld hiervan is dat Salvo bespreekt met de krachtgezinnen hoe zij aankijken tegen cross cultureel werken of hoe zij denken gebruik te maken van verwachtingsmanagement. Het is hierbij helpend als de kaart met de adviezen voor alle krachtgezinnen (online) beschikbaar gesteld wordt in de Toolbox, zodat ze deze adviezen ten alle tijden kunnen raadplegen.

Daarnaast raden wij Salvo D'Agata aan om met de krachtgezinnen in gesprek te gaan over de begrippen sensitief begrenzen, verwachtingsmanagement en cross cultureel werken, zodat Salvo en de krachtgezinnen op één lijn zitten als het gaat om het toepassen van deze begrippen in het werkveld.

Tot slot raden wij krachtgezinnen aan om voorafgaand aan het eerste contact met het vraaggezin de kaart, zoals te zien in *Bijlage 7. Ons product* op pagina 86, te raadplegen. De krachtgezinnen krijgen op die manier inzicht in wat bevorderende factoren zijn in het werken met het vraaggezin en kunnen overleggen welke factoren ze in gaan zetten. Zo kan een krachtgezin bijvoorbeeld voorafgaand aan het eerste contact met het vraaggezin in gesprek gaan met het eigen gezin over hoe vaak een oplaadmoment nodig is. Wij raden de krachtgezinnen die al begonnen zijn aan om zo snel mogelijk de kaart te raadplegen. Op die manier krijgen de krachtgezinnen inzicht in wat bevorderende factoren zijn in het werken met het vraaggezin, welke factoren ze al inzetten en welke ze nog kunnen gaan inzetten ter bevordering van de geboden hulp (S. D'Agata, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021). Wanneer de krachtgezinnen vragen hebben over de kaart raden wij hen allereerst aan om het advies door te lezen. In dit advies is een uitgebreidere beschrijving van de punten, zoals beschreven op de kaart, te lezen. Wanneer dit nog steeds vragen oproept, raden wij de krachtgezinnen aan contact op te nemen met Salvo D'Agata, omdat hij nauw betrokken was bij ons onderzoek.

Momenteel bevinden de krachtgezinnen zich in de startende fase. De praktijk moet nog uitwijzen hoe het werkveld van de krachtgezinnen er concreet uit gaat zien. Hierdoor is het nog niet zeker of onze adviezen ook daadwerkelijk toe te passen zijn in het werkveld van de krachtgezinnen. Tevens, is het de vraag of de adviezen helpend gaan zijn voor de krachtgezinnen. Wij raden aan om dit in een volgend onderzoek te onderzoeken.

Hoofdstuk 10. De discussie

Om de resultaten van ons onderzoek te kunnen vertrouwen, gaan wij in dit hoofdstuk met een kritische blik kijken naar de opzet, uitvoering en de uitkomsten van ons onderzoek, toegevoegde waarde hiervan en de moeilijkheden, kansen en uitdagingen bij het implementeren van de onderzoeksresultaten voor Spring Up. Hierbij komen de termen betrouwbaarheid, validiteit en beperkingen regelmatig terug. Met betrouwbaarheid wordt bedoeld dat je ernaar streeft dat het onderzoek dezelfde onderzoeksresultaten oplevert als het wordt herhaald. Met validiteit wordt bedoeld dat je datgene onderzoekt wat je wilt onderzoeken (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

10.1 De opzet van ons onderzoek

In deze paragraaf bespreken we de opzet van ons onderzoek aan de hand van de begrippen betrouwbaarheid en validiteit.

Voor ons afstudeeronderzoek hadden wij met gezinshuisouders en krachtgezinnen te maken. In zo'n sociale beroepscontext is het de vraag of ons onderzoek zou leiden tot betrouwbare onderzoeksresultaten, omdat je zo'n onderzoek niet op identieke wijze kunt herhalen (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Om tot op zekere hoogte in deze beroepscontext tot een betrouwbaar onderzoek te komen, hebben wij van tevoren gekeken naar welke onderzoeksactiviteiten zouden kunnen leiden tot een antwoord op onze hoofdvraag. Allereerst hebben we gebruik gemaakt van interviews, omdat we uitgingen van de ervaring van gezinshuisouders. Ten tweede hebben wij gebruik gemaakt van een focusgroep om te kijken wat de krachtgezinnen van onze mogelijke adviezen vonden. Tot slot hebben we gezocht naar passende literatuur om zo het standpunt van de gezinshuisouders en krachtgezinnen kracht bij te zetten en de betrouwbaarheid van ons onderzoek te vergroten (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Het nadeel van ons kwalitatief onderzoek was dat we ons niet onbevooroordeeld op konden stellen. Ook al dachten we dit te doen, blijkt uit de interviews dat onze mening al in de kleine dingen verscholen zit, zoals het feit dat we het niet oké vinden dat ouders hun afspraken niet nakomen. Dit leidde er soms toe dat we richting gaven aan de interviews door te zeggen dat dat bijvoorbeeld niet oké was voor het kind. Dit beïnvloedde de betrouwbaarheid en validiteit van ons interview (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Wij hebben in de opzet van ons onderzoek kritisch naar onze interviewvragen gekeken. Geven de antwoorden die we waarschijnlijk krijgen ook antwoord op onze hoofdvraag en deelvragen? Om hierachter te komen hebben we een proefinterview uitgevoerd. Tijdens dit interview kwamen we erachter dat sommige vragen irrelevant waren en we ook vragen toe hebben moeten voegen. Daarnaast is ons interview door een externe partij kritisch onder de loep genomen. Door deze beide manieren bij de opzet in te zetten hebben we de validiteit van ons onderzoek vergroot (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Tevens, hebben wij gekeken of de vragen van onze focusgroep antwoord zouden geven op de hoofdvraag. Deze vragen hebben wij ook door een externe partij laten checken om de validiteit van ons onderzoek te vergroten (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

10.2 De uitvoering van ons onderzoek

In deze paragraaf wordt de uitvoering van ons onderzoek aan de hand van de begrippen betrouwbaarheid en validiteit nader toegelicht.

Tijdens het afnemen van interviews hebben we veel ruimte gegeven aan de ervaringen van de gezinshuisouders. Soms deden gezinshuisouders vage uitspraken. Om de nauwkeurigheid na te kunnen streven vroegen wij door op deze uitspraken. Op die manier werden de uitspraken duidelijker en concreter. De betrouwbaarheid van ons onderzoek werd hierdoor vergroot (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

We hadden ervoor gekozen om in verband met de tijd de interviews te verdelen. We wisten echter niet dat dit eigenlijk niet de bedoeling was. Van tevoren hadden we samen een interviewleidraad opgesteld en doorgenomen, omdat we dachten op die manier ongeveer dezelfde vragen te stellen. In de transcriptie werd echter teruggezien dat we beiden verschillende vragen gesteld hebben. Er waren een aantal overeenkomsten binnen onze manier van bevragen en de uitkomsten, maar ook een aantal verschillen. Hierdoor was het coderen van de interviews lastiger en is de betrouwbaarheid en validiteit van onze interviews omlaaggegaan (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Tijdens de focusgroep bijeenkomst hebben wij ruimte gegeven aan de mening van de krachtgezinnen. We stelden hierbij verdiepende vragen om naar nauwkeurigheid te streven. Door het bevragen van de krachtgezinnen werd de betrouwbaarheid van ons onderzoek vergroot, omdat wij ons uiteindelijke advies voor de krachtgezinnen schrijven (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

10.3 De uitkomsten van ons onderzoek

In deze paragraaf worden de uitkomsten van ons onderzoek aan de hand van de begrippen betrouwbaarheid en validiteit nader toegelicht.

We hebben de interviews opgenomen en woordelijk getranscribeerd. Daarna hebben we samen gekeken naar welke informatie relevant was door deze te markeren in de interviews en vervolgens samen te labelen. Door continu te overleggen en samen de uitkomsten te verwerken is de betrouwbaarheid van ons verslag vergroot. De bijpassende labels hebben we samengevoegd in kernlabels. De kernlabels zijn opgenomen in ons verslag. Op die manier hebben we de betrouwbaarheid en validiteit van ons interview vergroot (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Wij hebben gemerkt dat we op basis van zeven interviews tot een redelijk theoretische saturatie kwamen. Dit houdt in dat we weinig nieuwe informatie meer verkregen in de antwoorden op onze interviewvragen. Toen dit het geval was, wisten wij dat we voldoende gezinshuisouders geïnterviewd hadden om tot valide uitspraken te komen (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Het lastige aan het uitwerken van onze interviews was dat we niet één richtlijn hadden met betrekking tot het gebruiken van de antwoorden. Soms gebruikten we een antwoord dat maar één keer voorkwam, omdat we deze belangrijk vonden. Echter, vonden we bij soms dat een antwoord minimaal drie keer voor moest komen om het antwoord te gebruiken. Dit was gebaseerd op onze persoonlijke mening en de afweging die wij maakte over wat we belangrijk vonden. Dat wij ons gebaseerd hebben op onze eigen mening in het maken van afwegingen, tast de betrouwbaarheid en

validiteit van onze conclusies aan. Hetgeen wij als belangrijk zien, kan door iemand anders als onbelangrijk gezien worden (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Nadat we de interviews afgenomen hadden, hebben we een focusgroep opgesteld. We hebben tijdens deze focusgroep gekeken naar de antwoorden van de zelfstandig ondernemende gezinshuisouders. Waar denken krachtgezinnen wat aan te hebben en waar niet? Uit de focusgroep bijeenkomst kwamen mooie en heldere antwoorden. We konden echter, maar twee krachtgezinnen bevragen tijdens de bijeenkomst, omdat er momenteel twee krachtgezinnen gestart zijn. Dit beïnvloedt de betrouwbaarheid van ons onderzoek, omdat er voor betrouwbare resultaten zes tot tien krachtgezinnen bevragd moeten worden op het onderwerp (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

10.4 Wat is de toegevoegde waarde van ons onderzoek aan de kwaliteit en ontwikkeling van de organisatie?

Om erachter te komen wat de toegevoegde waarde van ons onderzoek voor Spring Up is, zijn wij met Salvo D'Agata in gesprek gegaan. Salvo benoemde dat ons onderzoek op twee punten bijdraagt aan de kwaliteit en ontwikkeling van Spring Up.

Allereerst moeten krachtgezinnen in Nederland meer in beeld komen, omdat het een nieuw concept is. Door onderzoek te doen naar krachtgezinnen dragen wij hieraan bij (S. D'Agata, persoonlijke communicatie, 9 april 2021). Ten tweede heeft Spring Up als doel een expertisecentrum te worden voor krachtgezinnen. Salvo D'Agata geeft aan dat het daarvoor handig is om zoveel mogelijk kennis over krachtgezinnen op te bouwen. Ons onderzoek draagt bij aan het opbouwen van kennis over mogelijke bevorderende factoren die krachtgezinnen in de praktijk mee zouden kunnen nemen. Salvo D'Agata kan dit meenemen in het werven, selecteren en begeleiden van krachtgezinnen en benoemen richting de financiers.

10.5 Moeilijkheden, kansen en uitdagingen bij het implementeren van de onderzoeksresultaten

Het is belangrijk dat Spring Up bij het implementeren van de onderzoeksresultaten rekening houdt met het feit dat het werkveld van de gezinshuisouders op sommige vlakken verschilt van het werkveld van de krachtgezinnen. Een voorbeeld hiervan is dat gezinshuisouders de zorg van een kind overnemen en de rol van verzorger richting het kind hebben (NJI, 2018) waar krachtgezinnen juist naast de ouders staan en ouders bekrachtigen in hun ouderrol. Een ander voorbeeld is dat de gezinshuisouder werkzaam is in zijn eigen huis en leefomgeving (NJI, 2018) waar een krachtgezin zich juist gaat bevinden in het huis en de leefomgeving van het vraaggezin.

Tevens, moet er rekening gehouden worden met het feit dat de krachtgezinnen zich in de startende fase bevinden. Hierdoor is het niet zeker dat de krachtgezinnen tegen de mogelijke valkuilen, zoals beschreven in de onderzoeksresultaten, aan gaan lopen in de praktijk en/of de bevorderende factoren hierin helpen zullen zijn.

Tot slot bieden onze onderzoeksresultaten Salvo D'Agata de kans om bij het werven en selecteren van krachtgezinnen te kijken naar welke bevorderende factoren, die benoemd worden in onze onderzoeksresultaten, de mogelijke krachtgezinnen bezitten. Deze bevorderende factoren zijn mogelijk helpend voor krachtgezinnen in het voorkomen of aanpakken van de genoemde valkuilen. Kan het krachtgezin op een sensitieve manier hun grens aangeven? Kunnen en willen ze cross

cultureel te werk gaan? Op basis van onder andere deze vragen kan Salvo D'Agata ervoor kiezen om een krachtgezin wel of niet te selecteren.

Hoofdstuk 11. Literatuurlijst

Bakker, R. (2018). *Jeugdzorg voor en na de jeugdwet*. Geraadpleegd van https://www.cbs.nl/-/media/_pdf/2018/10/2018st04-jeugdzorg-2011-2016.pdf

Bekken, F.F. & Willemse, R. & Helm, G.H.P. van der (2016). *Het leefklimaat in Gezinshuizen; leefklimaatonderzoek bij gezinshuis.com*. Geraadpleegd van <https://www.hsleiden.nl/binaries/content/assets/hsl/lectoraten/residentiele-jeugdzorg/publicaties/definitief-onderzoeksrapport-gezinshuizen.pdf>

Burgerlijk Wetboek (2021). Geraadpleegd van wetten.nl - Regeling - Burgerlijk Wetboek Boek 1 - BWBR0002656 (overheid.nl)

CBS (2020). *Landelijke Jeugdmonitor 2020*. Geraadpleegd van Voorwoord - Jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor 2020 | CBS

David, A. (februari 2010). *Skills – adviseren*. Amsterdam: Pearson Benelux B.V.

Ede Raadsinformatie (z.d.). *Transformatiefonds voor Jeugdhulpregio Food Valley*. Geraadpleegd van 1 (raadsinformatie.nl)

Erkelens, D. & Verboom, R. (2020). *Waarom moeilijk doen, als het thuis kan (Afstudeeronderzoek)? Social Work*, Christelijke Hogeschool Ede, Ede.

Gezinshuis (2018). *Factsheet gezinshuizen*. Geraadpleegd op 12 februari 2021, van Titel (gezinshuis.com)

Gezinshuis.com (z.d.). *Bouwen aan een veilig thuis voor ieder kind*. Geraadpleegd van https://www.jeugdhulpzuidlimburg.nl/wp-content/uploads/2019/03/Flyer-Gezinshuis.com_.pdf

Gezinshuis.com (z.d.). *Onze formule*. Geraadpleegd op 3 maart 2021, van Samen sterk in de franchise - gezinshuis.com

Hol, L. & Van Neerven, C. (2014). *Een productieve medewerker volgt zijn kompas*. Geraadpleegd van http://liahol.nl/wp-content/uploads/2013/10/20141_tvoo-inleiding-een-productieve-medewerker-volgt-zijn-kompas.pdf

Kampman, J. (2015). *Van stakeholdersanalyse naar performance management*. Geraadpleegd op 23 januari 2021, van <https://core.ac.uk/download/pdf/55538947.pdf>

Lieshout, T. (2018). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport (05 februari 2020). *Ede zet 'krachtgezinnen' in tegen uithuisplaatsing*. Geraadpleegd van <https://www.huiselijkgeweld.nl/actueel/nieuws/2020/02/05/ede-zet-'krachtgezinnen'-in-tegen-uithuisplaatsing>

Motiverende gespreksvoering Nederland (z.d.). *Wat is shared decision making?* Geraadpleegd op 13 maart 2021, van *Wat is Shared decision making? | de Gespreksacademie®* (motiverende-gespreksvoering-nederland.nl)

Movisie (15 april 2015). *Transitie jeugdzorg: een overzicht*. Geraadpleegd op 13 januari 2021, van *Transitie jeugdzorg: een overzicht | Movisie*

Movisie (16 december 2019). *Integrale visie op informele zorg*. Geraadpleegd van [https://www.movisie.nl/artikel/integrale-visie-informele-zorg#:~:text=Bedenk welke externe mensen je wilt betrekken bij, aparte activiteiten per doelgroep. ... Meer items...](https://www.movisie.nl/artikel/integrale-visie-informele-zorg#:~:text=Bedenk%20welke%20externe%20mensen%20je%20wilt%20betrekken%20bij,%20aparte%20activiteiten%20per%20doelgroep...)

Nederlands Jeugdinstituut (2015). *Aantal gezinshuizen neemt toe*. Geraadpleegd op 1 februari 2021, van *Aantal gezinshuizen neemt toe - Nieuws | NJi*

Nederlands Jeugdinstituut (2019). *Betrouwbaar en valide beslissen over uithuisplaatsing*. Geraadpleegd op 1 februari 2021, van *Betrouwbaar en valide beslissen over uithuisplaatsing (nji.nl)*

Nederlands Jeugdinstituut (2017). *Interventie Gezin Centraal*. Geraadpleegd van *Bijlage (nji.nl)*

Nederlands Jeugdinstituut (2018). *Kwaliteitscriteria in gezinshuizen*. Geraadpleegd van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Kwaliteitscriteria-Gezinshuizen.pdf>

Nederlands Jeugdinstituut (2019). *Onderzoek naar beslissen over uithuisplaatsing*. Geraadpleegd op 1 februari 2021, van *Onderzoek naar beslissen over uithuisplaatsing - Nieuws | NJi*

Nederlands Jeugdinstituut (2020). *Pleeggezinnen- achtergronden – cijfers*. Geraadpleegd op 13 januari 2021, van *Cijfers - Pleegzorg | NJi*

Nederlands Jeugdinstituut (2017). *Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen*. Geraadpleegd van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Ruimte-voor-jeugdhulp-in-gezinsvormen.pdf>

Nederlands Jeugdinstituut (z.d.). *Wat werkt bij gezinshuizen?* Geraadpleegd op 1 februari 2021, van *Wat werkt bij gezinshuizen? - Wat werkt? | NJi*

Nederlands Jeugdinstituut (2014). *Wat werkt bij het versterken van eigen kracht?* Geraadpleegd van *Internetdocument (nji.nl)*

Nederlands Jeugdinstituut (2013). *Wat werkt in gezinshuizen?* Geraadpleegd op 1 februari 2021, van *Faxvoorblad (nji.nl)*

Nederlands Jeugdinstituut (2010). *Zes uitgangspunten voor een goed pedagogisch leefklimaat*. Geraadpleegd van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Zes-uitgangspunten-voor-een-goed-pedagogisch-klimaat.pdf>

Parlementaire monitor (2009). *Stand van zaken gezinshuizen*. Geraadpleegd op 5 maart 2021, van *blg19092.pdf (parlementairemonitor.nl)*

Point, S. (2013). *Er zit een systeem in...!* Amsterdam: Boom/Nelissen

Remmerswaal, J. (2013). *Groepsdynamica*. Amsterdam: Uitgeverij Boom/Nelissen

Richtlijnen Jeugdzorg (z.d.). *Doelen opstellen en beslissen over hulp*. Geraadpleegd op 26 april 2021, van Evaluatie en monitoring van het hulpverleningsproces - Doelen opstellen en beslissen over hulp - Richtlijn Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp - Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Sociaalweb (2020). *In gesprek over krachtgezinnen*. Geraadpleegd op 5 maart 2021, van Sociaalweb - In gesprek over krachtgezinnen

Struijk, M. (2019). *In 10 stappen professional vanuit je hart*. Breda: Expertboek

Van der Bulck, H. & Dhoest, A. (2008). *Media/Cultuur/Identiteit, Actueel onderzoek naar media en maatschappij*. Geraadpleegd van https://www.academia.edu/download/36446388/DP1_media-cultuur.pdf#page=11

Van der Donk, C. & Van Lanen, B. (2017). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Van der Hoff, P. (2018). *Maak ze gek!*. Hoenderloo: Novapres.

Van der Kolk, B. (2016). *Traumasporen*. Laren: Mens!

Van der Koot, D. & Noordegraaf, M. (2018). *'Jouw Gezin, Mijn Zorg?'* Geraadpleegd van https://www.gezinspiratieplein.nl/images/WETEN/kennisdossier__Onderzoek_JGMZ_2018_-_Rapportage_1.pdf

Van Empel, Y. & Voragen, L. (2020). *Gezinshuizen: 'Ik ben op veel plekken geplaatst, maar hier mag ik wonen.'* Geraadpleegd van <file:///C:/Users/angel/Downloads/Gezinshuizen-Brochure-2020.pdf>

Verduijn, K. & Noordegraaf, M. (2020). *Samen opvoeden*. Geraadpleegd van file:///C:/Users/dvmid/Downloads/file_9b1a1a7d-f8fd-44cb-99f1-f628d81f563d_Verduin-Kees-Samen-opvoeden.pdf

Vijzelman- Waarheid, I. (1 juli 2016). *Het mysterie van het maatwerk in de jeugdhulp*. Geraadpleegd op 5 maart 2021, van 210616 masterthesis Vijzelman-Waarheid 21 juni 2016, def. PDF.pdf (uvh.nl)

VNG (2014). *De kracht van het gewone leven*. Geraadpleegd op 5 maart 2021, van 201407_brochure_gezinshuizen.pdf (vng.nl)

VNG (30 januari 2020). *Nieuw standaard voor gezinshuizen: voor jongeren tot 21 jaar*. Geraadpleegd op 5 maart 2021, van Nieuwe standaard gezinshuizen: voor jongeren tot 21 jaar | VNG

Zorgwelzijn (3 februari 2020). *Nieuw! Het krachtgezin: een stevig gezin naast een kwetsbaar gezin*. Geraadpleegd op 5 maart 2021, van Nieuw! Het krachtgezin: een stevig gezin naast een kwetsbaar gezin - Zorg+Welzijn

De bijlagen

Bijlage 1. Stakeholderanalyse

In deze stakeholderanalyse leggen wij beknopt uit welke partijen betrokken zijn bij ons onderzoek. Daarnaast kijken we naar welke belangen de stakeholders hebben bij onze conclusie en aanbevelingen en wat hen in verband brengt met ons onderzoek (Van den Bulck & Dhoest, 2008). Wij hebben voor onze stakeholderanalyse het model 'ringen van invloed' gebruikt, omdat er bij dit model inzicht gecreëerd wordt in de verschillende belangen, invloeden, rollen en importantie van de betrokkenen stakeholders. Op die manier wordt inzichtelijk welke partijen meebeslissen, meedenken en meewerken met betrekking tot ons onderzoek (Kampman, 2015).

De stakeholders die wij in dit onderzoek bespreken, zijn primaire of secundaire stakeholders. Primaire stakeholders zijn stakeholders die dicht bij het project staan. Ze werken mee aan en/of dragen bij aan het resultaat. Dit kunnen interne partijen zijn, zoals een opdrachtgever. Tevens, kunnen het ook externe partijen zijn, zoals aandeelhouders. Secundaire stakeholders staan een stuk van het project af, maar hebben wel belang bij het project, zoals bijvoorbeeld de overheid (Kampman, 2015). Wij willen door het gebruik van de ringen van invloed op een duidelijke en objectieve manier zowel de taken als de belangen van de stakeholders in kaart brengen. Wij zullen nu de stakeholders benoemen.

Salvo D'Agata vanuit Spring Up (Beslisser, meebepalen)

Salvo D'Agata eigenaar van zorgadviesbureau Spring up heeft de rol van beslisser bij ons onderzoek, omdat hij onze opdrachtgever is en de hulpverleningsvorm 'krachtgezinnen' opgezet heeft (Spring Up, z.d.). Salvo bepaalt globaal wat wij moeten doen, zoals gezinshuisouders interviewen. Naast beslisser is Salvo en ook meebepaler in de middelste ring. Salvo heeft een directe invloed op ons onderzoek en beslist onder andere mee over welke gezinshuizen wij gaan werven om interviews af te nemen.

Middels ons onderzoek zal Spring Up informatie inwinnen over welke lessen krachtgezinnen mogelijk mee kunnen nemen in de praktijk op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders. Salvo D'Agata heeft als opdrachtgever direct baat bij ons onderzoek. Tevens, is hij de eerste partij die ons onderzoek kan stopzetten mocht hij dit als nodig ervaren.

Hulpvragende gezinnen (Gebruikers)

De hulpvragende gezinnen zijn gezinnen waarvan hun kinderen om verschillende redenen mogelijk uit huis geplaatst worden. Door het inzetten van krachtgezinnen wordt geprobeerd uithuisplaatsing te voorkomen (Spring Up, z.d.). De hulpvragende gezinnen hebben geen directe invloed op ons onderzoek, omdat wij hen niet interviewen of iets dergelijks. De hulpvragende gezinnen zijn de indirecte gebruikers van ons onderzoek, omdat zij mogelijk de gevolgen ervaren in de manier van werken van krachtgezinnen op basis van ons onderzoek. De krachtgezinnen kunnen de lessen die gezinshuisouders al uit ervaring geleerd hebben namelijk meenemen in het werken met de hulpvragende gezinnen.

De gemeente Ede (Afnemer, beslisser)

De gemeente Ede is de afnemer van de hulpverleningsvorm 'krachtgezinnen', omdat zij deze in wil zetten om uithuisplaatsing te voorkomen. De gemeente Ede heeft geen directe invloed op ons onderzoek, omdat wij tijdens ons onderzoek niet in direct contact staan met de Gemeente Ede.

Echter, kan de gemeente Ede wel gevolgen ervaren van ons onderzoek, omdat krachtgezinnen mogelijk beter hulp kunnen bieden aan hulpvragende gezinnen op basis van de adviezen die wij opstellen naar aanleiding van ons onderzoek. Hierdoor kunnen uithuisplaatsingen mogelijk voorkomen worden. Volgens Wethouder Leon Meijer sluit dit aan op de visie op de jeugdzorg vanuit de Gemeente Ede, zoals te lezen in Paragraaf 1.2.2 Mesoniveau op pagina negen.

Naast afnemer is de gemeente Ede ook beslisser. De gemeente Ede bepaalt namelijk samen met het krachtgezin en vraaggezin de doelen. Daarnaast moet de gemeente ook goedkeuring geven aan de lengte van het traject en op een gegeven moment bepalen wanneer een traject stopt of moet worden afgebouwd.

(Geïnterviewde) Zelfstandig ondernemende Gezinshuisouders (Meewerken, meedenken)

Gezinshuisouders zijn de toeleveranciers van ons onderzoek en zijn daardoor direct betrokken bij ons onderzoek. De gezinshuisouders werken mee aan ons onderzoek door ons middels interviews informatie te geven. De gezinshuisouders willen iets betekenen voor de krachtgezinnen en meedenken met ons onderzoek door de lessen die zij uit ervaring geleerd hebben met ons te delen. De gezinshuisouders bevinden zich tussen de tweede (meewerken) en derde (meedenken) ring.

Krachtgezinnen (Meeweten, uitvoerders)

De krachtgezinnen zijn indirect betrokken bij ons onderzoek. Zij weten van ons onderzoek af, maar omdat de krachtgezinnen startende zijn, zijn de problemen waar krachtgezinnen mogelijk in de praktijk tegenaan lopen nog niet in kaart gebracht. Echter, zijn de krachtgezinnen uiteindelijk de uitvoerders van ons onderzoek. De krachtgezinnen kunnen de adviezen die wij opstellen uitvoeren in de praktijk, als zij tegen moeilijke situaties rondom de vier thema's aanlopen. Momenteel bevinden zij zich in de vierde ring (meeweten), maar in een volgend onderzoek kunnen zij zich in de tweede ring (meewerken) gaan bevinden, omdat er dan onderzocht kan worden of onze adviezen in de praktijk werken.

Martine Noordegraaf (Beïnvloeder, meedenken)

Martine Noordegraaf oefent invloed uit vanuit het lectoraat Jeugd en gezin van de Christelijke Hogeschool Ede. Martine heeft namelijk een afspraak met Spring Up om meerdere onderzoeken rondom de krachtgezinnen uit te laten voeren door studenten van de Christelijk Hogeschool Ede. Zo kwam Martine ook met het idee voor onze onderzoeksrichting.

Hugo Plaisier (Beïnvloeder, meedenken)

Hugo Plaisier is onze afstudeercoach en nauw betrokken bij ons afstudeeronderzoek. Tijdens de leerwerkgemeenschappen helpt hij ons op weg met ons afstudeeronderzoek. Hij denkt met ons mee. Tevens, kijkt hij twee keer ons onderzoek na en geeft hij hier feedback op. Aan de hand van deze feedback stellen wij ons afstudeeronderzoek bij.

Medestudenten Leerwerkgroep (LWG) (Beïnvloeder, meedenken)

Tijdens ons afstudeeronderzoek zitten we in een leerwerkgroep met zes medestudenten van de opleiding Social Work. Deze medestudenten geven ons feedback op ons afstudeeronderzoek en denken met ons mee als we ergens tegenaan lopen of andere vragen hebben. Zo hebben ze bijvoorbeeld geholpen met het formuleren van onze deelvragen.

Bijlage 2. De literatuurstudie

In dit hoofdstuk zullen wij de begrippen passend bij ons afstudeeronderzoek kort toelichten. In Paragraaf 2.6 *De kernbegrippen* hebben wij al een uitleg gegeven van de belangrijkste begrippen die voorkomen in hoofdstuk 1 tot en met 3 en in de hoofdvraag en deelvragen. De begrippen in deze literatuurstudie vinden wij passend bij de gezinshuizen, krachtgezinnen en vraaggezinnen.

Cognitieve gedragstherapie (CGT)

Cognitieve gedragstherapie is gericht op jezelf, onder begeleiding van een therapeut, bloot te stellen in gedachten aan herinneringen van het trauma. Tevens, worden de situaties van angst die met het trauma te maken hebben opgeroepen (Bessel van der Kolk, 2016).

Contextuele benadering

Nagy is de grondlegger van de contextuele benadering. Hij ordent de relationele werkelijkheid van ieder mens in vier dimensies, namelijk feiten, psychologie, interactie en relationele ethiek. Nagy zijn denken steunt op de gedachte dat wij mensen groeien in ons mens-zijn wanneer we in staat zijn deze verantwoordelijkheid naar passende zorg voor onszelf en anderen te vertalen. Relationele ethiek en loyaliteit worden in onze verbondenheid met de anderen als motiverende krachten beschouwd. Aangezien we de loyaliteiten van de cliënten in diens context niet in het geding willen brengen, gaat de hulpverlener die contextueel werkt altijd meerzijdig partijdig te werk. Hij houdt dus rekening met alle partijen (Nabuurs, 2018).

Cross cultureel werken

Je herkent de verschillende culturen. Tevens, weet je in te spelen op de verschillen door je communicatie en gedrag af te stemmen op je cliënt. Je houdt er bijvoorbeeld rekening mee dat het in sommige landen ongepast is om een hand te geven aan je cliënt als je hem ziet.

De belangrijkste kenmerken van gezinshuizen

De belangrijkste kenmerken van een gezinshuis zijn:

- Door de beschikbaarheid van de gezinshuisouder voelt de jeugdige zich gesteund;
- Waar mogelijk is het gezinshuis leven gewoon en waar nodig professioneel;
- Het gezinshuis ontvangt ondersteuning door een multidisciplinair team van hulpverleners;
- Het gezinshuis is erop gericht om de relatie tussen de jeugdige en zijn ouder(s) te herstellen en/of verbeteren waar mogelijk;
- Het gezinshuis bevindt zich in de context van het maatschappelijk netwerk;
- Het gezinshuis bevindt zich in een professioneel netwerk van de jeugdige en andere instanties. Op die manier wordt er (specialistische) begeleiding geboden;
- Het gezinshuis biedt stabiliteit in het wonen in een gezinscontext waarbij er zo min mogelijk nieuwe overplaatsingen zijn (Rijksoverheid, 2019).

De overeenkomsten tussen krachtgezinnen en zelfstandig ondernemende gezinshuizen

Overeenkomst 1. Beide zijn zelfstandig ondernemend

Zelfstandig ondernemende gezinshuizen zijn zelf verantwoordelijk voor de manier waarop zij invulling aan hun werk geven. Hierbij zijn ze niet afhankelijk van zorgaanbieders, maar moeten ze

zich wel houden aan de gestelde veldnormen² (Gezinshuis, 2018). Er zijn drie soorten ondernemende gezinshuizen, namelijk vrijgevestigd, onderaannemer of aangesloten bij een franchiseorganisatie, zoals te lezen in *Hoofdstuk 4. Deelvraag 1. Wat zijn gezinshuizen en krachtgezinnen?* De meeste zelfstandig ondernemende gezinshuizen zijn aangesloten bij de franchiseorganisatie Gezinshuis.com. Deze organisatie zorgt voor werving, selectie, begeleiding en professionalisering van de ouders en bewaakt daarnaast de kwaliteit van de zorg. Een zelfstandig ondernemend gezinshuis ontvangt per kind een vergoeding voor kosten voor het verblijf, zoals eten en drinken, van de gemeente (Gezinshuis, 2018).

Naast deze gezinshuizen zijn ook krachtgezinnen zelfstandig ondernemend. Krachtgezinnen hebben een eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid als het gaat om hoe ze invulling geven aan hun werk. Hierbij zijn ze niet afhankelijk van grote zorgaanbieders. Werving, selectie en ondersteuning (tot op zekere hoogte) wordt door Zorgadviesbureau Spring Up gedaan. Krachtgezinnen sluiten een contract af met de gemeente voor de afgesproken werkzaamheden die het gezin uitvoert, aldus Salvo (SociaalWeb, 2020 & Zorgwelzijn, 2020).

Overeenkomst 2. Eigen gezin wordt gebruikt als verbinding

De gezinshuisouders zetten het eigen gezinsleven, het sociaalnetwerk en de privésituatie in als hulpverleningsvorm (Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, 2018). De jeugdigen worden opgenomen in het eigen gezin van de gezinshuisouders die met de eigen gezinsopvoeding en -structuur geborgenheid aan de jeugdigen bieden (VNG, 2014). In een gezinshuis bied je aan de ene kant professionaliteit van opvoeden en aan de andere kant de warmte van een gezin. De kinderen uit het gezinshuis en de kinderen uit het eigen gezin trekken met elkaar op. Dit leidt tot verbondenheid. De kinderen in het gezinshuis doen net als kinderen in het 'gewone' gezin klusjes, zoals de afwas (Van der Hoff, 2018).

Bij krachtgezinnen wordt ook gebruik gemaakt van het gewone leven. Krachtgezinnen gebruiken hun eigen gezin(systeem) als inspiratiebron en zetten deze in om de verbinding met het vraaggezin aan te gaan als hulpverleningsvorm. Dit gebeurt op een laagdrempelige manier, zoals door met zijn alle te eten, aldus Salvo (Zorgwelzijn, 2020). Tegelijkertijd biedt een krachtgezin net als gezinshuisouders ook hun professionaliteit kijkend naar bijvoorbeeld het opvoeden aan. Het kind van het vraaggezin kan incidenteel opgenomen worden in het krachtgezin ter ontlasting van ouders (SociaalWeb, 2020).

Overeenkomst 3. In samenwerking met de biologische ouders

Gezinshuisouders maken (waar mogelijk) de jeugdigen in het gezinshuis bewust van de biologische ouders die momenteel niet voor hen kunnen zorgen. Waar mogelijk onderhouden de jeugdigen het contact met de biologische ouders en het netwerk door bezoeken af te leggen aan ouders (Parlementaire monitor, 2009). Waar mogelijk is er een driehoeksverhouding tussen gezinshuisouders, de jeugdige en de biologische ouders. Er worden bijvoorbeeld afspraken gemaakt over verjaardagen enzovoort vanuit de gedachte dat kinderen recht hebben op een duurzame relatie met hun biologische ouders (Gezinshuizen Brochure, 2020).

Krachtgezinnen moeten het vraaggezin bij kunnen staan zonder over te nemen en een meer sturende rol innemen. Ouders zijn honderd procent verantwoordelijk. Het uitgangspunt is dat de

² In *Bijlage 2. Literatuurlijst* worden de veldnormen nader toegelicht

ouders van het vraaggezin de ouderrol behouden en het krachtgezin hen hierin ondersteunt door te observeren, spiegelen, de eigen ervaring te delen en te adviseren. Een krachtgezin gaat in gesprek met ouders over wat zij willen en werken vanuit dat uitgangspunt (Zorgwelzijn, 2020).

Overeenkomst 4. Hulp bij opvoeding door betaalde professionals

De gezinshuisouders bieden vanuit het 24x7 principe³ opvoeding aan de jeugdigen waarbij de voornaamste taak is de dynamiek van het gezinsleven in evenwicht te brengen en/of houden. Daarnaast is moeten gezinshuisouders een leefklimaat creëren waarin ieders ontwikkeling wordt gestimuleerd. Gezinshuisouders worden door de gemeente betaald voor hun geleverde diensten als professioneel opvoeder (Gezinshuizen Brochure, 2020). Onder professioneel ouderschap wordt verstaan dat de gezinshuisouder de jeugdige voorziet in ontwikkelingsmogelijkheden, liefde en stabiliteit richting. Gezinshuisouders werken methodisch en planmatig door te rapporteren en het hebben evaluatiemomenten over de geboden zorg (Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, 2018).

Krachtgezinnen ondersteunen vraaggezinnen met opvoedadvies op basis van hun observaties. Krachtgezinnen worden door de gemeente betaald op basis van een aangegaan contract voor de werkzaamheden die het gezin uitvoert (Spring Up, z.d.). Krachtgezinnen werken net als gezinshuizen planmatig en methodisch met tussentijdse rapportages en evaluatiemomenten (Zorgwelzijn, 2020).

Overeenkomst 5. Kinderen in verschillende leeftijden met verschillende problematiek

De kinderen in het gezinshuis hebben gemiddeld een leeftijd tussen de nul en 23 jaar. Gezinshuis kinderen hebben beschadigende ervaringen meegemaakt en/of complexe problematiek, zoals een autisme, trauma, hechtingsproblematiek enzovoort. Deze kinderen kunnen niet meer thuis wonen (Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, 2018).

De kinderen van de vraaggezinnen hebben uiteenlopende leeftijden. Gemiddeld woont een jeugdige tot zijn 25ste thuis (Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, 2018). De vraaggezinnen hebben vaak al jaren hulpverlening gehad, omdat ze bijvoorbeeld het opvoeden van hun kinderen met ontwikkelingsproblematiek, zoals autisme, adhd, hechtingsproblematiek enzovoort, als zwaar ervaren. Ook kan er sprake zijn van onvoldoende draagkracht en -last in het gezin, een alleenstaande ouder, een verslaving, mishandeling enzovoort. Hierbij hangt in sommige gevallen een uithuisplaatsing boven het hoofd van het gezin (Sociaalweb, 2020).

Overeenkomst 6. Er wordt maatwerk geleverd

De gezinshuizen bieden zorg op basis van de Jeugdwet. Gezinshuizen leveren maatwerk. Er wordt naar de huidige situatie van de jeugdige gekeken waarbij er uitgegaan wordt van de behoeften en mogelijkheden van de jeugdige en waar mogelijk de biologische ouders (Vijzelman, 2016). In gesprek met de jeugdige, gezinshuisouders en wordt er vastgesteld wat er voor de jongere nodig is. Hierbij wordt er altijd aan het leven buiten het gezinshuis gewerkt (VNG, 2020).

De inzet van de krachtgezinnen gaat vanuit de Jeugdwet. Hierbij leveren de krachtgezinnen maatwerk. Er wordt samen met het vraaggezin doelen opgesteld, zoals het neerzetten van een structuur. Maatwerk moet afgestemd zijn op de huidige situatie en uitgaan van de behoeften en

³ In Bijlage 2. De Literatuurstudie wordt dit begrip nader toegelicht

mogelijkheden van de individuele jeugdigen en hun ouders. Hierbij wordt waar mogelijk uitgegaan van de eigen kracht van het gezin (Vijzelman, 2016).

Emotionele ontwikkeling

Hetgeen benoemd staat bij *sociale ontwikkeling* kan een kind alleen op het moment dat het inzicht heeft in de eigen gevoelens en de gevoelens van anderen en door deze te begrijpen er mee om te gaan oftewel de emotionele ontwikkeling (Remmerswaal, 2013).

Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR)

Bij EMDR worden emotionele momenten gekoppeld aan de traumatische ervaring samen met de therapeut naar boven gehaald. Tegelijkertijd wordt er een afleidende stimulus gegeven. Door deze twee taken wordt er afstand gecreëerd tot het trauma, waarbij de herinnering eraan minder emotioneel en levendig wordt (Bessel van der Kolk, 2016).

Gedragsproblemen

Als iemand een langdurig patroon laat zien van driftig, negatief en opstandig gedrag. Ook kan het gaan om gedrag dat tegen bepaalde normen ingaat, zoals liegen en vechten (Remmerswaal, 2013). Gedragsproblemen kunnen ontstaan vanuit ontwikkelingsproblematieken, zoals ADHD en autisme (Lieshout, 2018). De gedragsproblemen bij kinderen kunnen er bij ouders toe leiden dat ze 'op' raken. De draagkracht is dan kleiner dan de draaglast. Dit kan uiteindelijk leiden tot een negatieve thuissituatie. Als deze negatieve thuissituatie gedurende een periode van meerdere weken aanhoudt, leidt dit mogelijk tot negatieve gevolgen in de ontwikkeling van het kind en kan een ondertoezichtstelling of uithuisplaatsing plaatsvinden (NJI, 2020).

Gesloten leefgroep

Bij een gesloten leefgroep heeft de jeugdige veel regels en weinig vrijheden, omdat de jeugdige een gevaar voor hemzelf of zijn omgeving is. De jeugdige kan bijvoorbeeld ernstige fysieke agressie vertonen en moet ter bescherming van zichzelf en zijn omgeving naar een gesloten leefgroep (NJI, 2020).

Gezinshuis.com

Als franchiseorganisatie kun je je aansluiten bij [gezinshuis.com](https://www.gezinshuis.com). Je krijgt een selectieprocedure en vanaf dan heb je een vast contactpersoon. Bij dit contactpersoon kun je voor alle aspecten die je als gezinshuisouder tegenkomt terecht. In geval van een crisis staat er dag en nacht iemand voor je klaar. Er zijn 200 gezinshuizen aangesloten bij [gezinshuis.com](https://www.gezinshuis.com). Er wordt in 'de driehoek' gewerkt. Dit houdt in dat er samengewerkt wordt met het gezinshuis, de zorgaanbieder en de contactpersoon vanuit [gezinshuis.com](https://www.gezinshuis.com). De verschillende partijen versterken elkaar hierin en hebben hun eigen verantwoordelijkheid. Alle partijen waarborgen de veiligheid van het kind ([Gezinshuis.com](https://www.gezinshuis.com), z.d.).

Hechting

Onder hechting verstaan wij een doorlopende affectieve relatie tussen een kind en één of meer van zijn opvoeder(s) (NJI, z.d.). In het gezinshuis, het hulpvragende gezin en het krachtgezin speelt hechting ten opzichte van de opvoeder(s) een rol.

Hulpvragende gezinnen

Een hulpvragend gezin is binnen ons onderzoek een gezin met een hulpvraag, waarbij mogelijke uithuisplaatsing op de loer ligt. Deze hulpvraag kan bijvoorbeeld ontstaan doordat er gezinsleden met gedragsproblemen zijn en ouders geen balans hebben tussen draagkracht en -last. Het hulpvragende gezin mag de krachtgezinnen op elk moment contacteren. Uit het afstudeeronderzoek vanuit de Christelijke Hogeschool Ede uit 2019 kwam namelijk naar voren dat ouders hier grote behoefte aan hebben (Spring up, Z.d.).

Jeugdigen

Wij verstaan onder een jeugdige een mens in de leeftijd van nul tot achttien jaar (Spruijt, 2020).

Krachtgezin

Een krachtgezin is een professioneel gezin, waarbij minimaal één gezinslid SKJ- of BIG-geregistreerd is. Het gezin wordt door de gemeente betaald op basis van een aangegaan contract voor de werkzaamheden die het gezin uitvoert. De inzet zelf verloopt via het wijkteam (Spring Up, 2019 b). Het krachtgezin heeft een eigen basis om zelfstandig te kunnen werken, is een sociaal ondernemer en huurt een gedragswetenschapper in om waar nodig specialistisch advies te geven.

Een krachtgezin leert het vraaggezin kennen op het snijvlak van formele en informele zorg. De gezinnen gaan bijvoorbeeld samen eten. Het krachtgezin gaat in het dagelijks leven een verbinding van mens tot mens aan met het vraaggezin. Het krachtgezin helpt het vraaggezin zijn doelen te behalen door middel van de coachende begeleiding, kennis, het eigen gezin als inspiratiebron en observaties op maat. Het is hierbij de kunst van het krachtgezin om de regie te pakken, zodat het vraaggezin vertrouwen krijg in iemand die hun belang vertegenwoordigd. Een krachtgezin kan wanneer nodig incidenteel één of meerdere kinderen van het vraaggezin voor een dag of weekend opvangen ter ontlasting (Sociaalweb, 2020).

Loyaliteit

Onder loyaliteit verstaan wij de mate waarin iemand trouw is aan de verplichting die hij aangegaan is. Eerlijk zijn valt onder loyaliteit. Loyaliteit tussen kinderen en hun opvoeders is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Zonder loyaliteit kunnen kinderen zich niet authentiek ontwikkelen (Remmerswaal, 2013). In het gezinshuis, het hulpvragende gezin en het krachtgezin spelen verschillende soorten loyaliteiten ten opzichte van de opvoeder(s) een rol.

Loyaliteitsconflict

Een loyaliteitsconflict is een innerlijke strijd die een kind voert wanneer hij het gevoel heeft niet loyaal te mogen en/of kunnen zijn aan beide ouders. Het kind mag van één van de ouders niet vrijelijk van de andere ouder houden. Dit kan leiden tot negatieve gevolgen van de ontwikkeling van het kind (Point, 2013).

Maatschappelijk netwerk

Onder het maatschappelijk netwerk wordt het sociale netwerk van een persoon verstaan. Het sociale netwerk omvat vrienden, familie, burens en de sportclub (Rijksoverheid, 2019).

Meerzijdig partijdig werken

Meerzijdig partijdig werken houdt in dat een hulpverlener om de beurt partijdig is met alle betrokkenen uit de context van zijn cliënt. De hulpverlener is voor de één zonder dat hij tegen de ander is.

Ondertoezichtstelling

Wanneer een minderjarige ernstig in haar ontwikkeling bedreigd wordt, kan de kinderrechter de minderjarige op verzoek onder toezicht stellen. Er wordt dat een gezinsvoogd gekoppeld aan het desbetreffende gezin. De gezinsvoogd biedt zelf geen hulp, maar zorgt ervoor dat het gezin de juiste hulp krijgt (Burgerlijk wetboek, boek 1 artikel 2561).

Open leefgroep

Bij een open leefgroep heeft de jeugdige privileges en een aantal vrijheden. Deze privileges en vrijheden kunnen bijvoorbeeld bestaan uit met vriendinnen af mogen spreken en zelfstandig op pad mogen (NJI, 2020).

Parallele processen

Onder parallelle processen verstaan wij een onbewuste verplaatsing van gedragingen, reacties, emoties en gevoelens van de ene situatie naar de andere. Hierdoor verandert er van alles in de dynamiek van de groep. Als er bijvoorbeeld een fysiek agressief kind in een gezinshuis komt te wonen, heeft dit invloed op het gedrag van de andere kinderen (Remmerswaal, 2013).

Posttraumatische stressstoornis (PTSS)

Een posttraumatische stressstoornis is een aandoening die vaak ontstaat na het meemaken van traumatische en/of schokkende ervaringen. Mensen ervaren vaak langdurige psychologische gevolgen die terug te zien zijn in het dagelijks functioneren. PTSS heeft invloed op het sociale leven, werk en de studie. Uiteindelijk kan een posttraumatische stressstoornis leiden tot sociaal isolement, omdat alles te veel is voor de persoon met PTSS. De behandeling van de posttraumatische stressstoornis kan bestaan uit cognitieve gedragstherapie of Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) (Bessel van der Kolk, 2016).

Professioneel netwerk

Een professioneel netwerk is een netwerk bestaande uit alle mensen waarmee je contacten hebt gelegd met betrekking tot je beroep. Dit netwerk bestaat onder andere uit collega's en je baas (Rijksoverheid, 2019).

Residentiële instelling

Een residentiële instelling is een instelling waar jeugdigen tot achttien jaar dag en nacht verblijven. De reden voor het plaatsen van een jeugdige in een residentiële instelling kan verschillen van gedragsproblemen tot een verstandelijke beperking. Voorbeelden van residentiële instellingen zijn woongroepen, jeugdgroepen en kamertrainingen. Hierbij is er een verschil tussen een open en gesloten leefgroep (NJI, 2020).

Sensitief aangeven van je grens

Wanneer je jouw grens sensitief aangeeft, houd je in je eigen gedrag rekening met het gevoel van de ander. Je laat de ander in zijn waarde en probeert je te verplaatsen in hun positie.

Shared decision making methode

Shared decision making betekent gezamenlijke besluitvorming. Deze vorm van besluitvorming wordt in onder andere gezinshuizen gebruikt. De belangrijkste kenmerken van deze methode zijn:

1. De uitwisseling van informatie tussen de patiënt en de hulpverlener is wederkerig;
2. De uitwisseling tussen patiënt en hulpverlener bestaat uit persoonlijke en medische informatie;
3. De patiënt en de hulpverlener overleggen over de aspecten die relevant zijn voor de besluitvorming;
4. De patiënt en hulpverlener nemen gezamenlijk besluit over het te volgen beleid (Motiverende Gespreksvoering Nederland, z.d.).

Sociale ontwikkeling

Kinderen leren al vanaf jongs af aan rekening te houden met anderen, op hun beurt te wachten, samen te spelen, te delen en zich te houden aan de regels. Al deze sociale vaardigheden dragen bij aan de sociale ontwikkeling van een kind (Remmerswaal, 2013).

Soorten gezinshuizen

In Nederland zijn er verschillende soorten gezinshuizen. Kort beschreven zijn dit:

- *Gezinshuizen die in loondienst zijn bij een zorgaanbieder.* Deze gezinshuizen werken met zorgprofessionals. Bij dit type gezinshuis werken de zorgprofessionals in opdracht van de zorgaanbieder. De zorgprofessional werkt in opdracht van de zorgaanbieder tegen betaling van loon en daarnaast krijgt hij ook een verzorgingsbudget per jongere voor het levensonderhoud van de gezinshuiskinderen (Gezinshuis, 2018);
- *Gezinshuizen die zelfstandig ondernemend zijn.* Dit zijn gezinshuizen die zelf verantwoordelijk zijn voor de manier waarop zij invulling geven aan hun werk. Ze zijn niet afhankelijk van zorgaanbieders. Vaak kiezen zelfstandig ondernemende gezinshuizen ervoor om vrijgevestigd, onderaannemer of aangesloten bij een franchiseorganisatie te zijn (Gezinshuis, 2018);
- *Gezinshuizen die zelfstandig ondernemend zijn en aangesloten zijn bij een franchiseorganisatie.* Franchisegevers houden toezicht op de kwaliteit van de zorg in gezinshuizen, onderhouden de contracten en contacten met de gemeente en geven (gedrags)deskundige ondersteuning (Gezinshuis, 2018). Een voorbeeld van een franchiseorganisatie is de Driestroom of Gezinshuis.com;
- *Gezinshuizen die zelfstandig ondernemend zijn en die onderaannemer zijn.* Dit zijn gezinshuizen waarbij een nieuwe samenwerkingsvorm is tussen het gezinshuis en de zorgaanbieder. Het gaat hierbij om een samenwerkingsverband, waarbij de zorgaanbieder plaatsen inkoop bij het zelfstandig ondernemend gezinshuis die niet is aangesloten bij een franchise. De zorgaanbieder is hoofdverantwoordelijke voor de zorg. Het gezinshuis is verantwoordelijk voor verblijf en de zorg (Gezinshuis, 2018);
- *Gezinshuizen die zelfstandig ondernemend zijn en vrijgevestigd.* Vrijgevestigde gezinshuizen zijn zelfstandige gezinshuizen, waarbij de plekken voor de jeugdige(n) rechtstreeks worden ingekocht door de gemeente. De zorgaanbieder is, zoals bij de andere vormen niet verantwoordelijk voor

de inhoudelijke zorg. Tevens, zijn deze gezinshuizen niet aangesloten bij een franchise. De gemeente dient te zorgen voor toetsing voor de start (Gezinshuis, 2018).

Soorten hechting

Veilige hechting

Wanneer een kind veilig gehecht is, vormen de opvoeders een veilige haven voor het kind. Het kind heeft geleerd op zichzelf en anderen te vertrouwen. Er is een balans tussen zelf op onderzoek uitgaan (exploratiedrag) en de nabijheid van de opvoeder zoeken (hechtingsgedrag). Hierbij is het belangrijk dat de opvoeder(s) sensitief en responsief oftewel ondersteunend aanwezig zijn. Als een kind veilig gehecht is, durft hij de wereld te verkennen en opdrachten uit te voeren. Ook zoekt het kind troost en veiligheid bij de opvoeders wanneer hij zich bang of verdrietig voelt (NJI, z.d.).

Onveilige hechting

Kinderen die onveilig gehecht zijn laten angsten zien binnen de relaties die zij hebben. Deze kinderen gaan ervan uit dat de ander hen zal verlaten of kwetsen. Wanneer een kind onveilig gehecht is, wordt er gesproken van hechtingsproblematiek (NJI, z.d.). Er zijn drie vormen van onveilige hechting, namelijk angstig ambivalente, gedesorganiseerde en vermijdende hechting.

Angstige ambivalente hechting

Kinderen die angstig ambivalent gehecht zijn ervaren tegenstrijdigheden binnen hun relaties. Het kind wist niet wat hij of zij kon verwachten van de opvoeders, doordat de ouder(s) continu wisselden van mening en niet consequent waren. Deze kinderen laten afhankelijkheid, overgevoeligheid voor afwijzing en behoefte aan goedkeuring zien (NJI, z.d.).

Gedesorganiseerde hechting

Kinderen die gedesorganiseerd gehecht zijn, weten nooit wat ze kunnen verwachten van de mensen die hun zouden moeten beschermen. De ene keer waren de beschermers aardig, maar de volgende keer verwaarloosde ze het kind. Dit type hechting is passend bij mensen die mishandeling hebben meegemaakt in hun jeugd. Deze mishandeling leidde tot stress zonder dat er steun was van beschermende personen (NJI, z.d.).

Vermijdende hechting

Kinderen die vermijdend gehecht zijn, hebben moeite met het aangaan van intieme relaties doordat ze moeilijk hun eigen emoties herkennen. Deze kinderen zijn onafhankelijk, maar tegelijkertijd angstig wanneer iemand veel voor hen begint te betekenen.

Soorten loyaliteit

Er zijn verschillende soorten loyaliteiten, namelijk:

- **Verborgen loyaliteit:** Bijv. een kind met gescheiden ouders kan niet aan ouders laten weten dat hij richting beide ouders loyaal wil zijn. Of een man die moeite heeft met loyaal zijn aan zijn vrouw en zijn ouders. Deze loyaliteitsproblemen kunnen een belangrijk onderdeel van de problematiek in een relatie zijn. Deze loyaliteitsvorm kan voorkomen bij kinderen in het gezinshuis die loyaal willen zijn aan hun biologische ouders en hun gezinshuisouders (Point, 2013). Dit kan leiden tot een loyaliteitsconflict.

- **Gespleten loyaliteit:** Deze loyaliteit ontstaat als kinderen worden betrokken in de problemen van hun ouders. Deze loyaliteit kan ontstaan in de hulpvragende gezinnen wanneer ouders kinderen deel laten uitmaken van de problemen (Point, 2013).
- **Existentiële loyaliteit:** Hieronder verstaan wij de existentiële band tussen het kind en zijn ouders, omdat ouders het kind de gift van het leven gedaan hebben. Het kind heeft een 'schuld' bij ouders, omdat hij van hen het leven gekregen heeft (Pont, 2013). Deze loyaliteit wordt gezien bij de hulpvragende gezinnen en hun biologische kinderen.
- **Verworven loyaliteit:** Van deze loyaliteit is sprake bij pleegouders, stiefouders, adoptieouders of andere opvoeders. Deze loyaliteit ontstaat op basis van het opvoeden. Opvoeders zijn verantwoordelijk voor het kind. Het kind krijgt liefde en zorg van ouders en hierdoor ontvangen ouders loyaliteit van de kinderen (Point, 2013). Deze loyaliteit kan gezien worden bij de gezinshuisouders en de uithuisgeplaatste kinderen.
- **Gestapelde loyaliteit:** Deze loyaliteit ontstaat wanneer ouders de zorg en aandacht aan het kind kunnen geven die hij verdient (Point, 2013). Deze loyaliteit is terug te zien bij het krachtgezin.
- **Verticale loyaliteit:** Deze vorm van loyaliteit is terug te zien bij familierelaties over de generaties heen. De loyaliteit tussen grootouders, ouders, kinderen en kleinkinderen. De balans van geven en nemen hoeft hierbij niet in evenwicht te zijn (Point, 2013).
- **Horizontale loyaliteit:** Deze vorm van loyaliteit is terug te zien bij gekozen relaties, zoals collega's en vrienden. Er is hierbij een balans tussen geven en nemen (Point, 2013).
- **Diagonale loyaliteit:** Deze vorm van loyaliteit is te zien bij broers en zussen. De band tussen broers en zussen wordt gecreëerd door het feit dat ze dezelfde ouders hebben. Kinderen hebben niet zelf gekozen voor deze relatie. Een balans in het geven en nemen is hierbij, anders dan bij de existentiële loyaliteit, belangrijk (Point, 2013). Deze loyaliteit kan gezien worden tussen broertjes en zusjes in de hulpvragende gezinnen.

Soorten trauma

Er zijn verschillende soorten trauma's (NJI, z.d.), namelijk:

- **Enkelvoudig trauma:** Als een kind in het dagelijks leven last heeft van psychische problemen die samenhangen met akelige ervaringen, zoals een aanrijding, pestering en ongeluk.
- **Meervoudig trauma:** Als een kind meerdere nare ervaringen gedurende een langere tijd heeft ervaren, zoals seksueel misbruik.
- **Complex trauma:** Een enkel- of meervoudig trauma dat geleid heeft tot klachten op meerdere gebieden.

Trauma

Onder trauma verstaan wij herinneringen aan schokkende gebeurtenissen die zich blijven voordoen, zoals nachtmerries, herbelevingen en flashbacks (Nederlands Jeugdinstuut, z.d.). Een trauma kan leiden tot woede, angsten, vervreemding van anderen en posttraumatische stressstoornis (Bessel van der Kolk, 2016). Trauma kan voortkomen bij kinderen die een uithuisplaatsing hebben meegemaakt (NJI, 2020).

Uithuisplaatsing

Een uithuisplaatsing houdt in dat een jeugdige voor een korte of langere tijd in een andere omgeving dan het eigen gezin geplaatst wordt, zoals in een pleeggezin of gezinshuis. Een uithuisplaatsing kan in het vrijwillige of gedwongen kader plaatsvinden (NJI, 2020). Alleen de kinderrechter kan een uithuisplaatsing opleggen via een verzoek. Een uithuisplaatsing duurt ten minste één jaar (Burgerlijk Wetboek, boek 1 artikel 2561).

Veldnormen

In opdracht van het ministerie van VWS zijn landelijke Kwaliteitscriteria Gezinshuizen ontwikkeld voor de sector met als doel aangeven wat de kenmerken zijn van een goed gezinshuis. Er zijn hiervoor vier bouwstenen opgesteld:

- Het leefklimaat in gezinshuizen;
- De organisatie van de zorg;
- De bekwaamheid van de gezinshuisouder;
- De positie van de kinderen en hun ouders (NJI, 2018).

Verbeteringscyclus

De verbeteringscyclus wordt bij gezinshuizen gebruikt als het gaat om het ontvangen van feedback. Een cyclus is een cirkelgang. Bij de verbeteringscyclus is er een cirkelgang tussen het ontvangen van feedback, het bespreken van feedback en het doorvoeren van de feedback (NJI, 2018).

Verwachtingsmanagement

Om teleurstelling bij cliënten te voorkomen is het belangrijk om inzicht te krijgen in de verwachting die de cliënt van de sociaal werker heeft. Andersom is het ook belangrijk om de cliënt inzicht te geven in de verwachting die jij van hem hebt. Ga in gesprek over deze verwachtingen, zodat je kunt voorkomen dat je niet aan iemands (hoge) verwachtingen voldoet en het vertrouwen in de sociaal werker afneemt.

Vraaggezin

Onder het vraaggezin wordt een gezin met een hulpvraag, waarbij mogelijke uithuisplaatsing van één of meerdere kinderen op de loer ligt verstaan. Deze hulpvraag kan bijvoorbeeld ontstaan doordat er gezinsleden met gedragsproblemen zijn en ouders geen balans hebben tussen draagkracht en -last. Spring Up kan het matchingsproces van het vraaggezin met het krachtgezin tot op zekere hoogte begeleiden (Spring Up, z.d.).

In een interview met Martine Noordegraaf gaf Salvo D'Agata (2020) een voorbeeld van een vraaggezin. Hij zei: *'Een gezin waarbij meerdere jaren op verschillende manieren hulpverlening is geweest. Bryan (10) is gediagnosticeerd met ADHD en heeft ASS-problematiek. Barbara (12) heeft een vroege vorm van suikerziekte en is licht verstandelijk beperkt. De moeder (35) is gescheiden. Vader is uit beeld en zij woont samen met haar vriend. Deze vriend (36) is feitelijk stiefvader. Moeder krijgt therapie omdat haar vader vroeger een alcoholverslaving had. Stiefvader heeft een kleine garage en maakt lange dagen. Ook geeft hij te makkelijk geld uit en bestaat het vermoeden dat hij gokt. Met name het gedrag van Bryan geeft de meeste druk op het gezinssysteem. School gaat slecht en hij spijbelt soms. Ook gaat hij in tegen het gezag van zijn moeder en stiefvader, wat erg verwarrend kan zijn voor zijn zus Barbara. Hij gooit soms met spullen naar zijn moeder als stiefvader er niet is. Het*

gezin komt net rond, maar ouders maken zich vooral zorgen om de aankomende pubertijd van Bryan. Hij is heel beïnvloedbaar. Ze voelen zich onmachtig en zijn bang dat ze hem verliezen'

Zelfdeterminatietheorie (ZDT)

Deze theorie is ontwikkeld door Deci, Edward L. en Richard Ryan. Deze zelfdeterminatietheorie richt zich op de persoonlijkheid en menselijke motivatie. Deze hebben betrekking op onder andere de aangeboren psychologische menselijk behoeften. De theorie onderzoekt de redenen achter de keuzes die mensen vanuit zichzelf maken. Hierbij worden mensen niet beïnvloed door externe factoren, maar gaat het om individueel gedrag waarmee ze zichzelf motiveren en waaruit ze handelen (Remmerswaal, 2013).

24x7 principe

Het 24x7 principe wordt in de gezinshuizen toegepast. Dit principe houdt in dat gezinshuisouders 24 uur per dag en zeven dagen per week opvoeding bieden aan gezinshuiskinderen (NJI, 2018).

Bijlage 3. Interviewleidraad gezinshuisouders

In deze bijlage is aan de hand van een interviewleidraad te lezen wie wij interviewen en wat wij hen vragen. Hierbij is de inleiding, het doel, de opbouw, de vorm en duur van de interviews beschreven aan de hand van de theorie van Van der Donk & Van Lanen (2017) beschreven.

De hoofdvraag

Welke lessen kunnen krachtgezinnen mogelijk meenemen in de praktijk op basis van de ervaringen van zelfstandig ondernemende gezinshuisouders?

Deelvraag 1. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het werken in het 'gewone' gezinsleven?

- C. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het werken in het 'gewone' gezinsleven?
- D. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het werken in het 'gewone' gezinsleven?

Deelvraag 2. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot het inzetten van hun eigen netwerk?

- C. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het inzetten van hun eigen netwerk?
- D. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het inzetten van hun eigen netwerk?

Deelvraag 3. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuizen uit ervaring geleerd met betrekking tot het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?

- C. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?
- D. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?

Deelvraag 4. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders uit ervaring geleerd met betrekking tot de samenwerking met de biologische ouders?

- C. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders valkuilen in de samenwerking met de biologische ouders?
- D. Wat zijn volgens zelfstandig ondernemende gezinshuisouders bevorderende factoren in de samenwerking met de biologische ouders?

Deelvraag 5. Welke lessen kunnen volgens krachtgezinnen toegepast worden in de praktijk?

De inleiding en het doel van het interview

Door middel van de interviews die wij gaan afnemen hopen wij een helder beeld te krijgen van de problemen waar de zelfstandig ondernemende gezinshuisouders in de setting van het 'gewone' gezinsleven, het inzetten van het eigen netwerk, het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat en de samenwerking met biologische ouders tegenaan gelopen zijn. Vervolgens willen we

kijken naar welke lessen de gezinshuisouders vanuit ervaring rondom deze thema's geleerd hebben. Wat waren hierin bevorderende factoren? Wat waren valkuilen? Aangezien wij ervan uitgaan dat we op basis van zeven interviews tot een redelijk theoretische saturatie komen, hopen wij dat zeven gezinshuisouders van verschillende gezinshuizen ons kunnen helpen bij het beantwoorden van onze hoofdvraag en deelvragen (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Tijdens en na ons interview mogen vragen rondom het interview altijd gesteld worden. Grenzen mogen aangegeven worden.

De opbouw van het interview

Het interview is opgebouwd uit een inleiding, kern en slot. In de inleiding geven wij uitleg over onszelf en de krachtgezinnen. Tegelijkertijd vragen wij aan gezinshuisouders of zij een beeld willen geven van hun gezinshuis. Vervolgens komen de open vragen rondom de vier thema's in de kern. Hierbij wordt vooral doorgevraagd op de ervaring en beleving van de gezinshuisouders door bijvoorbeeld te vragen of de gezinshuisouders voorbeelden kunnen noemen (Van der Donk & Van Lanen, 2017). In het slot staan we stil bij tips die gezinshuisouders mogelijk hebben voor krachtgezinnen en leggen we uit wat er met de informatie gaat gebeuren.

De vorm en duur van het interview

De vorm van ons interview is een semi-gestructureerd interview. Wij gaan voorafgaand aan ons interview een algemeen interviewschema opstellen met wat algemenere geformuleerde vragen. Wij mogen hiervan afwijken door bijvoorbeeld door te vragen als de respondent iets interessants zegt (Van der Donk & Van Lanen, 2017).

Ons interview zal, inclusief de voorbespreking en afname van het interview zelf, ongeveer een halfuur tot één uur duren. Afhankelijk van hoe uitgebreid gezinshuisouders antwoorden kan het interview korter of langer duren.

Hoe wordt het gesprek opgenomen

Wanneer de situatie rondom het coronavirus het toelaat zouden wij de interviews graag face-to-face afnemen, waarbij we door middel van een opname op onze telefoon het gesprek opnemen. Een face-to-face gesprek geeft inzicht in de non-verbale communicatie en leidt tot een persoonlijker gesprek (Remmerswaal, 2013). Wij gaan er echter vanuit dat de corona situatie het niet toelaat om een face-to-face gesprek te voeren. Wij gaan er daarom vanuit dat de gesprekken via Microsoft Teams plaats zullen vinden. Wanneer gezinshuisouders akkoord geven, zullen wij het gesprek door middel van een schermopname opnemen. Mochten gezinshuisouders niet willen dat het scherm opgenomen wordt, zullen wij met akkoord van de gezinshuisouders een spraakopname maken.

Voor het opnemen van het gesprek willen wij van tevoren mondeling toestemming vragen. Hierbij vragen wij aan de gezinshuisouders of ze achteraf een transcriptie willen ontvangen van het interview.

Afspraken over anonimiteit en terugkoppelen resultaten

Aan het begin van het interview willen wij afspraken maken over het opnemen van het gesprek en de anonimiteit van gezinshuisouders. Aan het begin of einde van het interview zullen afspraken gemaakt worden over of en op welke manier de resultaten teruggekoppeld zullen worden.

INLEIDING		
Vraagsoort	Interviewvraag	Mogelijk verdiepende vraag
Inleidende vraag	<u>Uitleg geven over wie wij zijn + afspraken over anonimiteit.</u> <i>‘Wij willen inzicht krijgen in het gezinshuis’</i> <i>‘Kunt u ons wat meer vertellen over uw gezinshuis?’</i>	
Vervolg vraag	<i>‘Wat staat centraal in de werkwijze in uw gezinshuis?’</i>	<i>‘Wat maakt dat u voor deze werkwijze gekozen heeft?’</i> <i>‘Kunt u een voorbeeld geven van hoe deze werkwijze er in de praktijk uit ziet?’</i>
Directe vraag	<u>Uitleg geven over krachtgezinnen.</u> <i>‘Wat denkt u dat de overeenkomsten tussen gezinshuizen en krachtgezinnen zijn?’</i>	<i>‘Wat maakt dat u dat denkt?’</i>
Directe vraag	<i>‘Wat denkt u dat u als gezinshuisouder kan betekenen voor krachtgezinnen?’</i>	
KERN		
Directe vraag	<i>‘Tegen welke problemen bent u in het werken in de setting van het ‘gewone’ gezinsleven aangelopen?’</i>	<i>‘Kunt u hier een voorbeeld van geven?’</i>
Vervolg vraag	<i>‘Wat waren hierin bevorderende factoren en valkuilen?’</i>	
Directe vraag	<i>‘Tegen welke problemen bent u aangelopen in de samenwerking met de biologische ouders?’</i>	<i>‘Kunt u hier een voorbeeld van geven?’</i>

Vervolg vraag	<i>'Wat waren hierin bevorderende factoren en valkuilen?'</i>	
Directe vraag	<i>'Tegen welke problemen bent u aangelopen in het inzetten van uw eigen netwerk?'</i>	<i>'Kunt u hier een voorbeeld van geven?'</i>
Vervolg vraag	<i>'Wat waren hierin bevorderende factoren en valkuilen?'</i>	
Directe vraag	<i>'Tegen welke problemen bent u aangelopen in het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat?'</i>	<i>'Kunt u hier een voorbeeld van geven?'</i>
Vervolg vraag	<i>'Wat waren hierin bevorderende factoren en valkuilen?'</i>	
SLOT		
Directe vraag	<i>'Als u zich als gezinshuisouder inleeft in de krachtgezinnen wat zou u dan mee willen geven aan de krachtgezinnen?'</i>	<i>'Zou u dit concreet kunnen formuleren in een aantal tips?'</i>
Directe vraag	<i>'Heeft u nog vragen en/of opmerkingen?'</i>	
Afronding	<i>'Bedankt voor u tijd en informatie.'</i> <u>Uitleg geven over wat er met de informatie gebeurt.</u>	

Bijlage 4. Schema gecodeerde interviews

In dit hoofdstuk wordt per deelvraag aangetoond welke fragmenten wij in ons onderzoeksverslag gebruikt hebben uit de uitgeschreven interviews, zoals te vinden in ons bronnenboek. Tevens, is te zien welke labels en kernlabels wij aan deze fragmenten gehangen hebben.

Deelvraag 1. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshouders geleerd met betrekking tot het werken in het 'gewone' gezinsleven?

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel
I – 05.07: In ons gezin staat de jeugdige centraal. Als gezin pas je je aan de behoefte van de jeugdigen aan.	Jeugdige centraal.	De jeugdige centraal
I- 14.20: Het is belangrijk om te kijken naar wat het kind kan. Wat is haalbaar? Stem goed af op het kind. Het ene kind kan bijvoorbeeld makkelijk klusjes doen en het andere kind nog niet.	Afstemming	
M – 06.30: Bij ons staat de jeugdige centraal. We kijken naar wat kan de jeugdige wel en wat kan de jeugdige niet?	Jeugdige centraal	
M – 06.30: We kijken naar de behoefte van de jeugdige. We willen namelijk maatwerk leveren door (waar mogelijk) samen met de jeugdige een plan op te stellen.	Behoefte. Maatwerk	
M – 18.41: Stel realistische verwachtingen die aangepast zijn aan de mogelijkheden van het kind.	Realistische verwachtingen	

B- 05.55: De jeugdige staat bij ons centraal. We stemmen waar mogelijk af op de behoefte van de jeugdige en niet op die van ouders.	Jeugdige centraal.	
K – 21:25 De jeugdige staat centraal en we stemmen af op zijn behoeften.	Jeugdige centraal. Afstemmen.	
A – 22:38: Wordt dus geen partij voor vader of voor moeder, maar bekijk het vanuit hoe heeft het kind het ervaren.	Partijdigheid. Ervaring kind.	
I – 12.00: De kinderen hebben een stem gehad in het proces in het gezinshuis. Ze mochten meebeslissen over welke kinderen enzovoort bij ons kwamen.	Een stem hebben. Meebeslissen	Samen als gezin
I-13.37: We hebben de kinderen ook goed voorbereidt en zijn veel met ze in gesprek gegaan over hoe het voor hen is. We zeggen altijd we doen het niet alleen. Onze eigen kinderen hebben ook een bijdrage.	Vorbereiding. In gesprek gaan	
B – 16.10: Het is belangrijk het gesprek met je kind aan te gaan.	Gesprek.	
K – 09:36: Je moet het wel samen met je gezin doen en dus afstemmen met elkaar.	Afstemmen.	

K – 10.41: Naar de kinderen luisteren is heel belangrijk. Trekken jullie het nog? Wat gaat goed? Wat gaat minder goed? Geef ze een stem.	Luisteren. Een stem geven.	
M – 14.15: Verder is het een valkuil dat je als ouder je eigen kind anders behandelt dan het kind van het gezinshuis of in het geval van krachtgezinnen van het vraaggezin.	Andere behandeling eigen kind.	Behandeling eigen kind.
B- 16.10: Wat ik denk dat in het gewone gezinsleven lastig kan zijn, is om de kinderen die je helpt, dus in dit geval de gezinshuiskinderen, gelijk te behandelen als je eigen kinderen.	Gelijke behandeling kind.	
M- 59.04: Het is voor jezelf ook belangrijk om voldoende oplaadmomenten te hebben, dus bijvoorbeeld eens per x aantal weken even een dag voor jezelf of je gezin inplannen.	Oplaadmoment.	Opladen.
B – 10.41: Wij gaan standaard eens per vier weken dicht om de vitaliteit te bewaken. Dat betekent dat alle kinderen uit logeren gaan.	Vitaliteit	

K – 59.03: Om het met zijn alle als gezin te kunnen blijven trekken, is het nodig om vrije momenten in te plannen. Bijvoorbeeld eens per twee weken een vrije dag waarop je echt even met je gezin bent.	Vrije momenten.	

Deelvraag 2. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd met betrekking tot het inzetten van het eigen netwerk?

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel
I – 24.23: Door het inzetten van je eigen netwerk verbreed je het netwerk van de jeugdige en bij de vraaggezinnen waarschijnlijk ook de ouders.	Netwerk verbreden	Netwerk vergroten
M- 52.40: Het sterke punt is dat het gezinshuiskind ook een netwerk op kan bouwen. Dat hij of zij ook vriendjes en vriendinnetjes kan leren kennen.	Netwerk opbouwen.	
B – 12.33: Wat een sterk punt is, is dat je de verschillende mensen met elkaar in contact brengt. Dus de gezinshuis kinderen met andere kinderen. Hier kunnen kinderen en ouderen veel van leren en positieve ervaringen in op doen.	In contact. Positieve ervaringen.	

K- 21.25: Ik denk dat de kracht is dat de gezinshuiskinderen met andere kinderen en ouderen in contact komen. Dat ze nieuwe mensen leren kennen.	Nieuwe mensen leren kennen.	
MI -13:08: Wij zijn graag in de buurt, omdat we graag contact hebben met iedereen. Op die manier wordt het netwerk van het kind vergroot.	Contact. Netwerk vergroten.	
A – 17:50: De kinderen gaan hiernaar sporten, paardrijden, voetballen en ik weet niet wat ze allemaal doen. In het dorp worden ze geaccepteerd. Ze worden ook zelf uitgenodigd voor logeerpartijtjes en we gaan bijvoorbeeld morgen met de buurkinderen allemaal pannenkoeken bakken en daarvoor worden hun ook gevraagd.	Acceptatie door omgeving.	
I – 25.25: Niet iedereen in je netwerk staat ervoor open dat je naast je eigen kinderen nog meer kinderen meeneemt naar bijvoorbeeld een verjaardag.	Openstaan.	Niet zitten te wachten op.
M – 50.55: Mensen uit mijn netwerk zitten er soms niet op de gezinshuiskinderen te wachten.	Niet zitten te wachten op.	

B- 12.33: Het lastige is dat de familie er niet altijd op zit te wachten. Vaak denken mensen daar heb je haar weer met de kinderen of met die en die.	Niet op zitten te wachten.	
K – 20.53: Niet iedereen zit er altijd op te wachten dat je extra kinderen meeneem.	Niet op zitten te wachten.	
AM – 09:12: Sommige jongeren passen bij bepaalde mensen uit ons netwerk niet. Dan moet je daar ook niet op in gaan zetten.	Niet passend	
K- 21.10: Ik denk dat het daarin belangrijk is richting je netwerk aan te geven wat je doet, waarom je dat doet en informatie te geven over de kinderen. Vaak hebben mensen uit ons netwerk al een vooroordeel over de kinderen, terwijl ze hen niet kennen.	Informatie geven. Vooroordeel.	Informatie geven.

Deelvraag 3. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd met betrekking tot het creëren van een positief leefklimaat?

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel
I – 28.01: Je creëert positiviteit door oprecht beschikbaar te zijn. Als je een trucje opvoert dan krijg je	Beschikbaar zijn	Beschikbaarheid

geen verbinding met de jeugdige.		
B – 07.13: Het is weleens zo dat ik thuisblijf, omdat het beter gaat als ik beschikbaar ben. Als ik niet beschikbaar ben, kunnen er boze buien komen.	Beschikbaar zijn.	
A – 16.13: Kinderen mogen ook weten dat wij er zijn voor hen en dat we als ze problemen hebben er ook voor hen zijn. Dat je die bij ons neer kunt leggen.	Er zijn	
I – 28.01: Stel je kwetsbaar op. Ik denk dat die oprechtheid het belangrijkste is. Vertel over wat je zelf hebt meegemaakt.	Kwetsbaar opstellen, oprechtheid	Kwetsbaarheid
M – 38.01: Het is belangrijk om kwetsbaar te zijn. Op die manier kan het kind goed opgroeien en zich goed ontwikkelen.	Kwetsbaar.	
B- 35.53: Daarnaast is het belangrijk om je kwetsbaar op te stellen. Laat zien dat ook jij emoties hebt en vertel dingen uit ervaring. Je hebt zelf ook genoeg meegemaakt.	Kwetsbaar.	

K – 23.20: Daarna is het belangrijk om kwetsbaar te zijn. Laat horen wat je zelf hebt meegemaakt, want op die manier vertellen kinderen zelf ook meer.	Kwetsbaar	
MI- 19:16: Ik probeer ernaast te gaan staan, niet dat ze tegen mij opkijken, dus waar zij zich kwetsbaar opstellen, stel ik mij ook kwetsbaar op. Dus door voorbeelden uit mijn opvoeding halen waar ik heel erg tegen aan loop.	Gelijkwaardigheid. Kwetsbaarheid.	
K – 23.20: Wees betrouwbaar. Kinderen gaan testen of je veilig bent door te kijken of je doet wat je zegt.	Betrouwbaar. Testen.	Betrouwbaarheid
M – 58:06: Het is belangrijk om betrouwbaar te zijn, zodat het kind weet wat hij aan je heeft.	Betrouwbaar	
I – 30.01: Steek in op het positieve. Kijk vanuit de positieve benadering. Benoem wat wel in plaats van wat niet	Positieve benadering	Positieve benadering
B- 35.53: De positieve benadering is heel belangrijk, dus geef veel complimenten. Kijk naar wat er al wel allemaal goed gaat, want kinderen horen vaak zat wat er niet goed gaat.	Positieve benadering. Complimenten.	

K- 05.20: Dat er een positieve sfeer is, is belangrijk.	Positieve sfeer.	
M – 18.41: Zorg dat thuis een positieve en veilige plek is voor het kind.	Positief. Veilig	
K – 23.20: Complimenten zijn erg belangrijk. Gerichte complimenten op wat de jeugdige doet.	Complimenten.	
A – 18:45: Je kijkt naar wat kan je wel doen in een lastige situatie.	Wat kan wel	
MI – 10:13: Dus dat is wel echt het aansluiten, vind ik wel onze kracht.	Aansluiten	
I - 31.00: Dat ligt hem in het stuk dat ik soms te veel kijk naar wat kan niet in plaats van naar wat kan wel. De focus ligt dan te veel op het negatieve. Een beloning werkt vaak veel beter dan een consequentie. Om onder andere die reden is het belangrijk om in te spelen op het positieve.	Wat niet.	Negativiteit

D – 56.03: Daarin denk ik dat een mogelijke valkuil kan zijn dat je te veel de focus legt op wat niet kan. Het is echter mooier om te kijken naar wat wel. De jeugdige heeft er niet zoveel aan om te horen wat niet, maar het is juist belangrijk om te horen wat wel. Als een kind bijvoorbeeld ‘poep’ zegt. Kan je zeggen dat mag niet, maar het kind heeft meer aan wat kan wel. Dan kan je benoemen je mag stoppen met ‘poep’ wat je wel mag zeggen is...	Wat kan niet	
B- 35.53: Structuur en afspraken die duidelijk zijn, is belangrijk.	Structuur. Duidelijke afspraken.	Structuur
M – 14.15: <i>Ik had nog wat sterke punten opgeschreven. Biedt structuur. Voor krachtgezinnen is het belangrijk om ouders daarin te steunen. Dus help ouders in het bieden van structuur.</i>	<i>Structuur</i>	
K- 05.20: <i>Dat er regels zijn en een structuur aanwezig is, is belangrijk.</i>	<i>Regels. Structuur</i>	
M – 14:15: <i>Rust en regelmaat is heel belangrijk in het gezinsleven en om een goede structuur neer te zetten.</i>	<i>Rust. Regelmaat. Structuur</i>	

<i>M- 14.15: Dit kan tegelijkertijd een valkuil zijn. Dat er niet genoeg rust, regelmaat en structuur is. Gedacht wordt dat de kinderen het wel weten, maar het kan maar zo zijn dat ze het nog niet in hun systeem hebben en hier extra ondersteuning bij nodig hebben.</i>	<i>Structuur. Ondersteuning</i>	

Deelvraag 4. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd met betrekking tot de samenwerking met de biologische ouders?

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel
I – 14.30: We zijn voorstander van het betrekken van biologische ouders waar mogelijk, want het kind blijft altijd met hen verbonden. We willen biologische ouders altijd de overtuiging meegeven dat we het samen doen.	Samen met de biologische ouders.	Samen met biologische ouders.
B- 18.35: Moeder betrekken bij de gang van zaken en de normale dingen. Dat kan zijn altijd een kopie van het rapport meegeven of foto's sturen.	Betrekken.	
K – 19.06: Wij betrekken biologische ouders graag bij alles en willen hier moeite doen.	Betrekken.	

M – 18.41: Het is belangrijk dat de krachtgezinnen de regie bij ouders laten liggen.	Regie.	
M – 14.15: Het is belangrijk dat er wordt stilgestaan bij de normen en waarden van het biologische gezin.	Normen en waarden.	
M – 22.12: Wat ik denk dat een sterk punt is, is om altijd te overleggen met biologische ouders.	Overleggen.	
I- 15.07: We willen afstemmen met de biologische ouders. Willen die bijvoorbeeld graag met het kind naar de kapper dan zorgen wij dat we hem niet naar de kapper doen, zodat dat kan als hij ouders ziet.	Afstemmen	
A – 07:19: Als je goed met ouders kunt samenwerken dan doet het kind het ook goed.	Samenwerken	
A – 22:09: Dat je eigenlijk wel moet proberen om beide kanten, dus en de ouders en het krachtgezin zoveel mogelijk allebei in hun kracht te zetten.	Kracht	

AM -10:22: Het is zijn moeder en die wil je zoveel mogelijk in haar kracht zetten.	Kracht	
A – 09:40: Ieder kind heeft natuurlijk al zijn eigen problemen en hoe ga jij daar mee om, hoe gaat het kind daarmee om en hoe gaan de ouders daar mee om. Hoe gaan we daar samen mee om?	Omgaan met problemen. Samen.	
A – 08:36: Er wordt samengewerkt bij de deeltijd kinderen met ouders om uithuisplaatsing te voorkomen.	Samenwerken. Uithuisplaatsing.	
A – 19:33: Dat samenwerken echt superbelangrijk is en dat het kind dat ook voelt. Dat er één lijn is. Dat er geen ruis ontstaat.	Samenwerken. Eén lijn. Ruis	
AM – 05:02: Ik word geen ouder van de kinderen, maar dit is aanvullend op ouders. Dus wat ouders zelf niet kunnen daar vullen wij op aan, maar wat ouders zelf wel kunnen daar proberen we op in te zetten.	Aanvullend.	

I- 17.08 Je moet altijd richting het kind zorgen dat je de biologische ouders niet afvalt. Juist andersom. Je moet de goede dingen van de biologische ouders aan het kind laten zien.	Biologische ouders niet afvallen.	Biologische ouders niet afvallen
M – 25.57: Als de biologische ouders hun afspraken niet nakomen, is het belangrijk de biologische ouders niet af te vallen.	Biologische ouders niet afvallen.	
B- 26.11: Het is belangrijk om uit het conflict met ouders te blijven. Je bent geen actieve partij. Je valt ouders niet af in het bijzijn van het kind.	Conflict. Afvallen.	
K – 18.01: Ouders zullen soms iets anders doen dan je gezegd hebt of dan jou goed lijkt, maar ook dan moet je aan het kind laten zien dat je wel achter de ouders staat of in elk geval de ouder niet afvalt.	Achter ouders staan.	
A – 19:33: Dat de ouder niet negatief mag praten over een krachtgezin en het krachtgezin ook niet negatief zich moet uitlaten over de ouder.	Negatief praten over	

I – 16.08: Het kind kan anders in een loyaliteitsconflict terecht komen en dat wil je niet. Je kunt het waanzin vinden dat ze niet komen, maar dat uit je niet richting het kind. Je probeert het positieve in te zien.	Loyaliteitsconflict. Positief blijven.	Loyaliteitsconflict
M – 25.57: Het kind kan dan in een loyaliteitsconflict komen. Probeer uit te leggen waarom ouders de afspraak niet nakomen zonder negatief over ouders te praten. Je wilt dat het kind positief naar ouders blijft kijken.	Loyaliteitsconflict. Positief.	
M – 22.12: Biologische ouders kunnen veel vragen en een valkuil hierin kan zijn dat je erin meegaat. Probeer te kijken wat wil ik? Wat kan ik? Anders moet jij straks hard werken, terwijl het gezin hard moet werken. Communiceer dit duidelijk.	Hard werken. Communicatie.	Communicatie
K – 11.40: We zien vaak dat de biologische ouders denken dat wij het wel even oplossen. Je moet duidelijk communiceren dat dit niet zo is.	Oplossen. Communicatie.	
I – 15.07: Hierin willen we duidelijk communiceren richting ouders. Wat kunnen wij? Wat gaan wij doen?	Duidelijk communiceren.	

A -19:33: Dat als er iets gebeurde je dat goed communiceert met het krachtgezin of de ouder van herkomst.	Communicatie	
B- 18.35: Je moet voorzichtig zijn en op de rem trappen. De valkuil is het bewaken van die grens.	Grens bewaken.	Grenzen
I – 15.07: Tegelijkertijd ook waar ligt onze grens. Het is belangrijk je grens aan te geven, omdat biologische ouders over die grens heen kunnen gaan en jou al het werk kunnen laten doen	Grens aangeven	
M – 25.57: Ik denk dat het soms toch lastig is om je grens aan te geven richting biologische ouders. Je wilt veel voor ouders doen, omdat ze al niet zo'n fijne tijd gehad hebben. Hierbij kan het zijn dat je te veel op je vork neemt of te hard aan het werken bent. Kijk naar wat kan en wat haalbaar is? Geef hierin duidelijk je grens aan.	Grenzen aangeven	

Bijlage 5. De focusgroep

Om deelvraag vijf te kunnen beantwoorden hebben wij in samenspraak met Salvo D'Agata een focusgroep opgesteld, bestaande uit twee krachtgezinnen en Salvo. Voorafgaand aan de bijeenkomst hebben we een agenda gemaakt. Deze agenda is in paragraaf 5.1 te zien. Daarnaast hebben wij gebruik gemaakt van twee creatieve vormen, namelijk een MindMap, zoals te zien in paragraaf 5.2, en stellingen, zoals te zien in paragraaf 5.1 *De agenda*.

5.1 De agenda

Agenda focusgroep	
Datum: 16-04-2021	Tijd: 9:30u
Aanwezig: Annebeth, Angela, Salvo D'Agata, G. Wildeboer en P. Kleeff	Notulist: Angela van Middendorp
Benodigdheden: Wit blad, stift en stellingen	Locatie: Microsoft Teams
De inleiding	
1. Angela heet iedereen welkom. Er wordt mondelinge toestemming gevraagd voor het opnemen van het gesprek.2. Annebeth licht toe wat het doel van ons onderzoek en deze focusgroep is.3. <i>Vorstelrondje</i>: Alle deelnemers vertellen kort iets over hunzelf.4. Gezamenlijk afspraken maken over wat er wel en niet gaat gebeuren. Ruimte geven aan de wensen van de deelnemers.	

De kern

Thema: Werken in het 'gewone' gezinsleven

1. Angela schrijft 'werken in het 'gewone' gezinsleven' op een blad en zet hier een cirkel om.
2. De deelnemers benoemen wat dit bij hen oproept. Angela geeft waar nodig beurten en zorgt dat iedereen aan het woord is geweest.
3. Angela schrijft dit op het blad op.

1. Annebeth benoemt stelling 1: *Ik denk dat het belangrijk is om de jeugdige centraal te stellen in de begeleiding. Hierbij kan het zijn dat ik mijn kind anders behandel dat de kinderen van het vraaggezin.* Er wordt gediscussieerd.
2. Angela benoemt stelling 2: *Ik denk dat het belangrijk is om met mijn gezin in gesprek te gaan over het (willen) zijn van een krachtgezin.* Er wordt gediscussieerd.
3. Angela benoemt stelling 3: *Ik denk dat het belangrijk is dat we als krachtgezin voldoende oplaadmomenten hebben.* Er wordt gediscussieerd

Thema: Het inzetten van je eigen netwerk in de hulpverlening

1. Angela schrijft 'Het inzetten van je eigen netwerk in de hulpverlening' op een blad en zet hier een cirkel om.
2. De deelnemers benoemen wat dit bij hen oproept. Annebeth geeft waar nodig beurten en zorgt dat iedereen aan het woord is geweest.
3. Angela schrijft dit op het blad op.

1. Angela benoemt stelling 1: *Ik denk dat het belangrijk is om het vraaggezin te helpen met het vergroten van hun netwerk.* Er wordt gediscussieerd.
2. Annebeth benoemt stelling 2: *Ik denk dat mijn netwerk niet altijd zit te wachten op 'extra' personen.* Er wordt gediscussieerd.
3. Angela benoemt stelling 3: *Ik denk dat mijn netwerk geen informatie over het vraaggezin en mijn werk als krachtgezin nodig heeft.* Er wordt gediscussieerd.

15 minuten pauze

Thema: Het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat

1. Angela schrijft 'Het creëren van een positief en ondersteunend leefklimaat' op een blad en zet hier een cirkel om.
2. De deelnemers benoemen wat dit bij hen oproept. Angela geeft waar nodig beurten en zorgt dat iedereen aan het woord is geweest.
3. Angela schrijft dit op het blad op.

1. Annebeth benoemt stelling 1: *Ik denk dat het niet belangrijk is om mezelf kwetsbaar op te stellen richting het vraaggezin.* Er wordt gediscussieerd.
2. Angela benoemt stelling 2: *Ik denk dat het belangrijk is om beschikbaar en betrouwbaar te zijn.* Er wordt gediscussieerd.
3. Annebeth benoemt stelling 3: *Ik denk dat het niet nodig is om vanuit de positieve benadering te werken.* Er wordt gediscussieerd.
4. Angela benoemt stelling 4: *Ik denk dat ik soms de focus te veel kan leggen op wat niet mag.* Er wordt gediscussieerd.

Thema: De samenwerking met ouders

1. Angela schrijft 'De samenwerking met ouders' op een blad en zet hier een cirkel om.

2. De deelnemers benoemen wat dit bij hen oproept. Annebeth geeft waar nodig beurten en zorgt dat iedereen aan het woord is geweest.
3. Angela schrijft dit op het blad op.

1. Angela benoemt stelling 1: *Ik denk dat het belangrijk is om zoveel mogelijk samen te werken met ouders en hierbij ouders in hun ouderrol te laten.* Er wordt gediscussieerd.
2. Angela benoemt stelling 2: *Ik denk dat het niet uitmaakt om ouders af te vallen. Als ik het ergens niet mee eens ben, vertel ik dit in het bijzijn van de kinderen.* Er wordt gediscussieerd.
3. Annebeth benoemt stelling 3: *Ik denk dat heldere afspraken, duidelijke communicatie en mijn grens aangeven belangrijk zijn.* Er wordt gediscussieerd.
4. Annebeth benoemt stelling 4: *Ik denk dat het belangrijk is om regelmatig met de gedragswetenschapper te sparren.* Er wordt gediscussieerd.

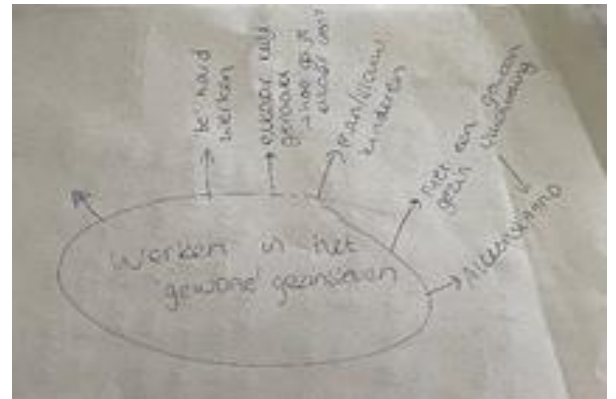
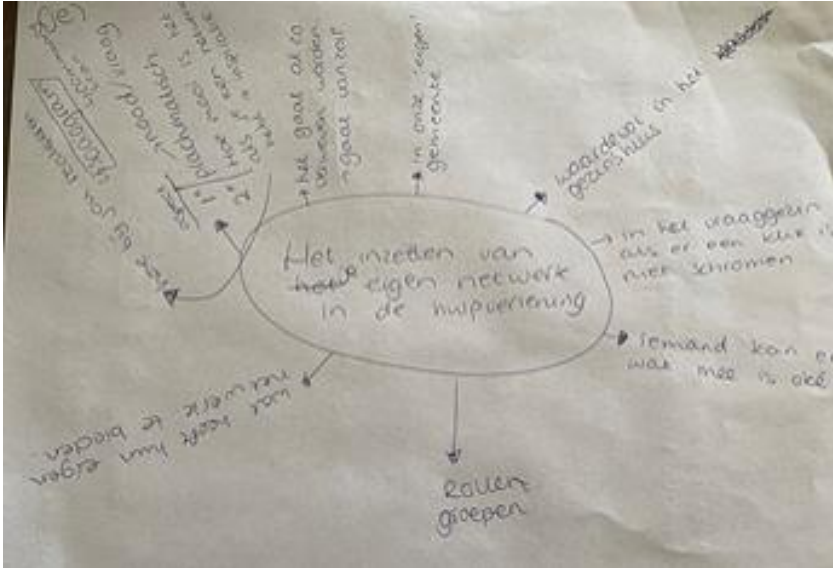
Het slot

1. Annebeth bedankt iedereen voor zijn komst.
2. Annebeth bespreekt wat er met de opname gaat gebeuren.
3. Er is ruimte voor eventuele vragen en/of opmerkingen

5.2 De MindMap

Om inzicht te krijgen in hetgeen Salvo D'Agata, G. Wildeboer en P. Kleeff te binnen schiet als het gaat om de vier thema's hebben wij gebruik gemaakt van een MindMap. Op elk blad is een thema te zien met daaromheen een cirkel. De woorden die om de cirkel heen staan, zijn de ingevoingen die de deelnemers hadden bij het desbetreffende thema. Gezien de tijd hebben we alleen bij het thema

werken in het 'gewone' gezinsleven en het inzetten van je eigen netwerk een MindMap gemaakt.

Bijlage 6. Schema gecodeerde transcriptie focusgroep

Om de vertaling van de informatie van de gezinshuishoudens naar de praktijk van de krachtgezinnen te maken, hebben wij een focusgroep opgesteld., zoals te lezen in *Hoofdstuk 3*.

Onderzoeksmethoden op pagina zeventien. De gecodeerde transcriptie van deze focusgroep is in dit hoofdstuk terug te lezen. De antwoorden zijn per deelvraag gesorteerd.

Deelvraag 1. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd met betrekking tot het werken in het 'gewone' gezinsleven?'

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel
P- 16.50: Wij zijn nu vooral met het echtpaar bezig, terwijl de vraag was dat er met het jeugdige getobberd werd.	Echtpaar. Jeugdige.	De jeugdige centraal
P- 16.50: Je komt erachter dat onder het tobberen met de jeugdige een ander probleem ligt.	Tobberen. Probleem.	
G- 20.05: Ik weet niet of het altijd belangrijk is om de jeugdige centraal te stellen in het vraaggezin.	Jeugdige. Centraal stellen.	
G- 20.05: Ik denk dat ik bij mijn vraaggezin moeder en de jeugdige beiden centraal zou zetten.	Centraal.	
P- 19.26: Elk kind heeft een andere aanpak nodig.	Aanpak	Behandeling eigen kind
P- 19.26: Er zijn regels en afspraken voor iedereen, maar ook afspraken die voor het ene kind belangrijk zijn, maar voor het andere kind niet hoeven.	Regels. Afspraken.	

S- 21.13: Ik kan me voorstellen dat je je eigen kind een andere rol toedicht.	Andere rol	
G- 23.49: Ik vind het belangrijk om met mijn gezin in gesprek te gaan. Wij doen dat.	Gesprek	Samen als gezin
G- 24.52: We kijken met onze kinderen naar hoe gaan we het doen?	Hoe?	
P- 25.20: Wij hebben het ook met onze kinderen gedeeld.	Delen	
P- 26.40: Ik denk dat we ze hierin meegenomen hadden. Zeker als je je eigen gezin betreft.	Meenemen. Eigen gezin.	
P- 26.40: De kinderen moeten er volledig achter staan.	Volledig achterstaan.	
S- 27.40: Ik weet dat het derde krachtgezin goed heeft afgestemd met hun kinderen.	Afstemming.	
S- 27.40: Ze willen dat de kinderen een positieve eerste ervaring op doen.	Positieve eerste ervaring.	Positieve ervaringen
G- 28.45: Dat kan ik alleen maar beamen. Dat je op zoek gaat naar positieve ervaringen.	Positieve ervaringen	
G- 34.05: Wij hebben gezegd dat als we een weekend vrij	Vrij. Beschikbaarheid	Vrij

zijn we ook niet beschikbaar zijn als krachtgezin.		

Deelvraag 2. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd met betrekking tot het inzetten van hun eigen netwerk?

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel
P -37.13: Ik zou in het vraaggezin als ik een klik of mogelijkheid zie niet schromen om dat in te zetten.	Klik. Mogelijkheid. Inzetten.	Match
S- 40.02: Ik kan me voorstellen dat er twee aspecten zijn. Eén van pragmatisch. We zetten het ter ondersteuning in, omdat er nood is.	Pragmatisch. Ondersteuning. Nood.	Aspect
S- 40.02: Het tweede aspect is dieper. Dat je op deze manier als krachtgezin kan laten zien hoe mooi het is dat je een netwerk hebt. Dat je als inspiratie mag dienen.	Netwerk. Inspiratie.	
G- 40.44: Wij willen een sociogram maken.	Sociogram.	Sociogram
P- 42.02: Ik zou bij het vraaggezin in eerste instantie kijken wat heeft het eigen netwerk te bieden?	Eigen netwerk	Netwerk vergroten

G- 45.16: Het hoeft niet mijn netwerk te zijn. Ik zou kijken hoe ze zelf hun netwerk kunnen vergroten.	Zelf netwerk vergroten	
P- 46.33: Ik gooi nog wel eens een vraag in mijn netwerk uit.	Vraag uitgooien	Vraag uitgooien
G- 48.13: Ik zou minimaal informatie geven over het vraaggezin.	Minimaal. Informatie.	Informatie
P- 48.32: Het algemeen delen dat je krachtgezin bent, hebben wij wel gedaan.	Delen.	

Deelvraag 3. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd met betrekking tot het creëren van een positief leefklimaat?

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel
G- 50.52: Wij stellen ons op zoals we zijn.	Opstellen. Zoals je bent.	Jezelf zijn
P- 51.08: In ieder geval jezelf zijn.	Jezelf zijn.	
G- 51.12- Precies, je eigen puurheid.	Puurheid	
G- 50.52: Als dat de ene keer kwetsbaar is dan is dat zo.	Kwetsbaar	Kwetsbaarheid
G- 50.52: Het is niet altijd makkelijk om kinderen op te voeden. Ik ga dan niet	Makkelijk. Opvoeding.	

wegwimpelen dat het makkelijk is.		
G- 50.52: Ik denk dat het belangrijk is om je kwetsbaar op te stellen.	Kwetsbaar	
S- 51.15: Ik kan me voorstellen dat als je zelf op een berg zit en de ander zit er niet goed in dat je benoemt ik zit nu op een berg, maar een aantal maanden geleden zat ik ook op een dal.	Berg. Dal. Benoemen	Benoemen
P- 52.08: Ja, het gewoon benoemen van dingen doet denk ik al heel veel.	Benoemen	
P- 54.42: Hierin is het dan goed om te benoemen dat je een gezinshuis hebt die ook onvoorspelbaar is.	Benoemen. Onvoorspelbaar.	
S- 54.52: Verwachtingenmanagement	Verwachtingenmanagement	
P- 54.53: Als je dat in het begin goed uitlegt, hoeft het ze niet te verbazen als je een keer afzegt.	Uitleg	
G- 52.48: De kracht van ons zit er nu in dat we ons buiten de kantoor paden begeven.	Kracht. Kantoorpaden.	Kracht
G- 52.48: Je bent er op de momenten dat je verwacht wordt.	Er zijn.	Er zijn

G- 52.48: Betrouwbaar doen we door te zeggen wat we doen en te doen wat we zeggen. Ik wil uitdragen dat ik betrouwbaar ben.	Betrouwbaar	Betrouwbaarheid
S- 53.31: Daar kan bij de ander een gevoeligheid liggen, want is de ander echt betrouwbaar?	Betrouwbaar	
S- 53.31: Je wilt voorspelbaar zijn, maar dat lukt niet altijd.	Voorspelbaar	Voorspelbaarheid
S- 54.15: Je wilt niet in een negatieve spiraal terecht komen.	Negatieve spiraal	
S- 56.32: Wat ik nog wel interessant zou vinden wanneer er een moment komt dat de andere ouder iets voor jou kan betekenen. Gelijkwaardigheid.	Betekenen voor, Gelijkwaardigheid.	Gelijkwaardigheid.
G- 57.10: Wij willen naast het gezin staan.	Ernaast staan.	
P- 59.01: Ik denk dat het bij het krachtgezin makkelijker is om ernaast te staan, want het kind woont nog thuis.	Ernaast staan. Thuiswonend	

Deelvraag 4. Wat hebben zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geleerd met betrekking tot de samenwerking met de biologische ouders?

Fragment (met fragmentcode)	Label	Kernlabel

G- 01.00.10: Je kan ouders veel meer in hun kracht zetten, omdat ze die ouderrol nog volledig hebben.	Kracht. Ouderrol.	Kracht
G- 01.00.45: Wat wil je horen? Het is een open deur hoe wij in het afvallen van ouder staan.	Open deur. Ouders afvallen.	Ouders afvallen.
P- 01.04.40: Je mag soms ook benoemen dat je het zelf niet weet. Dat je geen antwoord hebt.	Niet weten. Geen antwoord.	Onwetend.
S- 01.05.10: Ik denk dat cultuur een sterke factor is.	Cultuur	Cultureel werken
S- 01.05.10: Het is een andere cultuur. In de communicatie kun je denken dat je het goed hebt overgebracht.	Cultuur. Communicatie	
S- 01.05.10: Cross cultureel werken	Cross cultureel	
G- 01.05.57: Je moet levelen met je vraaggezin.	Levelen	Levelen
G- 01.05.57: Focus op de taal.	Taal	Taal
P- 01.07.56: Er is een gedragswetenschapper gekoppeld. Ik heb nog niet het idee gehad haar nodig te hebben.	Gedragswetenschapper. Nodig hebben.	Gedragswetenschapper.
G- 01.08.31: Ik denk wel dat sparren met de	Gedragswetenschapper	

gedragwetenschapper belangrijk is.		
G- 01.08.31: Als is het niet om men het idee te geven dat krachtgezinnen maar wat doen.	Maar iets doen.	Verantwoording.
S- 01.09.18: Als je het hebt over het verantwoorden en de Jeugdwet past het in het concept om het draagvlak met een gedragwetenschapper te hebben, geeft het versterking.	Verantwoorden. Jeugdwet. Draagvlak.	

Bijlage 7. Ons product

In paragraaf 9.2 van ons onderzoeksverslag doen wij een aantal algemene aanbevelingen, zoals te lezen op pagina 34. Deze aanbevelingen hebben we verder uitgewerkt tot een advies. Dit advies zullen we in paragraaf 7.1 theoretisch onderbouwen en in paragraaf 7.2 op nader toelichten. Tevens, hebben we in paragraaf 7.4 een implementatieplan geschreven. Ons advies is geschreven voor de krachtgezinnen en zal voortvloeien in een praktische, toegankelijke en overzichtelijke kaart voor krachtgezinnen, zoals te zien in paragraaf 7.3.

Normaal gesproken wordt een advies naar de opdrachtgever geschreven. Salvo D'Agata had echter vanuit Spring Up de wens dat ons advies gericht wordt aan de krachtgezinnen, omdat wij kijken naar de lessen die krachtgezinnen mogelijk mee kunnen nemen in de praktijk. Ons advies zal allereerst aan Salvo en Monique D'Agata van Spring Up worden gepresenteerd. Daarna is het hun taak om de kaart in de Toolbox van de krachtgezinnen toe te voegen en deze tijdens het werven, selecteren en ondersteunen van krachtgezinnen bij hen onder de aandacht te brengen.

Doordat de krachtgezinnen zich in de startende fase bevinden, is er nog geen helder beeld van de mogelijke valkuilen waar krachtgezinnen in de praktijk tegenaan lopen. Ons beeld is gebaseerd op de ervaring van de zelfstandig ondernemende gezinshuisouders, maar het is niet met zekerheid te zeggen dat de krachtgezinnen deze valkuilen ook tegenkomen in de praktijk. Hierdoor is er geen garantie dat ons advies ook daadwerkelijk helpend zal zijn voor krachtgezinnen in de praktijk. Tijd, ervaring en vervolgonderzoek zou uit moeten wijzen of onze adviezen helpend zijn in de praktijk.

Ons advies bestaat uit zeven mogelijke valkuilen die krachtgezinnen in de praktijk tegen kunnen komen. Tevens, bevat ons advies mogelijk helpende factoren in het voorkomen of aanpakken van deze valkuilen.

7.1 De theoretische onderbouwing van ons advies

In deze paragraaf leiden we ons advies in met een theoretische onderbouwing op basis van het uitgevoerde onderzoek.

Om tot een bruikbaar product te komen hebben wij allereerst een vooronderzoek gedaan om data te verzamelen die zouden leiden tot het verbeteren van de praktijk van de krachtgezinnen. Om deze data te kunnen verzamelen hebben we allereerst zelfstandig ondernemende gezinshuisouders geïnterviewd en De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen (2018) geraadpleegd. Hierdoor kregen we een helder beeld van de valkuilen en bevorderende factoren in het werken in een gezinshuis.

Vervolgens hebben we deze bevorderende factoren en valkuilen met onze opdrachtgever en twee krachtgezinnen besproken tijdens de focusgroep bijeenkomst. Op die manier hebben we de vertaalslag van de informatie van de gezinshuisouders naar de praktijk van de krachtgezinnen kunnen maken. De krachtgezinnen benoemden dat er zeven mogelijke valkuilen waren waar ze in de praktijk tegenaan zouden kunnen lopen. Tevens, benoemden de krachtgezinnen een aantal bevorderende factoren die de gezinshuisouders benoemd hadden in te kunnen zetten in het werkveld om deze valkuilen te voorkomen of aan te pakken.

In samenspraak met Salvo D'Agata hebben we ervoor gekozen om de verzamelde data uit te werken in een advies. Wij hebben gekozen voor het schrijven van een advies, omdat een advies onder andere bijdraagt aan het inzichtelijk maken wat er verbeterd zou kunnen worden binnen een organisatie (Van der Donk & Van Lanen, 2017). Ons advies geeft een duidelijke weergave van de mogelijke valkuilen die krachtgezinnen tegen kunnen komen in de praktijk en hetgeen helpend kan zijn in het aanpakken van deze valkuil.

Naar aanleiding van een gesprek met Salvo D'Agata kwamen we tot de conclusie dat het voor Spring Up handig is om een uitgebreid advies te krijgen die gericht is aan de krachtgezinnen. Dit advies bevat informatie over de mogelijke valkuilen waar krachtgezinnen in de praktijk tegenaan kunnen lopen en de bevorderende factoren die kunnen helpen in het voorkomen of aanpakken van deze valkuilen. Echter, benoemde Salvo dat het voor krachtgezinnen meer toegankelijk is om ons advies op een praktisch en makkelijk te raadplegen manier uit te werken. Om die reden hebben wij ervoor gekozen om ons advies voort te laten vloeien in een kaart. Deze kaart is in de vorm van een Infographic en bevat afbeeldingen en verschillende kleuren. Er wordt een beperkt aantal woorden gebruikt. De woorden worden met afbeeldingen ondersteund, zodat de informatie sneller uitgelegd wordt en er één overzichtelijk beeld is (David, 2010).

Ons advies bevat zeven punten. Per punt zullen wij een theoretische onderbouwing geven.

In gesprek gaan met je gezin

Naar aanleiding van de interviews met de gezinshuisouders en De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen (2018) kwam naar voren dat het belangrijk is om als gezinshuisouders oog te hebben voor de behoeften en wensen van je eigen kinderen en daarbij regelmatig te checken of ze nog achter het zijn van een gezinshuis staan door met je kinderen in gesprek te gaan (NJI, 2018). De krachtgezinnen benoemden tijdens de focusgroep bijeenkomst dat ze hetgeen benoemt staat in De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen met betrekking tot het in gesprek gaan met je gezin over de hulpverlening die je biedt ook belangrijk vinden voor hun eigen gezin tijdens het zijn van een krachtgezin. Dit punt wordt daarom opgenomen in ons advies.

Voldoende oplaadmomenten creëren

Voor professionals en hun kinderen is het belangrijk om voldoende oplaadmomenten te hebben. Dit is voor beide partijen belangrijk om de manier van leven waarin werken en privé met elkaar vervlochten zijn vol te houden. Tevens, kunnen ouders die werken in de jeugdzorg tijdens deze momenten tijd doorbrengen met alleen hun eigen kinderen. Dit is belangrijk om de band met hun eigen kinderen te behouden en te versterken (NJI, 2018). De methode van Marscha Struijk kan helpend zijn bij het inplannen van oplaadmomenten. Deze methode benoemt dat er in de jeugdzorg veel op je af komt en je jezelf daarbij kwijt kunt raken. Mascha wil deze professionals helpen door keuzes te maken vanuit jezelf waardoor je meer energie overhoudt en je fijner voelt (Marscha, 2019).

De krachtgezinnen benoemden tijdens de focusgroep bijeenkomst dat ze het hebben van voldoende oplaadmomenten belangrijk vinden om een balans tussen energie verbruiken en opladen te hebben. Om deze reden zal dit punt opgenomen worden in ons advies.

Het vergroten van het netwerk van het vraaggezin wanneer deze beperkt is

Het versterken van de eigen kracht van onder andere een gezin is een belangrijke pijler van de transitie van de jeugdzorg. Het uitgangspunt hierbij is dat jeugdigen en hun ouders hun sterke kanten en sociale netwerk benutten, waardoor ze zoveel als mogelijk de regie over hun eigen leven behouden en de zelfredzaamheid van het gezin vergroot wordt. Onder zelfredzaamheid wordt de mogelijkheid van mensen om zich met zo min mogelijk professionele ondersteuning te redden bedoeld. Tevens, kunnen veel voorkomende lichte problemen die bij de opvoeding horen opgelost worden (NJI, 2018). Het kan helpend zijn om een sociogram te gebruiken om het netwerk van het gezin in kaart te brengen. Een sociogram is een visuele weergave van de onderlinge relaties die een persoon heeft. Bij een sociogram wordt er gekeken naar de sterke kanten, waarden, krachten en behoeften van het gezin (Remmerswaal, 2013).

Uit onze onderzoeksresultaten kwam naar voren dat de gezinshuisouders het belangrijk vinden om het netwerk van hun cliënten, oftewel de jeugdigen, te vergroten door hun eigen netwerk in te zetten. De krachtgezinnen benoemden tijdens de focusgroep bijeenkomst dat ze het ook belangrijk vinden om het netwerk van hun cliënten, oftewel het vraaggezin, te vergroten. Hierbij willen ze de focus leggen op het gehele gezin. Dit willen ze doen door te kijken naar hoe het gezin zelf het netwerk kan vergroten door bijvoorbeeld met een kind naar de voetbalclub te gaan. Om deze reden zal dit punt in ons advies opgenomen worden.

Jezelf kwetsbaar, betrouwbaar en beschikbaar opstellen

Het kan voorkomen dat het vraaggezin weinig of geen vertrouwen heeft in de hulpverlening door de negatieve ervaringen met de hulpverlening in het verleden. Hierdoor kan het zijn dat het vraaggezin argwaan heeft richting het krachtgezin. Het krachtgezin kan dan in een negatieve spiraal met het vraaggezin terecht komen (S. D'Agata, persoonlijke communicatie, 9 april 2021). Uit onze onderzoeksresultaten komt naar voren dat krachtgezinnen vinden dat kwetsbaar, betrouwbaar en beschikbaar zijn, helpt om deze negatieve spiraal te doorbreken. Op die manier kan er namelijk gewerkt worden aan het onderlinge vertrouwen en de samenwerkingsrelatie (NJI, 2017).

Door je kwetsbaar op te stellen ga je naast het gezin staan en nodig je ze uit om meer te vertellen. Tevens, krijgt het vraaggezin inzicht in het feit dat het normaal is dat bijvoorbeeld de opvoeding soms lastig is of dat het oké is om soms te huilen (Nabuurs, 2018). Door beschikbaar te zijn voelt het vraaggezin zich gesteund door het krachtgezin (NJI, 2018). Doordat je zegt wat je doet en doet wat je zegt creëer je als krachtgezin betrouwbaarheid bij het vraaggezin (Nabuurs, 2018). Hierdoor kan het vraaggezin vertrouwen op wat je zegt. Om de hierboven genoemde redenen zal dit punt meegenomen worden in ons advies.

Samenwerken met ouders en ouders bekrachtigen in hun ouderrol

Uit onze onderzoeksresultaten kwam naar boven dat het voor het krachtgezin belangrijk is om samen te werken met ouders, omdat ouders de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van het kind dragen en samenwerking bijdraagt aan positieve uitkomsten van de hulpverlening (Verduijn & Noordeggraaf, 2020). Er kan samengewerkt worden met ouders door middel van heldere en haalbare afspraken, duidelijke communicatie op hetzelfde niveau en cross cultureel werken.

Het is tijdens de startfase belangrijk dat het krachtgezin heldere en haalbare afspraken maakt over de communicatie en de samenwerking met het vraaggezin. Tevens, is het hierbij belangrijk om regelmatig te evalueren of deze afspraken nog in orde zijn of dat ze veranderd moeten worden (NJI, 2017). Hierbij is het belangrijk dat de verwachtingen gemanaged worden door te bespreken wat het gezin van jou kan verwachten, maar ook te benoemen wat je van hen verwacht. Door daarnaast cross cultureel te werken is het krachtgezin zich bewust van de cultuurverschillen tussen hem en het vraaggezin en kan hier rekening mee gehouden worden in de communicatie (Remmerswaal, 2013).

In ons onderzoek is terug te lezen dat de krachtgezinnen benoemden dat ze het belangrijk vinden om samen te werken met ouders en hen in hun ouderrol te bekrachtigen. De regie blijft dan bij het vraaggezin liggen, zoals beschreven staat in de Jeugdwet. Het aandachtspunt ligt op ouders in hun ouderrol versterken (NJI, 2017). Om die reden wordt dit punt opgenomen in ons advies.

Je grenzen op een sensitieve manier aangeven

Voor professionals is het belangrijk om zorg te dragen voor je eigen energie en geluk door middel van het aangeven van je grenzen (NJI, 2017). De gezinshuisouders benoemden tijdens de interviews dat ze het soms lastig vinden om hun grenzen aan te geven. Hierdoor zijn de gezinshuisouders hard aan het werken, terwijl ouders amper iets doen. De krachtgezinnen benoemden tijdens de focusgroep bijeenkomst dat ze zich hier ook in konden vinden. Uit onze onderzoeksresultaten komt naar boven dat het belangrijk is om je grenzen aan te geven, omdat het niet aangeven van je grenzen stress, overspanning en/of wrijving op kan leveren waardoor de relatie met het vraaggezin verslechtert. Echter, is het belangrijk om in het aangeven van je grenzen rekening te houden met de gevoelens van de ander, omdat het ander voor kan komen dat het krachtgezin uit contact raakt met het vraaggezin (Bolt, 2018). Salvo D'Agata benoemt dat het voor krachtgezinnen een belangrijke eigenschap is om hun grenzen op een sensitieve manier aan te geven. Krachtgezinnen moeten nee kunnen zeggen, maar niet op een botte manier. Dit punt zal in ons advies opgenomen worden, omdat krachtgezinnen benoemen dat ze zich kunnen voorstellen dat het aangeven van hun grenzen soms lastig is.

Nu de theoretische onderbouwing van ons advies helder is, zullen wij in de volgende paragraaf ons advies beschrijven.

7.2 Ons advies

Naar aanleiding van de interviews met de zelfstandig ondernemende gezinshuisouders en de focusgroep met onze opdrachtgever en twee krachtgezinnen hebben wij een advies opgesteld. Ons advies wordt bestaat uit zeven lessen die hier en daar samengevoegd zijn. In deze paragraaf wordt ons advies beschreven.

Allereerst denken wij dat je er als krachtgezinouders tegenaan kunt lopen dat je kinderen geen krachtgezin willen zijn of het zwaar vinden om een krachtgezin te zijn. Het is hierin helpend om in gesprek te gaan met je gezin over het (willen) zijn van een krachtgezin. Check regelmatig hoe het zijn van een krachtgezin voor eenieder is. Trekt iedereen het nog? Wat heeft eenieder hierin nodig? Tevens, is het helpend om als krachtgezin voldoende oplaadmomenten te hebben om te zorgen voor een goede balans tussen energie verbruiken en opladen. De frequentie van deze oplaadmomenten kan per gezin nader bepaald worden.

Ten tweede kan het voorkomen dat het netwerk van het vraaggezin beperkt is waardoor de draagkracht en -last niet in balans is in het gezin. Het is helpend als je als krachtgezin waar nodig en/of mogelijk het netwerk van het vraaggezin vergroot. Hierdoor wordt de zelfredzaamheid en draagkracht van het gezin vergroot. Je kunt als krachtgezin het netwerk van het vraaggezin vergroten door te kijken naar wat het netwerk van het vraaggezin zelf al kan en/of hoe het vraaggezin het netwerk zelf kan vergroten. Kijk hierbij naar de sterke kanten, waarden, krachten en behoeften van het gezin. Een sociogram kan een helpend hulpmiddel zijn om het netwerk in kaart te brengen.

Ten derde kan het voorkomen dat het vraaggezin weinig of geen vertrouwen heeft in de hulpverlening door negatieve ervaringen met hulpverlening in het verleden. Hierdoor kan het zijn dat het vraaggezin argwaan heeft richting jou als krachtgezin. Je kunt dan in een negatieve spiraal met het vraaggezin terecht komen. Door je als krachtgezin kwetsbaar, betrouwbaar en beschikbaar op te stellen kan je het onderlinge vertrouwen van en de onderlinge samenwerkingsrelatie met het vraaggezin bevorderen. Betrouwbaar kun je zijn door te werken vanuit verwachtingsmanagement. Je bespreekt dan met het vraaggezin wat ze van jullie kunnen verwachten en je gaat in gesprek over de verwachtingen die het vraaggezin van jullie als krachtgezin heeft. Tevens, is het belangrijk dat je (waar mogelijk) doet wat je zegt. Kwetsbaar kun je zijn door eigen ervaringen te delen, emoties te laten zien en te benoemen dat bijvoorbeeld de opvoeding voor eenieder wel eens pittig is. Tot slot kun je beschikbaar zijn door er (waar mogelijk) te zijn wanneer het vraaggezin jou nodig heeft, dus ook buiten de kantooruren.

Ten vierde kan het voorkomen dat de samenwerking met het vraaggezin niet goed loopt doordat het vraaggezin bijvoorbeeld argwaan heeft in de hulpverlening. Het is hierbij allereerst helpend om richting het vraaggezin te laten zien dat je samen met hen wilt werken en niet voor hen beslist. Dat je de regie bij het vraaggezin laat liggen door als krachtgezin naast ouders te gaan staan en ouders in hun ouderrol te bekrachtigen. Ten tweede is het helpend om heldere en haalbare afspraken op te stellen met het vraaggezin. Hierdoor weet eenieder waar ze aan toe zijn. Ten derde is duidelijk communiceren op hetzelfde niveau belangrijk om misverstanden te voorkomen. Tot slot is het helpend om cross cultureel te werken. Hierbij ben je je bewust van de cultuurverschillen tussen jou en het vraaggezin en houd je hier in de communicatie rekening mee.

Tot slot kan het voorkomen dat je als krachtgezin merkt dat het vraaggezin over je grenzen heengaat. Dit kan stress, overspanning en/of wrijving opleveren waardoor de relatie met het vraaggezin verslechtert. Het is hierbij belangrijk om als krachtgezin je grens aan te geven, maar dit wel op een sensitieve manier te doen. Je houdt dan in het aangeven van je grens rekening met de gevoelens van de ander waardoor je niet uit contact raakt met het vraaggezin.

7.1 De kaart

Om ons advies aan de hand van zeven punten, zoals beschreven in paragraaf 7.2, op een praktisch, toegankelijk en makkelijk raad te plegen manier voor de krachtgezinnen uit te werken, hebben we ervoor gekozen om een kaart te maken. Onze kaart is in de vorm van een Infographic. Een Infographic is een grafische weergave van informatie, waarbij er gebruik gemaakt kan worden van afbeeldingen en verschillende kleuren. Een Infographic maakt informatie sneller inzichtelijk, omdat het bestaat uit één overzichtelijk beeld. Dit beeld wordt ondersteund door eenvoudige uitleg en visuele aspecten. Op die manier wordt het aantrekkelijk om de informatie te lezen of te bekijken.

Tevens, is het gemakkelijk om een Infographic te delen, omdat deze uit één afbeelding bestaat (David 2010).

7.2 Ons implementatieplan

Om ons advies uitgewerkt in een kaart, zoals te zien in paragraaf 7.3, toe te passen in de praktijk van de krachtgezinnen hebben wij een implementatieplan aan de hand van de vier W's van Zegel (Zegel, z.d.) geschreven. Ons implementatieplan is naast de krachtgezinnen ook gericht op Spring Up, omdat Spring Up krachtgezinnen werft, selecteert en ondersteunt. Spring Up staat daardoor in direct contact met de krachtgezinnen. In deze paragraaf zullen wij ons implementatieplan nader toelichten.

Wie en Wanneer

Om te zorgen dat de kaart geïmplementeerd kan worden in het werkveld van de krachtgezinnen is het belangrijk dat Salvo D'Agata vanuit Spring Up de kaart in de Toolbox voor krachtgezinnen opneemt. In deze Toolbox staan hulpmiddelen die krachtgezinnen in het werken met het vraaggezin kunnen inzetten. Op die manier kunnen krachtgezinnen op elk gewenst moment de kaart raadplegen.

Verder is het belangrijk dat Salvo D'Agata tijdens het werven en selecteren van de krachtgezinnen de kaart al doorneemt met de krachtgezinnen, omdat de kaart ook adviezen bevat die belangrijk zijn in de startende fase, zoals het in gesprek gaan met je gezin over het willen zijn van een krachtgezin. Hierdoor weten de krachtgezinnen vanaf de start welke mogelijke valkuilen zijn tegen kunnen komen in de praktijk. De krachtgezinnen kunnen daardoor inspelen op en/of rekening houden met de mogelijke valkuilen. Tevens, weten de krachtgezinnen welke bevorderende factoren ze mogelijk in kunnen zetten om de valkuilen te voorkomen of aan te pakken.

Voor de krachtgezinnen die al startende zijn is het belangrijk dat de kaart doorgenomen wordt zodra die in de Toolbox opgenomen is. Krachtgezinnen krijgen dan inzicht in de mogelijke valkuilen en bevorderende factoren en kunnen hier in hun begeleiding rekening mee houden.

Weerstand

Het kan voorkomen dat de krachtgezinnen weerstand ervaren richting de kaart, omdat ze denken dat ze niet met de valkuilen in aanraking gaan komen. Het is hierin belangrijk dat Salvo D'Agata in gesprek gaat met de krachtgezinnen over de kaart. Het is goed als er benoemd wordt dat het een hulpmiddel voor krachtgezinnen is, maar dat dit niet betekent dat de krachtgezinnen als bijvoorbeeld valkuil A zich voordoet ze handvat A moeten toepassen. Krachtgezinnen kunnen gebruik maken van hun eigen kennis, maar kunnen wanneer wenselijk de adviezen van de kaart toepassen. Het ene krachtgezin zal de kaart waarschijnlijk vaker raadplegen dan het andere krachtgezin.

Waarborgen

Om de kaart te waarborgen is het belangrijk dat Salvo D'Agata vanuit Spring Up samen met de krachtgezinnen de kaart gaat evalueren. Is de kaart helpend? Komen de valkuilen voor in de praktijk van de krachtgezinnen? Zijn de adviezen al ingezet in het werkveld? De evaluatie zal rond drie maanden na het toevoegen van de kaart aan de Toolbox moeten plaatsvinden. Er is gekozen voor een periode van drie maanden, omdat de krachtgezinnen dan de startfase, die gemiddeld vier weken duurt, gehad hebben en zich al enige tijd in de veranderfase bevinden (NJI, 2017).

Het evalueren van het hulpverleningsproces en de ingezette hulpmiddelen is een belangrijk onderdeel van het monitoren van onder andere de resultaten. Dit leidt ertoe dat de doelen of de hulp bijgesteld kunnen worden en er uiteindelijk een positief resultaat te behalen valt (Richtlijnen Jeugdhulp, z.d.).

Bijlage 8. Presentatie Beoordeling

Toen we klaar waren met het schrijven van ons afstudeeronderzoek hebben we deze aan Salvo en Monique D'Agata gepresenteerd. In dit hoofdstuk is de beoordeling van Salvo D'Agata betreffende onze presentatie en ons verslag te lezen. Daarnaast is de tekst van onze presentatie in dit hoofdstuk beschreven.

8.1 Beoordeling van onze opdrachtgever betreffende onze presentatie en ons verslag

In deze paragraaf hebben wij de beoordeling van onze opdrachtgever betreffende onze presentatie opgenomen.

Waardering /Beoordeling door opdrachtgever Toets SW-8-INNOV-17 Product en Presentatie Project Innoveren en ondernemen. Sem. 8. Jaargang 2020-2021	Student 1: Angela van Middendorp Studentnr:170591	Student 2: Annebeth den Hertog Studentnr: 161163
Titel Project: Van Analyseren kun je leren		Datum presentatie/ beoordeling: 26 mei 2021
Naam opdrachtgever/instelling/organisatie: Spring UP -Salvo D'Agata		Kans: 1
Naam opdrachtgever/werkveldbegeleider: Salvo D'Agata E-mailadres: salvo@springup.nu Telefoonnummer: 0614338806 Handtekening opdrachtgever/ werkveldbegeleider:	Waardering/ Beoordeling: Onderzoeksverslag en product: Waardering op dit formulier uitgeschreven Totaal punten Presentatie student 1: Totaal punten Presentatie student 2: - De opdrachtgever geeft een eigen, inhoudelijk gemotiveerde, waardering m.b.t. het onderzoeksverslag en het beroepsproduct. <i>De presentatie van het product vindt slechts plaats als opdrachtgever het product daarvoor voldoende vindt.</i> De waardering van de opdrachtgever is voor de beide onafhankelijk beoordelaars van de CHE input bij de beoordeling op punten van beide onderdelen. - De beoordeling van de presentatie op punten door de opdrachtgever is definitief en wordt door de onafhankelijk beoordelaars overgenomen.	
WAARDERING M.B.T. ONDERZOEKSVERSLAG EN PRODUCT		
Waardering door de opdrachtgever: - Inhoudelijk gemotiveerde waardering voor het onderzoeksverslag Ik ben blij met het onderzoeksverslag, omdat op een heel methodische manier informatie is gewonnen uit de praktijk van gezinshuizen. Gezinshuizen werken, net als krachtgezinnen, op het snijvlak van formele en informele zorg. Hoe ga je als professioneel jeugdzorgwerker		

(formele zorg) om met het dagelijks leven en het informele netwerk van de zorgvrager?

Ik vond het ook wijs, dat zij een focusgroep opstelden van 2 actieve krachtgezinnen en Spring Up. Om hun gevonden informatie te toetsen aan de praktijk. Ook de doorkijk op de selectie van krachtgezinnen en waar Spring Up op moet letten is relevant.

- In welke mate is het product voor uw organisatie concreet en bruikbaar? (Cr.9)

Het product (de hulpkartaal, maar ook de scriptie zelf) is zeker bruikbaar. Zowel richting de krachtgezinnen als richting de verwijzers. Het draagt bij aan de emancipatie van dit beroep, maar is zeker ook praktisch van aard. De hulpkartaal zou zelfs te gebruiken kunnen zijn in het contact met het vraaggezin, om op die manier verwachtingen te levelen.

- Is - indien aanwezig - het implementatieplan bij het product voldoende uitgewerkt en realistisch om het binnen de organisatie te kunnen implementeren?

Het is een realistisch implementatieplan. Ik zal deze kaart zeker meenemen in de Toolbox voor te selecteren krachtgezinnen en krachtgezinnen die in de praktijk staan.

BEOORDELING PRESENTATIE

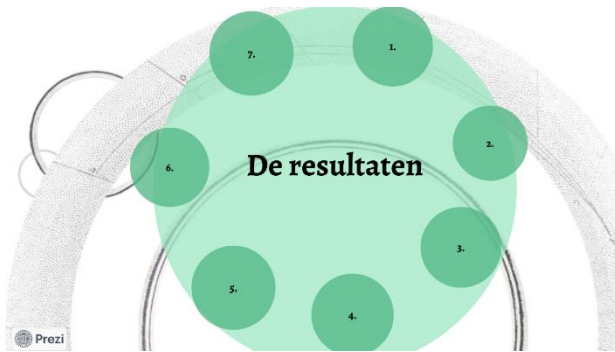
12. Resultaten en aanbevelingen van het onderzoek zijn in relatie tot het eindproduct aan professionals gepresenteerd.	Er is geen presentatie gegeven aan professionals. In de presentatie zijn de resultaten en aanbevelingen van het onderzoek niet of onvolledig aan de orde geweest en/of niet verbonden aan het eindproduct. 0	Er is een presentatie gegeven aan professionals, waarbij de belangrijkste resultaten en aanbevelingen van het onderzoek in relatie tot het eindproduct naar voren zijn gebracht. 3	Als voldoende. De resultaten van het eigen praktijkonderzoek zijn helder en kritisch verwoord en zijn passend ter onderbouwing van de presentatie van het ontwikkelde eindproduct. 5
Aantal punten 0, 3 of 5 voor student 1: 5	Feedback/ toelichting: Goede presentatie, gestructureerd, overzichtelijk in Prezi. Beide studenten hadden een aandeel in de presentatie, wat goed verdeeld was. Eindproduct werd goed en helder weergegeven en duidelijk onderbouwd. Duur van de presentatie was precies goed.		
Aantal punten 0, 3 of 5 voor student 2: 5	Feedback/ toelichting: Idem		
13. De uitvoering van de presentatie is passend bij de inhoud van het onderzoek en het eindproduct en het beoogde publiek.	De uitvoering van de presentatie is niet passend bij het eindproduct en/of beoogde publiek. 0	De uitvoering van de presentatie past door de vormgeving bij de inhoud van het onderzoek en het eindproduct en sluit aan bij het beoogde publiek. 3	Als voldoende. De presentatie gaat gepaard met interactie met het publiek waarbij professionele afstemming of dialoog ten aanzien van het eindproduct wordt gezocht. 5

Aantal punten 0, 3 of 5 voor student 1: 5	Feedback/ toelichting: Met ondersteuning van de digitale presentatie, werd feitelijk een mooi gesprek neergezet. Ik kon ook mijn inbreng kwijt en er werd over de thema's over en weer doorsproken. Goed dat de studenten van de PLG die kleine week daarvoor werd gehouden nog items mee namen die in de praktijk belangrijk waren gebleken. Ergens was het wel mooi geweest als de begeleider van het CHE erbij geweest was (wat de CHE niet als lijn heeft begreep ik) en het andere studenten duo. Blij met het materiaal, wij kunnen verder met onze praktijk en binnen de PLG
Aantal punten 0, 3 of 5 voor student 2: 5	Feedback/ toelichting: Idem

8.2 De presentatie dia's

In deze paragraaf hebben wij de dia's van onze presentatie op volgorde toegevoegd. De dia *Resultaten* bevat zeven resultaten. In de presentatie worden deze resultaten per resultaat getoond, maar we hebben er voor gekozen om deze resultaten in het verslag in twee keer een groepje van drie en één los resultaat te tonen, omdat er anders erg veel dia's zouden zijn.

1.

4.

2.

5.

Aanbevelingen voor de krachtgezinnen

- De kaart raadplegen
- Vragen --> Advies lezen/ Salvo

3zi

Ons product

Hulpkaart voor krachtgezinnen

DEBAZEND OP DE ERVARINGEN VAN ZELFSTANDE ONDERNEMENDE OEFENINGEN

Wissen wij een krachtgezin zijn?

- CHECK WIEBELIJKS OF JE OEFEN HET ZIJN VAN EEN KRACHTGEZIN NOO TREKT. WAT HEET EEN BEZIER NODIG?
- HOUDT REKENING MET DE WENEN EN BEHOEFEN VAN JE KNOEDEN

Samenwerken met ouders

- SPEL IN DE STAPFASE HELDENE & BALANCE AFSPREKEN OP
- COMMUNICEREN OP HET NIVEAU VAN HET VRAAGDEIN
- HOUDT REKENING MET DE CULTUUR VAN HET VRAAGDEIN

Bekrachtig ouders in onderwijs

- GA NAAR DE OUDERS RIJAN ZOEKEN OVER TE NEMEN LAAT DE ROLES NI HET ZIJN

8.3 De tekst van onze presentatie

In deze paragraaf hebben wij de tekst van onze presentatie opgenomen. We maken hierbij gebruik van kopjes die overeenkomen met de dia's.

Werkwijze

Wij hebben gebruik gemaakt van drie onderzoeksmethoden om onze hoofdvraag te kunnen beantwoorden. Allereerst hebben we een literatuurstudie uitgevoerd betreffende de praktijk van de gezinshuisouders en de krachtgezinnen. Hierbij stonden het rapport De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen (NJI, 2014) en de informatie over de krachtgezinnen op de website van Spring Up centraal.

Vervolgens hebben we zeven gezinshuisouders geïnterviewd door middel van semi-gestructureerde interviews. Bij het afnemen van semi- gestructureerde interviews wordt gebruik gemaakt van een algemeen interviewschema, waarbij er vooropgestelde, wat algemenere, vragen zijn. Hier mag van afgeweken worden om bijvoorbeeld door te vragen als de respondent iets interessants zegt. Je krijgt op die manier meer gedetailleerde informatie. Wij hebben voor zeven interviews gekozen, omdat we toen merkten dat we tot een redelijk theoretische saturatie kwamen. Dit houdt in dat we weinig nieuwe informatie meer verkregen in de antwoorden op onze interviewvragen. Toen dit het geval was, wisten wij dat we voldoende gezinshuisouders geïnterviewd hadden om tot valide uitspraken te komen

Toen we de informatie van de gezinshuisouders geanalyseerd en gelabeld hadden, hebben we een focusgroep bijeenkomst opgesteld. Tijdens deze bijeenkomst hebben we met Salvo D'Agata, krachtgezin Wildeboer en krachtgezin Kleeff gekeken naar de lessen die gezinshuisouders geleerd hadden en waar krachtgezinnen iets aan dachten te hebben.

Resultaten

Naar aanleiding van de interviews met de gezinshuisouders hadden we dertien adviezen. Toen we deze voorlegde aan de krachtgezinnen bleven er zeven adviezen over, namelijk:

1. Bespreken met je gezin of je wel een krachtgezin wilt zijn;
2. Zorgen voor voldoende oplaadmomenten;
3. Samenwerken met ouders door in de startfase heldere en haalbare afspraken te maken, cross cultureel te werken en te communiceren op het niveau van het vraaggezin.
4. Het vraaggezin zelf het netwerk laten vergroten;
5. Ouders bekrachtigen in hun ouderrol door naast ouders te gaan staan, erkenning te geven en de regie bij ouders te laten;
6. Je kwetsbaar, betrouwbaar en beschikbaar op te stellen door te zeggen wat je doet en te doen wat je zegt;
7. Je grenzen op een sensitieve manier aangeven. Hierdoor houdt je rekening met de gevoelens van de ander.

Aanbevelingen voor Salvo

Om de werkkaart onder de aandacht van de krachtgezinnen te brengen is het belangrijk om deze tijdens het selecteren van de krachtgezinnen onder de aandacht te brengen. De krachtgezinnen krijgen dan inzicht in de bevorderende factoren in het werken met het vraaggezin. Hierbij is het belangrijk dat de begrippen cross cultureel werken, verwachtingsmanagement en sensitief begrenzen waar nodig uitgelegd worden aan het krachtgezin. Tevens, is het belangrijk als

krachtgezinnen de werkkaart op elk gewenst moment kunnen raadplegen. Dit is mogelijk wanneer de kaart in de Toolbox van Spring Up opgenomen wordt.

Aanbevelingen voor de krachtgezinnen

Tot slot raden wij krachtgezinnen aan om voorafgaand aan het eerste contact met het vraaggezin de kaart, zoals te zien in *Bijlage 7. Ons product* op pagina 86, te raadplegen. Wij raden de krachtgezinnen die al begonnen zijn aan om de kaart zo snel mogelijk te raadplegen. Door het raadplegen van de kaart krijgen de krachtgezinnen inzicht in welke factoren bevorderend zijn tijdens het werken met het vraaggezin en kunnen zij deze waar mogelijk inzetten (S. D'Agata, persoonlijke communicatie, 20 mei 2021). Wanneer de krachtgezinnen vragen hebben over de kaart raden wij hen allereerst aan om het advies door te lezen. In dit advies is een uitgebreidere beschrijving van de punten, zoals beschreven op de kaart, te lezen. Wanneer dit nog steeds vragen oproept, raden wij de krachtgezinnen aan contact op te nemen met Salvo D'Agata, omdat hij nauw betrokken was bij ons onderzoek.

Momenteel bevinden de krachtgezinnen zich in de startende fase. De praktijk moet nog uitwijzen hoe het werkveld van de krachtgezinnen er concreet uit gaat zien. Hierdoor is het nog niet zeker of onze adviezen ook daadwerkelijk toe te passen zijn in het werkveld van de krachtgezinnen. Tevens, is het de vraag of de adviezen helpend gaan zijn voor de krachtgezinnen. Wij raden aan om dit in een volgend onderzoek te onderzoeken.

Ons product

In de Prezi bevindt zich een afbeelding van ons product. Er is ruimte om vragen te stellen over het product en daarna voor algemene vragen en/of opmerkingen.